

ADVIES VOOR DE BEGROTING 2027

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Goedkeuring raad

7 juli 2026

Contactpersoon

Tom Strengs

tstrengs@serv.be

Tuur Verschueren

tverschueren@serv.be

De heer Ben WEYTS

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

Kreupelenstraat 2

B-1000 Brussel

Advies voor de begroting 2027

Mijnheer de viceminister-president

In dit advies integreert de SERV de informatie beschikbaar na publicatie van de begrotingsaanpassing 2026 in een actualisering van de begrotingen 2026-2030.

Voor begrotingsjaar 2027 bedraagt het vorderingensaldo in de SERV-raming € -1,10 mld (-1,7% van de ontvangsten), een verbetering ten opzichte van de Meerjarenraming 2025-2030 met € 398 mln. Het saldo na aftoetsen van de begrotingsdoelstellingen van de VR bedraagt € -285 mln (-0,4% van de ontvangsten), onder meer door een verwachte eenmalige afrekening van € 428 mln van de ontvangsten uit de Bijzondere Financieringswet (BFW) van 2026. Die positieve afrekening is het gevolg van de toegenomen inflatie in de eerste helft van dit jaar. Daarmee komt de Vlaamse regering dus dichterbij haar vooropgestelde doel om een begrotingsevenwicht te bereiken in 2027. De SERV stelt vast dat de Vlaamse Regering in de Algemene Toelichting van de Begrotingsaanpassing (BA 2026) aangeeft dat deze afrekening van € 428 mln zal worden "gereserveerd als compensatie voor de hogere uitgaven door indexatie bij de BA 2026".

De Vlaamse overheidsschuld neemt in de SERV-raming in 2030 toe tot € 74,7 mld (106,9% van de ontvangsten). Hierdoor wordt de kloof met de oorspronkelijke doelstellingen van de Vlaamse schuldnorm steeds groter. Dit onderstreept het belang van een blijvende opvolging van de houdbaarheid van de Vlaamse overheidsfinanciën.

Tevens wordt in dit advies een overzicht gegeven van de evolutie van de investeringsuitgaven. Daaruit blijkt dat hoewel de nominale investeringsuitgaven blijven toenemen, de reële groei van de investeringsinspanning eerder beperkt is en enigszins lijkt af te vlakken. De SERV benadrukt daarom nogmaals dat het versterken van investeringen en het verbeteren van het investeringsklimaat van groot belang zijn voor het stimuleren van de economische groei en het verbeteren van de overheidsfinanciën.

De SERV is uiteraard steeds bereid dit advies verder toe te lichten.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Frank Beckx
voorzitter

Inhoud

Krachtlijnen	7
Advies	14
0. Leeswijzer	14
1. Macro-economische omgeving	14
2. Overzicht begrotingsaanpassing 2026	16
2.1 Vorderingensaldo	16
2.2 Ontvangsten	16
2.3 Uitgaven	17
2.4 Onderbenutting	19
3. SERV-ramingen begrotingen 2026-2030	22
3.1 Uitgangspunten	22
3.2 Resultaten ramingen 2026-2030	29
4. Vlaamse overheidsschuld en schuldnormering	37
4.1 Afbakening van de Vlaamse overheidsschuld	37
4.2 Evolutie directe schuld	38
4.3 Evolutie geconsolideerde schuld	39
4.4 Toetsing aan de Vlaamse schuldnorm	40
4.5 Conclusie	41
5. Investeringsuitgaven	48
5.1 Investeringsuitgaven: huidige stand van zaken	48
5.2 Evolutie van investeringsuitgaven	50
6. Europese begrotingsopvolging	63
6.1 Samenwerkingsakkoord economische governance	63
6.2 Naleving netto-uitgavennorm	64
Bibliografie	66

Lijst met figuren en tabellen	69
Bijlagen	74
Tabellen en figuren	74
Methodologische bijlage	82

Krachtlijnen

Geopolitieke spanningen zorgen voor schok in macro-economische prognoses

De huidige macro-economische context wordt gekenmerkt door hoge geopolitieke spanningen, wat de onzekerheid in de economie verder vergroot. De sluiting van de Straat van Hormuz heeft geleid tot een sterke stijging van de energieprijzen en van sommige andere grondstoffenprijzen, evenals tot verstoringen in de toeleveringsketens. De meest recente ramingen van de Nationale Bank van België (NBB) en het Federaal Planbureau (FPB) geven aan dat de oorlog in het Midden-Oosten de Belgische economie tijdelijk zal afremmen. De economische groei wordt voor 2026 geraamd op 0,6% à 0,7%, en herstelt zich nadien tot 1,2% à 1,3% in 2028. Daarentegen zijn de inflatievooruitzichten voor 2026 toegenomen tot 3,4%, om pas na 2028 terug te evolueren naar een niveau onder de 2%-grens. Al deze elementen vormen een extra uitdaging voor de overheidsfinanciën.

SERV-raming voor begrotingsjaar 2026

Binnen deze uitdagende context raamt de SERV het Vlaamse begrotingstekort (ESR-vorderingensaldo) voor het begrotingsjaar 2026 op € -3,66 mld (-5,9% van de ontvangsten), dit is een beperkte verslechtering van € 13,4 mln ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2026. Na aftoetsen van de begrotingsdoelstellingen (Vlaamse Veerkracht en Oosterweel) bedraagt het saldo € -2,19 mld (-3,5% van de ontvangsten).

Ten opzichte van de BA 2026 raamt de SERV een toename van de ontvangsten met € 46 mln als gevolg van hogere inflatievooruitzichten voor 2026.

Dit is een gevolg van toename van de gewestbelastingen met € 46 mln. Het effect van de hogere inflatie op de ontvangsten uit de Bijzondere Financieringswet (BFW) wordt in overeenstemming met de gangbare methodieken verwerkt via een afrekening in het begrotingsjaar 2027. Deze bedraagt in de SERV-raming € 428 mln.

De uitgaven worden in de SERV-raming met € 59 mln naar boven bijgesteld. Het grootste deel hiervan kan eveneens worden toegeschreven aan de hogere inflatieverwachtingen (GZI). In de inflatievooruitzichten van het FPB van juni 2026 wordt verwacht dat de spilindex al in juni 2026 zal worden overschreden, in plaats van in juli 2026 zoals nog werd verwacht bij de begrotingsaanpassing 2026. Intussen werd de spilindex effectief in juni overschreden. Dit leidt tot € 48 mln aan bijkomende indexuitgaven. Daarnaast nemen de uitga-

ven voor loon -en werkingskredieten buiten de indexprovisie ook toe met € 6,4 mln als gevolg van de hogere inflatie. Tot slot raamt het FPB de rentevoet op de overheidsschuld (10-jarige OLO) op 3,5%, wat 0,1 procentpunt hoger is dan bij de BA 2026. Hierdoor raamt de SERV voor begrotingsjaar 2026 € 4,5 mln aan bijkomende rente-uitgaven.

De SERV doet voor het begrotingsjaar 2026 geen bijkomende aanpassing als gevolg van de invoering van de centenindex. Uit de parlementaire besprekingen in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting, Justitie en Onroerend Erfgoed van 23 juni 2026 blijkt dat de positieve impact van de centenindex op het vorderingensaldo reeds is verwerkt als deel van de besparing efficiënte overheid van € 120 mln.

De begroting 2027 komt dichterbij een evenwicht

Voor begrotingsjaar 2027 bedraagt het vorderingensaldo in de SERV-raming € -1,10 mld (-1,7% van de ontvangsten), een verbetering ten opzichte van de Meerjarenraming 2025-2030 met € 398 mln. Het saldo na aftoetsen van de begrotingsdoelstellingen van de VR bedraagt € -285 mln (-0,4% van de ontvangsten), **onder meer door een verwachte eenmalige afrekening van € 428 mln van de ontvangsten uit de Bijzondere Financieringswet (BFW) van 2026.** Die positieve afrekening is het gevolg van de toegenomen inflatie in de eerste helft van dit jaar. Daarmee komt de Vlaamse regering dus dichterbij haar vooropgestelde doel om een begrotingsevenwicht te bereiken in 2027. De SERV stelt vast dat de Vlaamse Regering in de Algemene Toelichting van de Begrotingsaanpassing (BA 2026) aangeeft dat deze afrekening van € 428 mln zal worden "gereserveerd als compensatie voor de hogere uitgaven door indexatie bij de BA 2026".

De verbetering van het saldo in 2027 ten opzichte van de MJR wordt aangedreven door verschillende, soms tegengestelde factoren. Deze worden hieronder toegelicht. **Allereerst zorgen de gewijzigde macro-economische omstandigheden voor een verbetering van het vorderingensaldo.**

Enerzijds hebben de hogere inflatievooruitzichten voor 2026 en 2027 een positief netto-effect op het vorderingensaldo. De ontvangsten in de Vlaamse begroting evolueren immers bijna volledig in verhouding met de inflatie (consumptieprijsindex of CPI). De bepalingen in de Bijzondere Financieringswet (BFW) voorzien dat de van het federale niveau overgedragen middelen integraal aan de inflatie worden aangepast. Ook de ontvangsten uit de bruto-opcentiemen en de meeste gewestbelastingen evolueren in sterke mate mee met de inflatie. Langs de uitgavenzijde geldt diezelfde logica echter niet volledig. De loonkredieten stijgen wel aan hetzelfde ritme als de gezondheidsindex (GZI), maar vele uitgaven in de Vlaamse begroting volgen de inflatiedynamiek niet, slechts gedeeltelijk of met vertraging. Voor andere beleidsengagementen gel-

den vaste groeipercentages (buiten inflatie). **Anderzijds wordt de economische groei voor 2026 en 2027 gecumuleerd 0,3 procentpunt lager geraamd.** Dit heeft dan weer een negatieve impact op de ontvangstenzijde van de Vlaamse overheid via ontvangsten uit de BFW, bruto-opcentiemen en sommige gewestbelastingen. De combinatie van beide elementen zorgt ervoor dat de ontvangsten en uitgaven voor 2027 respectievelijk € 924 mln en € 710 mln hoger worden geraamd.

Daarnaast zorgen de sterk gewijzigde macro-economische omstandigheden voor een significant bijkomend positief effect voor het begrotingsjaar 2027 via de afrekening van de BFW-ontvangsten uit 2026. Bij de begrotingsaanpassing 2026 hanteerde de Vlaamse overheid voor de BFW-ontvangsten inflatievooruitzichten van het FPB van februari 2026. Die hielden nog geen rekening met de inflatieopstoot als gevolg van de oorlog in Iran en de tijdelijke sluiting van de Straat van Hormuz. Door deze geopolitieke spanning raamt het FPB in haar economische vooruitzichten van juni 2026 de inflatie 1,5 procentpunt hoger en de economische groei 0,4 procentpunt lager ten opzichte van de BA 2026. Binnen het systeem van de BFW worden de ontvangsten voor gewesten en gemeenschappen bij de begrotingsaanpassing vastgelegd. Bij de begrotingsuitvoering worden de ontvangsten dus niet aangepast op basis van de definitieve macro-economische parameters. Het verschil tussen de in 2026 voorziene BFW-ontvangsten en de geraamde ontvangsten op basis van de recentste macro-economische vooruitzichten wordt evenwel verwerkt via een afrekening in de begroting 2027. **De SERV raamt deze afrekening op € 428 mln,** waardoor het vorderingensaldo eenmalig verbetert ten opzichte van de MJR 2025-2030. De SERV stelt vast dat de Vlaamse Regering in de Algemene Toelichting van de Begrotingsaanpassing (BA 2026) aangeeft dat deze afrekening van € 428 mln zal worden “gereserveerd als compensatie voor de hogere uitgaven door indexatie bij de BA 2026”. De SERV vraagt aan de Vlaamse Regering wat de begrotingstechnische implicaties van deze beslissing zijn.

Verder heeft de geraamde onderbenutting een negatieve impact op de Vlaamse begroting in 2027. Ten eerste werd bij de begrotingsaanpassing 2026 het **onderbenuttingspercentage** verlaagd van 1,98% naar 1,49%. Het gehanteerde onderbenuttingspercentage wordt berekend op basis van het gemiddeld van de vastgestelde onderbenutting uit de laatste twee gekende begrotingsjaren. Bij de begrotingsopmaak 2026 gebruikte men nog de begrotingsjaren 2023 en 2024, bij de begrotingsaanpassing 2026 valt het jaar 2023 weg en wordt vervangen door 2025. Volgens de gangbare methodieken past de SERV dit verlaagde onderbenuttingspercentage toe op de rest van de analyseperiode (2027-2030). Dit betekent dat bij eenzelfde uitgavenniveau de onderbenutting lager wordt geraamd ten opzichte van de MJR 2025-2030, die nog uitgaat van een onderbenuttingspercentage van 1,98%. Hierdoor verslechtert het vorderingensaldo in 2027 met € 257 mln. Daarnaast heeft de Vlaamse Regering bij de BA 2026 de **bewarende maatregel begrotingsuitvoering** ver-

laagd van € 230 mln naar € 190 mln. Dit resulteert in € 40 mln minder onderbenutting. De SERV trekt deze verlaging eveneens door t.e.m. 2028, volgens de decretale bepaling.

Bijkomend worden de rente-uitgaven in de SERV-raming voor 2027 met € 39 mln hoger geraamd ten opzichte van de MJR. De SERV raamt door de impact van het hogere tekort in 2026 (€ +13,4 mln) ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2026 er in 2027 beperkt hogere rente-uitgaven hiervoor mogen worden verwacht (€ +0,5 mln). Anderzijds heeft de Vlaamse Regering bij de BA 2026 de participatie van Fluvius ten bedrage van € 1,1 mld toegevoegd aan de overheidsschuld. Hiervoor raamt de SERV € 38,5 mln bijkomende rente-uitgaven in 2027.

Tot slot heeft de SERV in deze ramingen een voorlopige, indicatieve inschatting gemaakt van de impact van de centenindex op de Vlaamse begroting. Enerzijds wordt verwacht dat de centenindex tot minderuitgaven leidt doordat de indexuitgaven voor het overheidspersoneel van de Vlaamse overheid minder sterk toenemen. De SERV raamt deze impact voor de begroting 2027 op € -104 mln. Anderzijds zullen ook de ontvangsten uit de bruto opcentiemen op de personenbelasting ook negatief worden beïnvloed, aangezien de loonmassa in Vlaanderen bij deze spilindexoverschrijdingen minder snel zal toenemen dan bij een gewone spilindexoverschrijding. De SERV raamt de impact op de ontvangsten uit de bruto opcentiemen voor de begroting 2027 op € -12 mln. Per saldo raamt de SERV voor de begroting 2027, op basis van een eerste indicatieve inschatting, een positief effect van € 92 mln. Deze impact evolueert naar € 118 mln in 2030.

Ondanks positieve bijstellingen blijft het vorderingensaldo negatief evolueren na 2027

Ook in de daaropvolgende jaren stelt de SERV het vorderingensaldo positief bij ten opzichte van de Meerjarenraming. Dit is evenwel lang niet voldoende om de tendens van de verslechtering van het vorderingensaldo om te keren. In 2030 raamt de SERV een vorderingensaldo van € -2,57 mld (-3,7% van de ontvangsten), een verbetering ten opzichte van de Meerjarenraming 2025-2030 van € 103 mln. Het saldo na aftoetsen van de begrotingsdoelstellingen van de Vlaamse Regering bedraagt in dat jaar naar verwachting € -1,66 mld (-2,4% van de ontvangsten).

De factoren die aan de basis liggen van deze positieve bijstelling in de jaren na 2027 zijn grotendeels dezelfde als voor begrotingsjaar 2027, met uitzondering van de positieve afrekening van de BFW-ontvangsten uit 2026, die uiteraard slechts een eenmalig effect heeft. Het verschil tussen de SERV-raming en de MJR verkleint in 2030 (tot € 115 mln) doordat een lagere economische groei (-0,1 procentpunt in 2030) de BFW-ontvangsten drukt, terwijl de uitgavenbij-

stelling verder toeneemt door een hogere inflatie (+0,1 procentpunt in 2030) met vroegere spilindexoverschrijdingen en de volledige indexering van werkingskredieten (volgens de assumptie van ongewijzigd beleid).

De Vlaamse overheidsschuld: evolutie en monitoring

De Vlaamse overheidsschuld valt tegen 2030 naar verwachting € 142 mln hoger uit dan voorzien in de Meerjarenraming 2025-2030 en komt daarmee uit op € 74,7 mld in 2030. Dit is het gevolg van twee tegengestelde effecten. Aan de ene kant zorgen de positieve bijstellingen van de opeenvolgende vorderingsaldi voor een gecumuleerde verbetering van de schuldpositie met € 958 mln tegen 2030. Dit positieve effect op de overheidsschuld wordt echter tenietgedaan door de geplande investering in netbeheerder Fluvius. In de aangepaste begroting voor 2026 werden hiervoor alvast € 1,1 mld vereffeningskredieten voorzien. Hoewel de regering tot op heden nog geen formeel besluit heeft genomen in dit dossier, zorgt de opname van deze middelen ervoor dat de totale schuldpositie netto stijgt in vergelijking met de Meerjarenraming 2025-2030. Zonder deze kapitaaloperatie bedraagt de verwachte overheidsschuld in 2030 bijgevolg € 73,6 mld.

Een analyse van de evolutie van de overheidsschuld in het voorbije decennium toont aan dat de geconsolideerde schuld (de Vlaamse bijdrage aan de Maas-trichtschuld) in 2026 ten opzichte van 2019 is verdrievoudigd. Die sterke stijging is vooral het gevolg van de opeenvolgende begrotingstekorten sinds de coronacrisis. Daarnaast dragen ook gestegen kredietverleningen en deelnemingen (ESR 8/9-verrichtingen) aanzienlijk bij aan de toename van de schuld. **Tegen 2030 zal de schuld daardoor naar verwachting verviervoudigd zijn ten opzichte van het niveau van 2019.**

Hierdoor wordt de kloof met de oorspronkelijke doelstellingen van de Vlaamse schuldnorm steeds groter. Dit onderstreept het belang van een blijvende opvolging van de houdbaarheid van de Vlaamse overheidsfinanciën. **Tegen deze achtergrond is een hernieuwde reflectie over de rol en de invulling van de Vlaamse schuldnorm aangewezen.**

Analyse van de investeringsuitgaven

De SERV stelt vast dat de Vlaamse investeringsuitgaven (vereffeningskredieten) de voorbije jaren in nominale termen zijn toegenomen, van € 5,23 mld in 2023 naar € 5,83 mld bij BA 2026. Die beperkte evolutie vertoont echter belangrijke verschillen tussen departementen en DAB's enerzijds en geconsolideerde rechtspersonen anderzijds.

Bij de departementen en Diensten Afzonderlijk Beheer (DAB's) dalen de uitgaven van € 1,96 mld in 2023 naar € 1,36 mld bij BA 2026. Die terugval situeert

zich vooral bij de investeringssteun aan 'ondernemingen en financiële instellingen' en 'huishoudens'. Een belangrijke verklaring is dat uitgaven in het kader van Vlaamse Veerkracht in 2026 nog niet zijn verdeeld over de beleidsdomeinen, maar voorlopig zijn opgenomen op een provisieartikel. Daarnaast lopen enkele tijdelijke steunmaatregelen af, zoals de retroactieve investeringspremie voor zonnepanelen. Ook voor de Mijn VerbouwPremie worden geen nieuwe kredieten meer voorzien, wat de investeringssteun aan huishoudens verder doet afnemen.

De investeringsuitgaven door rechtspersonen stijgen van € 3,51 mld in 2023 naar € 4,59 mld bij BA 2026. Die groei wordt in hoofdzaak gedragen door een sterke toename van de eigen directe investeringen, vooral binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken. Infrastructuurprojecten, waaronder de Oosterweelverbinding via BAM en investeringen in weginfrastructuur via De Werkvennootschap, verklaren het grootste deel van deze stijging. Daarnaast neemt ook de investeringsondersteuning toe.

Hoewel de nominale investeringsuitgaven blijven toenemen, is de reële groei van de investeringsinspanning beperkt en lijkt ze enigszins af te vlakken. Tegenover de stijging van de eigen directe investeringen staat de afbouw van de investeringssteun aan derden, waardoor de totale investeringsinspanning slechts in beperkte mate toeneemt.

De SERV onderstreept daarom nogmaals dat het versterken van investeringen en het verbeteren van het investeringsklimaat van groot belang zijn voor het stimuleren van de economische groei en het verbeteren van de overheidsfinanciën. In deze context pleitte de SERV in het verleden reeds voor een specifieke uitgavennorm voor investeringen zodanig dat de investeringsdynamiek gevrijwaard blijft.

Hierbij mag niet uit het oog worden verloren dat er vanaf 2027 geen investeringsuitgaven voor Vlaamse Veerkracht en bijhorende Europese financiering meer zullen zijn. Om het investeringsniveau te vrijwaren vraagt de SERV daarom aan de Vlaamse Regering om aandacht te hebben voor het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK), dat vanaf 2028 in voege zal treden, en deze maximaal in te zetten voor de financiering van de Vlaamse beleidsprioriteiten en een focus op de kerntaken.

Nieuw samenwerkingsakkoord voor economische governance is stap in goede richting

Om de begrotingsdoelstellingen van de verschillende overheidsniveaus in België beter te stroomlijnen, keurde het Overlegcomité op 27 maart 2026 een nieuw samenwerkingsakkoord goed tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissie. Dit akkoord regelt de

begrotingscoördinatie tussen de verschillende entiteiten, zodat België gezamenlijk kan voldoen aan het vernieuwde Europese governancekader.

De SERV verwelkomt dit samenwerkingsakkoord en ziet het als een belangrijke stap in de modernisering van het Belgische begrotingsbeleid: een herziening van het oude akkoord uit 2013 was immers al langer een aanbeveling van de SERV. Wel plaatst de SERV een aantal kritische kanttekeningen bij de effectieve impact:

- Afdwingbaarheid: **De impact is afhankelijk van de concrete toepassing in de praktijk.** De effectieve afdwingbaarheid van de gemaakte afspraken blijft vooralsnog onzeker.
- Beleidsmatige coördinatie: Coördinatie mag niet beperkt blijven tot louter budgettaire aspecten. Er is ook nood aan een sterkere beleidsmatige afstemming. **De SERV vraagt dan ook dat de regio's volwaardiger worden betrokken gedurende de gehele cyclus van het Europees Semester.**

Naleving van de netto-uitgavennorm

In functie van dit nieuwe samenwerkingsakkoord verdeelt de Hoge Raad voor Financiën het netto-uitgavenpad voor de gezamenlijke overheid (dat de met de Europese Commissie overeengekomen maximale groei van de overheidsuitgaven vastlegt) over de verschillende overheden. Op basis van deze verdeelsleutel lijkt Vlaanderen zowel in 2026 als cumulatief tegen 2030 aan de opgelegde uitgavennorm te voldoen.

In de Algemene Toelichting wordt echter onvoldoende transparantie geboden over de onderliggende berekeningen. Daardoor is een betrouwbare beoordeling van de naleving van het netto-uitgavenpad niet mogelijk. **De SERV pleit daarom, net zoals het Rekenhof eerder deed in haar onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2026, voor meer transparantie over de berekening en de samenstelling van de netto-uitgaven in het kader van de Europese begrotingsrapportering.**

Advies

0. Leeswijzer

Dit begrotingsadvies bespreekt vooreerst de grote lijnen van de recente macro-economische ontwikkelingen. In een tweede hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste elementen van de begrotingsaanpassing 2026. Daarna wordt in hoofdstuk 3 de resultaten van de SERV-actualisatie van de begrotingsjaren 2026-2030 weergegeven. Hoofdstuk 4 bevat een overzicht van de evolutie van de overheidsschuld sinds de Zesde Staatshervorming. Verder geeft hoofdstuk 5 de evolutie van de investeringsuitgaven weer. Tot slot vat hoofdstuk 6 de belangrijkste ontwikkelingen in verband met de Europese begrotingsopvolging samen.

De informatie opgenomen in dit rapport is afgesloten op dinsdag 30 juni 2026.

1. Macro-economische omgeving

De huidige macro-economische context wordt gekenmerkt door hoge geopolitieke spanningen, wat de onzekerheid in de economie verder vergroot. De sluiting van de Straat van Hormuz heeft geleid tot een sterke stijging van de energieprijzen en van sommige andere grondstoffenprijzen, evenals tot verstoringen in de toeleveringsketens. De situatie zorgt ervoor dat de inflatievooruitzichten voor 2026 zijn toegenomen tot 3,4%, om pas na 2028 terug te evolueren naar een niveau onder de 2%-grens. De meest recente ramingen van de Nationale Bank van België (NBB) en het Federaal Planbureau (FPB) geven bovendien aan dat de oorlog in het Midden-Oosten de Belgische economie tijdelijk zal afremmen. De economische groei wordt voor 2026 geraamd op 0,6% à 0,7%, en herstelt zich nadien tot 1,2% à 1,3% vanaf 2028. Zie Tabel 1.

De Belgische arbeidsmarkt blijft volgens de beschikbare projecties groeien, zij het in een gematigd tempo. De werkgelegenheid neemt verder toe, terwijl de werkloosheidsgraad rond 6 à 7 procent blijft schommelen. De verdere evolutie van de arbeidsmarkt zal mede worden bepaald door demografische ontwikkelingen, de beschikbaarheid van arbeidskrachten en de impact van de aangekondigde arbeidsmarktmaatregelen.

Voor de overheidsfinanciën vormt de combinatie van hogere rentevoeten, aanhoudende begrotingstekorten en een oplopende overheidsschuld een belangrijke contextfactor. Zowel de NBB als het FPB verwachten een verdere stijging van de rentelasten en een verslechtering van het overheidssaldo in de komende jaren. Deze ontwikkelingen beperken de budgettaire marge waarover de verschillende beleidsniveaus beschikken.

In vergelijking met de buurlanden blijft de economische groei in België de komende jaren gematigd. Zowel Duitsland als Frankrijk kennen een zwak herstel na meerdere jaren van relatief lage groei, terwijl Nederland naar verwachting iets beter blijft presteren. Zie Tabel 2. Hoewel België, Duitsland, Frankrijk en Nederland allemaal worden geconfronteerd met de gevolgen van de internationale energie- en geopolitieke schokken, verschillen hun economische uitgangsposities aanzienlijk. Duitsland blijft kampen met structurele problemen in de industrie en een verlies aan concurrentievermogen, terwijl Frankrijk profiteert van een minder energie-intensieve elektriciteitsproductie dankzij zijn nucleaire capaciteit. Nederland behoudt relatief gunstige groeivoorzichten ondersteund door relatief gezonde overheidsfinanciën.

Tegen deze achtergrond wordt ook het Vlaamse begrotingsbeleid geconfronteerd met een economische omgeving die wordt gekenmerkt door gematigde groei, verhoogde inflatie, hogere financieringskosten en blijvende onzekerheid op de internationale markten. Deze macro-economische randvoorwaarden vormen een belangrijk uitgangspunt voor de beoordeling van de begrotingsvoorzichten en de budgettaire keuzes van de Vlaamse overheid.

Tabel 1: België, recente ramingen voor groeicijfers voor het reële bbp, in %

Economische groei (bbp)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
FPB (jun 2026)	1,0%	0,7%	1,0%	1,2%	1,4%	1,3%	1,2%
IMF (apr 2026)	1,0%	0,7%	1,1%	1,1%	1,2%	1,3%	1,3%
EC (mei 2026)	1,0%	0,7%	0,9%				
OESO (jun 2026)	1,0%	0,7%	1,1%				
NBB (jun 2026)	1,1%	0,6%	1,1%	1,3%			
KBC (jun 2026)	1,0%	0,6%	1,1%				

Tabel 2: België en buurlanden, recente ramingen groeicijfers voor het reële bbp, in %

Economische groei (bbp)	2025	2026	2027	2028
België	1,1%	0,6%	1,1%	1,3%
Nederland	1,8%	0,8%	1,2%	1,3%
Duitsland	0,2%	0,7%	0,9%	1,2%
Frankrijk	0,9%	0,5%	0,9%	1,2%
Eurozone	1,4%	1,1%	1,2%	

Bron: Nationale Centrale Banken, ramingen van juni 2026

2. Overzicht begrotingsaanpassing 2026

2.1 Vorderingensaldo

Het vorderingensaldo bij de begrotingsaanpassing 2026 bedraagt € -3,64 mld (-5,9% van de ontvangsten), een verslechtering ten opzichte van de begrotingsopmaak 2026 met € 743 mln. Het saldo na correcties voor het aftoetsen van de begrotingsdoelstellingen van de Vlaamse Regering bedraagt € -2,18 mld, een verslechtering van € 444 mln. Zie Tabel 3.

Tabel 3: Vlaamse overheid, vorderingensaldo, UITV 2025, BO 2026 en BA 2026, in € dz en %

Vorderingensaldo	UITV 2025	BO 2026	BA 2026	Delta
ESR Uitgaven (1)	64.644.800	66.033.525	67.114.044	1.080.519
ESR Ontvangsten (2)	60.691.400	61.550.068	62.215.433	665.365
Saldo voor onderbenutting en ESR-correcties (3)=(2)-(1)	-3.953.400	-4.483.457	-4.898.611	-415.154
Onderbenutting (4)	0	1.760.826	1.461.030	-299.796
ESR-correcties (5)	-29.000	-177.500	-205.114	-27.614
Vorderingensaldo (6)=(3)+(4)+(5)	-3.982.400	-2.900.131	-3.642.695	-742.564
<i>Idem, in % ontvangsten</i>	-6,56%	-4,7%	-5,9%	-1,1%
Correcties voor aftoetsen begrotingsdoelstelling (7)=(a)+(b)+(c)	1.090.600	1.489.629	2.111.691	622.062
<i>Ontvangsten Vlaamse Veerkracht & REPower EU (a)</i>	207.800	163.373	324.906	161.533
<i>Uitgaven Vlaamse Veerkracht & REPower EU (b)</i>	471.600	436.397	800.134	363.737
<i>Bouwkost Oosterweel (c)</i>	826.800	889.859	986.651	96.792
Saldo na aftoetsing begrotingsdoelstelling VR (8)=(6)+(7)	-2.891.800	-1.737.248	-2.180.816	-443.568
<i>Idem, % ontvangsten</i>	-4,76%	-2,8%	-3,5%	-0,7%

Bron: Algemene Toelichting Begrotingsaanpassing 2026 en Rekeningendecreet 2025

2.2 Ontvangsten

Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2026 stijgen de ontvangsten met € 665 mln, van € 61,55 mld bij BO 2026 naar € 62,22 mld bij BA 2026. Zie Tabel 4. Voor het opstellen van de raming van de ontvangsten uit de Bijzondere Financieringswet (€ 34,82 mld) en de bruto opcentiemen op de personenbelasting (€ 10,79 mld) zijn macro-economische parameters van de Economische Begroting van het Federaal Planbureau (FPB) uit februari gehanteerd. Deze raming houden dus nog geen rekening met de hogere inflatievooruitzichten als een gevolg van de oorlog in het Midden-Oosten. De stijging van de ontvangsten situeert zich hoofdzakelijk bij volgende categorieën.

Ten eerste worden de ontvangsten uit de **bruto opcentiemen** bij BA 2026 geraamd op € 10,79 mld, een stijging met € 932 mln ten opzichte van de BO 2026. De stijging van deze ontvangsten komt door een hogere groei van nominaal inkomen voor particulieren voor zowel 2024 als 2025.

Daarnaast nemen de **andere algemene ontvangsten** toe met € 209 mln, van € 1,08 mld bij BO 2026 naar € 1,28 mld bij BA 2026. De grootste aandrijver binnen deze categorie zijn de hogere Europese ontvangsten voor Vlaamse Veerkracht en RePower EU (€ +162 mln t.o.v. BO 2026). Deze ontvangsten worden hoger geraamd door de verwerking van de nodige vereffeningskredieten voor relance -en RePower EU projecten.

De ontvangsten van de **Vlaamse rechtspersonen** stijgen bij BA 2026 met € 115 mln, van € 5n84 mld bij BO 2026 tot € 5,96 mld bij BA 2026. De stijging van de ontvangsten bij de rechtspersonen wordt in belangrijke mate gedragen door De Werkvennootschap, de universiteiten en hogescholen (U&HS) en de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW). De Werkvennootschap laat de sterkste toename zien (€ +28,8 mln), voornamelijk door hogere ontvangsten uit de overname van gerealiseerde investeringen door het Agentschap Wegen en Verkeer, De Vlaamse Waterweg en De Lijn. Daarnaast draagt ook een ontvangst van Infrabel bij aan de stijging. De ontvangsten van de universiteiten en hogescholen nemen toe met € 18,3 mln, vooral dankzij hogere ontvangsten van huishoudens, extra subsidies en hogere renteopbrengsten. Bij de VMSW stijgen de ontvangsten met € 10,9 mln door een grotere afroaming van de woonmaatschappijen in het kader van de harmonisering van de huurprijzen en door hogere renteontvangsten.

Tabel 4: Vlaamse overheid, ontvangsten opgedeeld in belangrijkste categorieën, UITV 2025, BO 2026 en BA 2026, in € dz en %

Ontvangsten	UITV 2025	BO 2026	BA 2026	Delta (BO-BA)
Bruto opcentiemen	10.342.400	10.398.548	10.790.290	391.742
BFW-dotaties	34.257.066	34.850.327	34.986.187	135.860
Afrekeningen dotaties	22.448	-141.658	-161.890	-20.232
Gewestbelastingen	7.876.700	8.308.863	8.233.580	-75.283
Instellingen	6.482.786	6.154.751	6.276.511	121.760
Overige ontvangsten	1.502.200	1.815.864	1.765.851	-50.013
Ontvangsten Vlaamse Veerkracht	207.800	163.373	324.906	161.533
Totaal	60.691.400	61.550.068	62.215.433	665.365

Bron: Algemene Toelichting Begrotingsaanpassing 2026 en Rekeningendecreet 2025

2.3 Uitgaven

De uitgaven nemen bij de BA 2026 toe met € 3,03 mld VAK en € 1,08 mld VEK ten opzichte van de BO 2026, van € 64,76 mld VAK en € 66,03 mld VEK bij BO 2026 naar € 67,79 mld VAK en € 67,11 mld VEK bij BA 2026. Zie Tabel 3. Deze toename wordt verklaard door verschillende factoren:

Ten eerste nemen de uitgaven voor de **indexatie van loon- en werkingskredieten** met € 331 mln VAK en € +325 mln VEK toe ten opzichte van de BO 2026. Langs de uitgavenzijde heeft men,

in tegenstelling tot de ontvangsten, wel deels rekening kunnen houden met de hogere inflatie-vooruitzichten veroorzaakt door de oorlog in het Midden-Oosten. Voor de berekening van de indexatie van lonen en werkingskredieten hanteert de Vlaamse overheid in de begrotingsaanpassing inflatievooruitzichten van maart 2026¹. Door deze hogere inflatie (GZI) in vergelijking met de begrotingsopmaak (1,5% bij BO 2026 t.o.v. 2,7% bij BA 2026) wordt er bij de BA 2026 een bijkomende spilindexoverschrijding verwacht in juli 2026. Zie Tabel 5.

Tabel 5: Vlaamse begroting, verwachte evolutie gezondheidsindex (GZI) en spilindexoverschrijding, Begrotingsopmaak 2026, Begrotingsaanpassing 2026 en Federaal Planbureau (FPB) juni 2026

	BO 2026	BA 2026	FPB juni
Verwachte evolutie gezondheidsindex	1,50%	2,70%	3,17%
Spilindexoverschrijding	jan/26	dec/25 jul/26	dec/25 jun/26 dec/26

Bron: Algemene Toelichting BA 2026 en FPB juni 2026

Daarnaast worden de uitgaven voor **Vlaamse Veerkracht** verhoogd met € 340 mln VEK tot € 712 mln VEK voor BA 2026 en dit aan de hand van een geactualiseerde vereffeningskalender.

Verder, op basis van de Algemene Toelichting BA 2026 nemen de uitgaven voor Lantis (de uitvoerder van de **Oosterweelwerken**) toe met € +2,5 mld VAK en € +125,6 mln VEK. De belangrijkste elementen zijn hierbij de volgende:

- De toename van de VAK voor de aan de hoofdwerken toe te wijzen exogene risico's en voor een deel van de prijsherzieningen bedraagt € 1,01 mld en valt buiten de begrotingsnorm.
- De VAK die binnen de begrotingsnorm worden gehouden stijgen met € 865 mln, voornamelijk als gevolg van de vastleggingen voor kosten gerelateerd aan PFAS.
- Voor de tweede fase van de leefbaarheidsprojecten op de rechter- en linkeroever wordt € 630 mln aan VAK vastgelegd.
- Ter uitvoering van het GIP 2026 wordt vanuit het centraal investeringsartikel een compensatie voorzien, wat leidt tot een bijkomend VAK van € 13 mln.

De toegenomen beleidskredieten (€ 2,50 mld VAK) zullen zich de komende jaren in principe materialiseren in stijgende vereffeningskredieten. Bij gebrek aan een geactualiseerde vereffeningskalender is het echter niet mogelijk om de in de BA 2026 toegenomen beleidskredieten mee te nemen in de SERV-raming van de begrotingen 2027 tot en met 2030.

Verdeling besparing efficiënte overheid

Bij de begrotingsopmaak 2026 besliste de Vlaamse Regering om de besparing efficiënte overheid van € 120 mln. Deze was tijdelijk verwerkt onder de indexprovisie bij het departement Financiën en Begroting (CB0-1CBD2AB-PR). Bij de begrotingsaanpassing 2026 is € 79,5 mln verdeeld onder

¹ De Gezondheidsindex (GZI) bedraagt op basis van de inflatievooruitzichten van het FPB op 2,7%, wat 0,6 procentpunt hoger ligt dan de inflatievooruitzichten van februari (2,1%).

de verschillende beleidsdomeinen. Tabel 6 toont de verdeling van deze besparing onder de verschillende beleidsdomeinen.²

Het overige deel van de besparingen wordt, op basis van informatie uit de Algemene Toelichting en de parlementaire besprekingen in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting, Justitie en Onroerend Erfgoed van 23 juni 2026, via twee wegen opgevangen:

- Enerzijds is bij de BA 2026 beslist dat voor het begrotingsjaar 2026 vanaf 1 juli 2026 het uitstromend personeel (pensioneringen en vrijwillig vertrek) uit de diensten Vlaamse overheid maximaal a rato van 1 op 3 zal worden vervangen.
- Anderzijds wordt er door de invoering van de centenindex mindere uitgaven voor de indexatie van de lonen van het overheids personeel verwacht.

Tabel 6: Vlaamse begroting, verdeling besparing efficiënte overheid, per beleidsdomein, in € dz en %

Beleidsdomein	VAK	VEK	% Totaal
Financiën en Begroting	-2.839	-2.839	3,6%
Onderwijs en Vorming	-14.665	-14.665	18,4%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	-5.388	-5.388	6,8%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	-3.730	-3.730	4,7%
Mobiliteit en Openbare Werken	-20.911	-20.911	26,3%
Omgeving	-8.660	-8.660	10,9%
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	-11.331	-11.331	14,3%
Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS)	-11.235	-11.235	14,1%
Hogere Entiteiten	-754	-754	0,9%
TOT	-79.513	-79.513	100,0%

Bron: Algemene Toelichting Begrotingsaanpassing 2026

2.4 Onderbenutting

Niet alle in een begroting vastgelegde middelen worden noodzakelijkerwijs ook aangewend. Dit resulteert in de zogeheten "onderbenutting" van middelen. Om deze onderbenutting te ramen baseert de Vlaamse overheid zich op het gemiddelde van de geobserveerde onderbenuttingspercentages van de laatste twee gekende begrotingsjaren.

In de begrotingsaanpassing 2026 daalt de onderbenutting met € 299,8 mln ten opzichte van de begrotingsopmaak 2026. Zie Tabel 3 en Tabel 7. Deze daling wordt enerzijds verklaard door een lager onderbenuttingspercentage dat gehanteerd wordt, dit neemt af van 1,92% bij BO 2026 naar 1,49% bij BA 2026 (-0,43 procentpunt). Dit komt door het feit dat bij de begrotings-

² Voor een gedetailleerd analyse van de verdeling van de besparing verwijzen we naar [het Onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2026](#).

aanpassing 2026 zijn de onderbenuttingspercentages van de begrotingsjaren 2024 en 2025 zijn gebruikt, terwijl dit bij de begrotingsopmaak 2026 nog de begrotingsjaren 2023 en 2024 waren. Dit lagere onderbenuttingspercentage heeft tot gevolg dat er wordt geraamd dat een kleiner deel van begrootte uitgaven onderbenut zal worden. Hierdoor daalt de onderbenutting met € 256,6 mln (zie Tabel 7).

Anderzijds verwacht de Vlaamse Regering dat de **bewarende maatregel begrotingsuitvoering**³ voor € 190 mln onderbenutting zal zorgen, wat € 40 mln lager is dan bij de begrotingsopmaak 2026.

De SERV stelt vast dat het gehanteerde onderbenuttingspercentage bij BA 2026 in vergelijking met de voorgaande jaren sterk gedaald is. Zie Figuur 1. Op het einde van de vorige legislatuur bedroeg dit percentage nog gemiddeld 2%. Figuur 2 toont dat sinds het begrotingsjaar 2022, waar het vastgestelde onderbenuttingspercentage nog 2,47% bedroeg, dit percentage de jaren daarna stelselmatig is gedaald. Voor het begrotingsjaren 2024 en 2025 bedraagt het onderbenuttingspercentage respectievelijk 1,64% en 1,34%. Hiermee liggen deze twee begrotingsjaren onder het gemiddelde onderbenuttingspercentage van de laatste 10 begrotingsjaren, namelijk 1,98%.

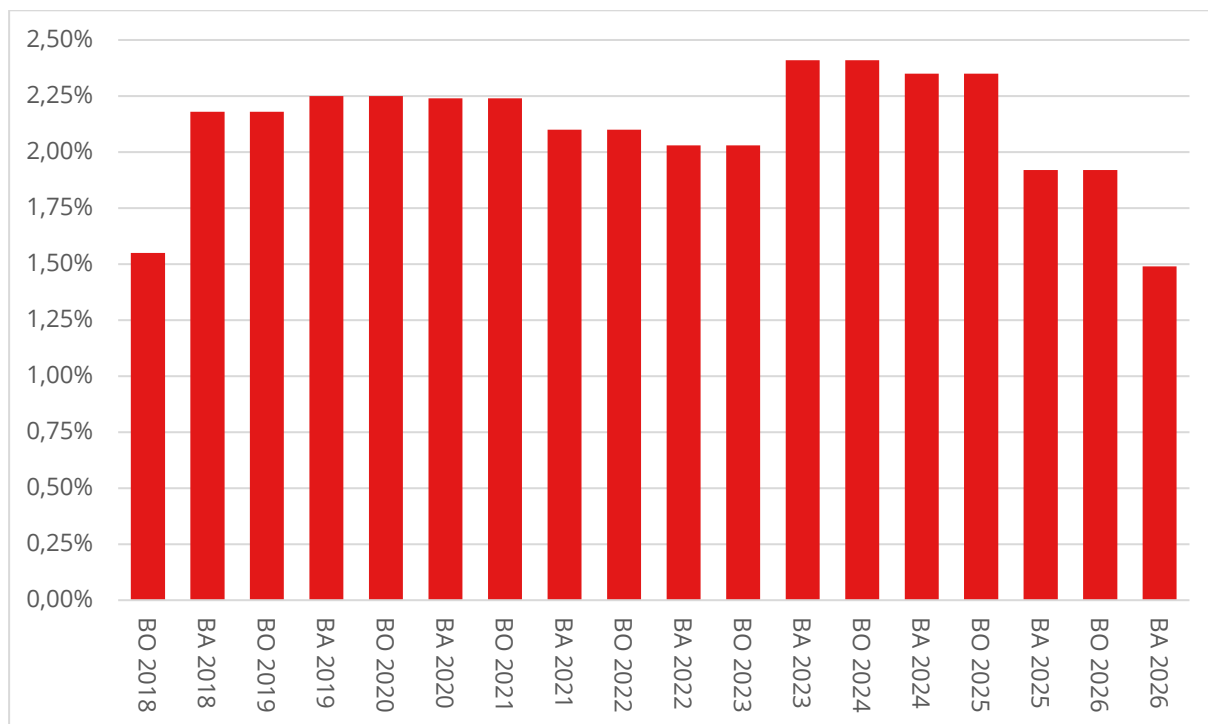
Tabel 7: Vlaamse overheid, onderbenutting bij BA 2026, in € dz en %

Onderbenutting	BO 2026	BA 2026	Delta
ESR-vereffeningskredieten excl. eenmalige uitgaven en U&HS (1)	60.084.182	60.339.588	255.406
<i>Onderbenuttingspercentage (2)</i>	<i>1,92%</i>	<i>1,49%</i>	<i>-0,43%</i>
Onderbenutting (3)=(1)*(2)	1.155.761	899.146	-256.615
Forfait opstap nieuw beleid (4)	48.308	48.308	0
Bewarende maatregel begrotingsuitvoering (5)	230.000	190.000	-40.000
Algemene onderbenutting (6)=(3)+(4)+(5)	1.434.069	1.137.454	-296.615
U&HS onderbenutting (7)	326.757	323.576	-3.181
Geraamde onderbenutting (8)=(6)+(7)	1.760.826	1.461.030	-299.796

Bron: Algemene Toelichting Begrotingsaanpassing 2026

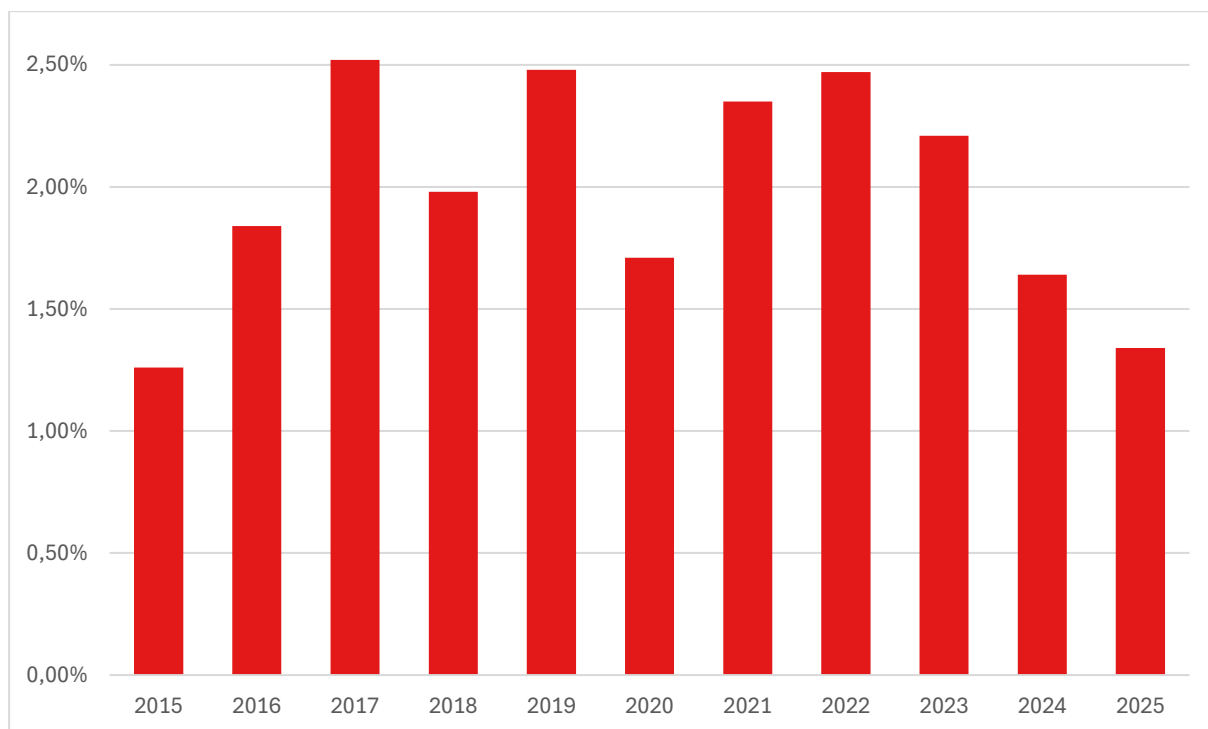
³ Door deze maatregel is het vereist dat voor elke herverdeling boven € 50.000 een begrotingsakkoord nodig voordat deze tot uitvoering mag gaan. Hierdoor verwacht de Vlaamse overheid dat er minder herverdelingen en dus als gevolg een hogere onderbenutting tot stand komt.

Figuur 1: Vlaamse overheid, onderbenuttingspercentage gehanteerd bij de begrotingsopmaak -en aanpassingen, 2018-2026, in %

Bron: Algemene Toelichtingen begrotingen 2018-2026

Figuur 2: Vlaamse overheid, vastgestelde onderbenuttingspercentage voor begrotingsjaren 2015-2025, in %

Bron: Algemene Toelichtingen begrotingen 2018-2026

3. SERV-ramingen begrotingen 2026-2030

3.1 Uitgangspunten

3.1.1 Macro-economische parameters

De Vlaamse Regering hanteert voor het opstellen van de begrotingsaanpassing 2026 de macro-economische parameters uit de Economische begroting 2026 van februari 2026 van het Federaal Planbureau (FPB). De Meerjarenraming 2025-2030 van oktober 2025 is opgemaakt op basis van de Economische begroting 2025-2026 van september 2025 en de Economische vooruitzichten 2025-2030 van juni 2025, beide opgesteld door het FPB.

De SERV maakt voor zijn raming van de geactualiseerde begrotingscijfers gebruik van de Economische vooruitzichten 2026-2031 van juni 2026 van het FPB.

Tabel 8 vergelijkt het traject van de consumptieprijsindex (CPI), de gezondheidsindex (GZI) en de economische groei (BBP) in de vooruitzichten van het FPB van juni 2026 met de parameters die gehanteerd zijn bij de BA 2026 en de MJR 2025-2030. Dit toont aan dat de inflatie (CPI en GZI) naar aanleiding het conflict in het Midden-Oosten en de sluiting van de Straat van Hormuz gecumuleerd hoger wordt geraamd, respectievelijk 2,6 procentpunt en 2,5 procentpunt. Dit conflict heeft anderzijds een negatieve impact op de raming van de economische groei, deze wordt namelijk 0,4 procentpunt lager geraamd.

Tabel 8: Overzicht van de gehanteerde macro-economische parameters in deze SERV-raming, 2026-2030, in %

	2026	2027	2028	2029	2030	cum.
CPI BA 2026/MJR 2025-2030	1,90%	2,40%	1,80%	1,70%	1,70%	
CPI FPB jun	3,41%	2,89%	2,30%	1,80%	1,70%	
CPI SERV	3,41%	2,89%	2,30%	1,80%	1,70%	
<i>delta SERV - BA & MJR</i>	<i>1,51%</i>	<i>0,49%</i>	<i>0,50%</i>	<i>0,10%</i>	<i>0,00%</i>	<i>2,60%</i>
GZI BA 2026/MJR 2025-2030	2,10%	2,30%	1,80%	1,70%	1,70%	
GZI FPB jun	3,17%	3,11%	2,20%	1,80%	1,80%	
GZI SERV	3,17%	3,11%	2,20%	1,80%	1,80%	
<i>delta SERV - BA & MJR</i>	<i>1,07%</i>	<i>0,81%</i>	<i>0,40%</i>	<i>0,10%</i>	<i>0,10%</i>	<i>2,47%</i>
BBP BA 2026/MJR 2025-2030	1,10%	0,90%	1,20%	1,40%	1,40%	
BBP FPB jun	0,70%	1,00%	1,20%	1,40%	1,30%	
BBP SERV	0,70%	1,00%	1,20%	1,40%	1,30%	
<i>delta SERV - BA & MJR</i>	<i>-0,40%</i>	<i>0,10%</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00%</i>	<i>-0,10%</i>	<i>-0,40%</i>

3.1.2 Assumpties SERV-raming

De belangrijkste aanpassingen door de SERV voor zijn raming van de begrotingen 2026-2030 kunnen als volgt samengevat worden:

- De SERV-raming neemt het onderbenuttingspercentage over van de BA 2026 en past deze toe op de periode 2027-2030.
- Bij gebrek aan informatie in de MJR 2025-2030 over de gehanteerde rentevoet, herfinancieringsbehoeften en nieuwe financieringsbehoeften van de Vlaamse Overheid, verkiest de SERV om de impact van rentewijzigingen op de rente-uitgaven 2027-2030 niet te actualiseren.
- De SERV-raming houdt wel rekening met veranderingen in het schuldniveau ten gevolge van de SERV-bijstellingen aan het begrotingssaldo: zie hiervoor de methodologische bijlage vanaf pagina 82 voor een meer duiding.
- De SERV neemt de impact van Fluvius op de overheidsschuld, zo genoteerd in de BA 2026, over voor de begrotingsjaren 2027-2030. De SERV maakt abstractie van dividenden wegens geen beschikbare informatie.
- De aanpassingen aan de federale fiscale hervorming gemaakt bij de federale begrotingsronde 2026 zijn niet meegenomen in de SERV-raming. De SERV neemt de ramingen van de bruto opcentiemen over zoals gepubliceerd in de MJR 2025-2030.

3.1.3 Impact centenindex

In de federale programmawet⁴ bij de begrotingsaanpassing 2026, daterend van 30 mei 2026, is beslist om voor de spilindexoverschrijding van juni 2026 en de eerste spilindexoverschrijding van 2028 een 'centenindex' toe te passen. Hierdoor zal er, in tegenstelling tot de normale indexatie van lonen en uitkeringen met 2%, voor een brutoloon vanaf € 4.000 en sociale uitkeringen vanaf € 2.000 een vaste indexatie worden doorgevoerd ten bedrage van € 80,0 voor lonen en € 40,0 voor uitkeringen.

Deze maatregel zal een impact hebben op de Vlaamse begroting via zowel de uitgaven -als ontvangstenzijde. Enerzijds zal er langs uitgavenzijde door het toepassen van de centenindex op de lonen van het overheidspersoneel minder uitgaven moeten geraamd worden. Anderzijds zullen de ontvangsten via de bruto opcentiemen op de personenbelasting ook negatief geïmpacteerd worden omdat de loonmassa in Vlaanderen bij deze spilindexoverschrijdingen minder snel zal toenemen in vergelijking met een gewone spilindexoverschrijding.

Het doel van dit hoofdstuk is om een voorlopige, indicatieve raming op te stellen van de impact van de centenindex op de Vlaamse begrotingen 2026-2030.

⁴ Voor meer informatie: https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_wet/article.pl?language=nl&sum_date=&pd_search=2026-06-01&numac_search=2026003986&page=1&lg_txt=N&caller=list&2026003986=1&trier=afkondiging&dt=WET&pdd=2026-05-25&pdf=2026-06-30&nl=n&choix1=en&choix2=en#LNK0016.

Uitgavenzijde

De Vlaamse Regering heeft bij de ministerraad van vrijdag 19 juni 2026 een amendement⁵ op het programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2026 goedgekeurd aangaande de impact van de centenindex op de indexatie van de loonuitgaven van de Vlaamse overheid. In deze nota heeft de Vlaamse Regering op basis van een bevraging bij haar entiteiten de verwachte minderuitgaven door de centenindex in kaart gebracht. De minderuitgaven worden geraamd op € 17,9 mln voor begroting 2026 en € 63,4 mln voor begroting 2027. Zie Tabel 9.

De Vlaamse Regering stelt wel dat deze geraamde minderuitgaven genuanceerd dienen te worden. Enerzijds hebben niet alle bevraagde entiteiten een inschatting kunnen aanleveren, waardoor is de raming vermoedelijk een onderschatting. Anderzijds hebben de entiteiten die wel een raming hebben doorgegeven dit gedaan op basis van de op dat moment beschikbare informatie en assumpties.

Daarnaast berekent de Vlaamse Regering in deze nota enkel de impact voor de begrotingsjaren 2026-2027 en niet voor de gehele legislatuur. Hierdoor houdt het geen rekening met de impact van de overschrijding in 2028 waarop de centenindex ook zal worden toegepast.

Tabel 9: Vlaamse Regering, regeringsamendement bij het programmadecreet van de begrotingsaanpassing 2026, impact centenindex op uitgavenzijde op basis van bevraging maart 2026, ministerraad 19 juni 2026, in € dz

Nota amendement VR	2026	2027
Onderwijs	-10.952	-43.436
Gesubsidieerde sectoren WVG	-1.291	-4.072
MVG + DAB's	-2.339	-8.239
Vlaamse rechtspersonen	-3.276	-7.701
Totale impact centenindex	-17.858	-63.448

De SERV vertrekt in zijn raming van de impact van de centenindex op de uitgavenzijde daarom van de simulaties die door het Federaal Planbureau (FPB) zijn gemaakt in mei 2026. Hierin heeft het FPB voor de hele Belgische overheid een simulatie gemaakt van de impact van de centenindex zowel langs ontvangsten- als uitgavenzijde voor 2026 tot 2030. In deze simulaties wordt de impact op de uitgavenzijde voor de beloning van werknemers berekent voor entiteit I en II⁶. De impact voor entiteit II wordt in 2026 geraamd op € -75 mln om daarna toe te nemen tot € -632 mln in 2030. Zie Tabel 10.

⁵ Nota aan de Vlaamse Regering (19 juni 2026). Regeringsamendement bij het programmadecreet van de begrotingsaanpassing 2026 (zie volgende [weblink](#)).

⁶ Entiteit I betreft de federale overheid en de sociale zekerheid. Entiteit II omvat de gewest en gemeenschappen binnen België en de lokale overheden.

Tabel 10: Federaal Planbureau, centenindex-simulatie met hogere overheidsontvangsten uit personenbelasting en werkgeversbijdragen, impact op de beloning voor werknemers, in € mln

Raming FPB impact centenindex (05/2026)	2026	2027	2028	2029	2030
Impact beloning werknemers entiteit II (incl. lokale overheden)	-75	-300	-583	-620	-632

Om het aandeel van de Vlaamse Gemeenschap hieruit te kunnen filteren heeft de SERV voor de uitgaven voor de beloning aan werknemers het aandeel berekent van het Vlaamse Gemeenschap in entiteit II. Hiervoor heeft de SERV gegevens uit de niet-financiële rekening van de overheid⁷ gebruikt van de Nationale Bank van België (NBB) en vervolgens het rekenkundig gemiddeld van de laatste vijf gekende jaren berekent, deze bedraagt 34,7%. Zie Tabel 11.

Tabel 11: Nationale Bank van België, Niet-financiële rekening van de overheid, beloning werknemers, Vlaamse Gemeenschap en entiteit II, 2020-2025, in € mln

Aandeel Vlaanderen in uitgaven beloning werknemers	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gem. 2020 - 2025
Vlaamse gemeenschap beloningen werknemers	16.424	17.086	18.857	20.569	21.542	22.421	19.483
Entiteit II (inclusief lokale overheden) beloningen werknemers	48.303	50.179	54.422	58.817	61.531	63.568	56.137
Aandeel Vlaamse gemeenschap	34,0%	34,0%	34,6%	35,0%	35,0%	35,3%	34,7%

Tabel 12: SERV, berekening impact centenindex op uitgavenzijde, 2026-2030, in € mln

SERV-raming impact centenindex op uitgaven	2026	2027	2028	2029	2030
Impact beloning werknemers entiteit II (incl. lokale overheden)	-75	-300	-583	-620	-632
Aandeel Vlaamse Gemeenschap	34,7%	34,7%	34,7%	34,7%	34,7%
SERV-raming impact centenindex	-26	-104	-202	-215	-219

Op basis van dit aandeel van de Vlaamse Gemeenschap in de loonuitgaven kan de SERV een voorlopig, indicatieve raming maken van de impact van de centenindex op de uitgavenzijde van de Vlaamse overheid. Voor 2026 raamt de SERV deze minderuitgaven op € -26 mln, die verder op-

⁷ Voor meer informatie: [https://dataexplorer.nbb.be/vis?df\[ds\]=disseminate&df\[id\]=DF_NFGOV_DISS&df\[ag\]=BE2&lc=nl&dq=A.S1300..E&lom=LASTNPERIODS&lo=6&to\[TIME_PERIOD\]=false](https://dataexplorer.nbb.be/vis?df[ds]=disseminate&df[id]=DF_NFGOV_DISS&df[ag]=BE2&lc=nl&dq=A.S1300..E&lom=LASTNPERIODS&lo=6&to[TIME_PERIOD]=false).

lopen tot € -219 mln in 2030. Zie Tabel 12. De SERV stelt vast dat de raming opgemaakt door de Vlaamse Regering via het amendement op het programmadecreet op de begrotingsaanpassing 2026 beperkt lager ligt, met een verschil van € 8 mln. Dit verschil loopt voor 2027 verder op tot € 41 mln.

Ontvangstenzijde

Het regeringsamendement voor het programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2026 kijkt enkel naar de impact op de uitgavenzijde. Echter zal de Vlaamse begroting langs de ontvangstenzijde ook geïmpacteerd worden via de ontvangsten uit de bruto opcentiemen⁸ op de personenbelasting. Aangezien er bij de implementatie van de centenindex de totale loonmassa minder snel toeneemt dan bij een normale indexering zal dit een negatieve impact hebben op de ontvangsten uit de personenbelasting.

De SERV vertrekt voor zijn raming van de impact van de centenindex bij de simulaties die door het FPB zijn gemaakt in mei 2026. Hieruit blijkt dat de minderontvangsten via de directe belastingen betaald door de huishoudens geraamd wordt op € -96 mln in 2026, die verder toenemen tot € -865 mln. Zie Tabel 13.

Tabel 13: Federaal Planbureau, centenindex-simulatie met hogere overheidsontvangsten uit personenbelasting en werkgeversbijdragen, impact op de directe belastingen betaald door huishoudens, in € mln

Raming FPB impact centenindex (05/2026)	2026	2027	2028	2029	2030
Directe belastingen betaald door huishoudens	-96	-395	-772	-840	-865

Tabel 14: Nationale Bank van België, Niet-financiële rekening van de overheid, ontvangsten uit directe belastingen betaald door werknemers, Vlaamse Gewest en totaal voor de Belgische overheden, 2020-2025, in € mln

Directe belastingen betaald door huishoudens	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gem. 2020 - 2025
Geconsolideerde overheid (België)	55.556	58.629	67.795	71.498	75.782	77.831	67.848
Vlaamse Gemeenschap	7.722	6.928	7.948	8.919	9.084	10.279	8.480
Aandeel Vlaamse Gewest	13,9%	11,8%	11,7%	12,5%	12,0%	13,2%	12,5%

⁸ Sinds de zesde staatshervorming beschikken de gewesten over de bevoegdheid om aanvullende belastingen, in de vorm van gewestelijk opcentiemen, te heffen op een deel van de federaal geïnde personenbelasting. Voor meer informatie over deze ontvangst, zie de paper van Algoed en Van Den Bossche uit 2017 (<https://www.vlaanderen.be/publicaties/wegwijs-in-de-bijzondere-financieringswet-na-de-zesde-staatshervorming>) en het SERV-rapport over de Bijzondere Financieringswet uit 2023 (https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20230119_BFW_RAP.pdf).

Om een inschatting te maken van het aandeel van het Vlaamse Gewest, wordt er weer beroep gedaan op de gegevens beschikbaar in de niet-financiële rekening van de overheid⁹ van de NBB. Het aandeel van het Vlaams Gewest in de ontvangsten uit directe belastingen betaald door huishoudens bedraagt over de periode 2020-2025 gemiddeld 12,5%. Zie Tabel 15.

Tabel 15: Nationale Bank van België, Niet-financiële rekening van de overheid, ontvangsten uit directe belastingen betaald door werknemers, Vlaamse Gewest en totaal voor de Belgische overheden, 2020-2025, in € mln

Directe belastingen betaald door huishoudens	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Gem. 2020 - 2025
Geconsolideerde overheid (België)	55.556	58.629	67.795	71.498	75.782	77.831	67.848
Vlaamse Gemeenschap	7.722	6.928	7.948	8.919	9.084	10.279	8.480
Aandeel Vlaamse Gewest	13,9%	11,8%	11,7%	12,5%	12,0%	13,2%	12,5%

Vervolgens stelt De SERV, op basis van dit aandeel in de ontvangsten uit de directe belasting betaald door huishoudens, een voorlopige, indicatieve raming op van de impact van de centenindex op Vlaamse ontvangsten uit de bruto opcentiemen. Tabel 16 toont dat de indicatieve impact van de centenindex op de bruto opcentiemen zich pas in 2027 stelt (€ -12 mln), en in 2030 is toegenomen tot € -101 mln. De reden waarom er geen impact in 2026 is op de ontvangsten komt voort uit het feit dat de bruto opcentiemen geheven worden op de federaal geïnde personenbelasting, dit impliceert dat de bruto opcentiemen uit jaar t geheven worden op de ontvangsten uit inkomstenjaar t-1. De impact van de centenindex op de bruto opcentiemen zal met andere woorden zich één jaar later stellen, waardoor er pas een effect zal zijn vanaf 2027.

Tabel 16: SERV, berekening impact centenindex op ontvangstenzijde, 2026-2030, in € mln

Impact centenindex op bruto opcentiemen	2026	2027	2028	2029	2030
Directe belastingen betaald door huishoudens (Inkomstenjaar t-1)	0	-96	-395	-772	-804
Aandeel Vlaanderen in directe belastingen betaald door huishoudens	12,5%	12,5%	12,5%	12,5%	12,5%
Geraamde impact centenindex via bruto opcentiemen op Vlaamse begroting	0	-12	-49	-97	-101

⁹ Voor meer informatie: [https://dataexplorer.nbb.be/vis?df\[ds\]=disseminate&df\[id\]=DF_NFGOV_DISS&df\[ag\]=BE2&lc=nl&dq=A.S1300..E&lom=LASTNPERIODS&lo=6&to\[TIME_PERIOD\]=false](https://dataexplorer.nbb.be/vis?df[ds]=disseminate&df[id]=DF_NFGOV_DISS&df[ag]=BE2&lc=nl&dq=A.S1300..E&lom=LASTNPERIODS&lo=6&to[TIME_PERIOD]=false).

Impact op vorderingensaldo

Tot slot stelt de SERV in Tabel 17 een voorlopig, indicatieve impact op van de centenindex op het vorderingensaldo door de resultaten uit de vorige twee delen te combineren. Hieruit leidt de SERV af dat de centenindex voor 2026 een positief effect heeft van € 26 mln en dit verder toeneemt tot € 118 mln in 2030. De inschatting dat de centenindex een positief effect heeft op het Vlaamse overheid wordt ook in de Economische Vooruitzichten van het Federaal Planbureau van juni 2026 vastgesteld.

De SERV wil nogmaals onderstrepen dat het doel van deze oefening is om een voorlopige, indicatieve raming van de impact van de centenindex op de Vlaamse begroting te ramen. Een gedetailleerde impactanalyse dient zich aan bij het opstellen van de volgende begrotingsopmaak en meerjarenraming.

Tabel 17: SERV, berekening impact centenindex op vorderingensaldo, 2026-2030, in € mln

SERV-raming	2026	2027	2028	2029	2030
Impact centenindex op uitgaven	-26	-104	-202	-215	-219
Impact centenindex op bruto opcentiemen	0	-12	-49	-97	-101
Impact centenindex op saldo	26	92	153	118	118

3.2 Resultaten ramingen 2026-2030

3.2.1 Begrotingsjaar 2026

De SERV raamt het vorderingensaldo voor het begrotingsjaar 2026 op € -3,66 mld (-5,9% van de ontvangsten), dit is een beperkte verslechtering van € -13,4 mln ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2026. Na aftoetsen van de begrotingsdoelstellingen (Vlaamse Veerkracht en Oosterweel) bedraagt het saldo € -2,19 mld (-3,5% van de ontvangsten). Zie Figuur 3 en Figuur 4 op pagina 34 en Tabel 18.

Tabel 18: Vlaamse begroting, vorderingensaldo voor 2026, Begrotingsopmaak en -aanpassing 2026 en SERV-raming, in € dz en %

	BO 2026	BA 2026	SERV 2026	Delta
ESR Uitgaven (1)	66.033.525	67.114.044	67.173.197	59.153
ESR Ontvangsten (2)	61.550.068	62.215.433	62.261.203	45.770
Saldo voor onderbenutting en ESR-correcties (3)=(2)-(1)	-4.484.715	-4.898.611	-4.911.994	-13.383
Onderbenutting (4)	1.760.826	1.461.030	1.461.030	0
ESR-correcties (5)	-177.500	-205.114	-205.114	0
Vorderingensaldo (6)=(3)+(4)+(5)	-2.900.131	-3.642.695	-3.656.078	-13.383
<i>Idem, in % ontvangsten</i>	<i>-4,7%</i>	<i>-5,9%</i>	<i>-5,9%</i>	<i>0,0%</i>
Ontvangsten VV (7)	163.373	324.906	324.906	0
Uitgaven VV (8)	436.397	800.134	800.134	0
Bouwkost Oosterweel (9)	889.859	986.651	986.651	0
Saldo na aftoetsing begrotingsdoelstelling VR (10)=(6)-(7)+(8)+(9)	-1.737.248	-2.180.816	-2.194.199	-13.383
<i>Idem, % ontvangsten</i>	<i>-2,8%</i>	<i>-3,5%</i>	<i>-3,5%</i>	<i>0,0%</i>

Ten opzichte van de BA 2026 raamt de SERV een toename van de ontvangsten met € 46 mln als gevolg van hogere inflatievooruitzichten voor 2026. Dit is een gevolg van toename van de gewestbelastingen met € 46 mln. Het effect van de hogere inflatie op de ontvangsten uit de Bijzondere Financieringswet (BFW) wordt in overeenstemming met de gangbare methodieken verwerkt via een afrekening in het begrotingsjaar 2027. Deze bedraagt in de SERV-raming € 428 mln. Zie hoofdstuk 3.2.2.

De uitgaven worden in de SERV-raming met € 59 mln naar boven bijgesteld. Het grootste deel hiervan kan eveneens worden toegeschreven aan de hogere inflatieverwachtingen (GZI). In de inflatievooruitzichten van het FPB van juni 2026 wordt verwacht dat de spilindex al in juni 2026 zal worden overschreden, in plaats van in juli 2026 zoals nog werd verwacht bij de begrotingsaanpassing 2026. Intussen werd de spilindex effectief in juni overschreden. Dit leidt tot € 48 mln aan bijkomende indexuitgaven. Daarnaast nemen de uitgaven voor loon -en werkingskredieten buiten de indexprovisie ook toe met € 6,4 mln als gevolg van de hogere inflatie. Tot slot raamt het FPB de rentevoet op de overheidsschuld (10-jarige OLO) op 3,5%, wat 0,1 procentpunt

hoger is dan bij de BA 2026. Hierdoor raamt de SERV voor begrotingsjaar 2026 € 4,5 mln aan bijkomende rente-uitgaven.

De SERV doet voor het begrotingsjaar 2026 geen bijkomende aanpassing als gevolg van de invoering van de centenindex. Uit de parlementaire besprekingen in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting, Justitie en Onroerend Erfgoed van 23 juni 2026 blijkt dat de positieve impact van de centenindex op het vorderingensaldo reeds is verwerkt als deel van de besparing van € 120 mln die tot doel heeft de efficiëntie van de overheid te verhogen.

Tabel 19: Vlaamse begroting, SERV-raming, verschil met BA 2026 en MJR 2025-2030 voor ESR-ontvangsten, -uitgaven en -vorderingensaldo, in € dz

Verklarende factoren: verschil met BA 2026 en MJR 2025-2030	SERV2026	SERV2027	SERV2028	SERV2029	SERV2030
Ontvangsten: waarvan [+]	45.770	1.339.933	1.195.034	1.254.879	1.254.106
BFW-dotaties	0	762.110	942.841	965.743	954.356
Afrekeningen BFW-dotaties	0	428.297	0	0	0
Bruto opcentiemen	0	117.076	186.736	250.346	258.441
Bruto opcentiemen: impact centenindex	0	-12.017	-49.445	-96.637	-100.643
Gewestbelastingen	45.770	44.467	114.902	135.426	141.951
Uitgaven: waarvan [-]	59.153	645.455	651.976	700.321	821.411
Veranderende inflatievooruitzichten	54.701	710.462	828.983	898.754	1.032.100
Impact centenindex op uitgaven	0	-103.975	-202.058	-214.881	-219.040
Verandering rente-uitgaven o.w.v. verandering schuld	0	38.968	25.050	16.448	8.351
Verandering rente-uitgaven o.w.v. verandering rentevoet	4.452	0	0	0	0
Onderbenutting [+]	0	-296.820	-304.108	-323.214	-329.635
Vorderingensaldo	-13.383	397.658	238.950	231.344	103.060

3.2.2 Begrotingsjaren 2027-2030

De begroting 2027 komt dichterbij een evenwicht

Voor begrotingsjaar 2027 bedraagt het vorderingensaldo in de SERV-raming € -1,10 mld (-1,7% van de ontvangsten), een verbetering ten opzichte van de Meerjarenraming 2025-2030 met € 398 mln. Het saldo na aftoetsen van de begrotingsdoelstellingen van de VR bedraagt € -285 mln (-0,4% van de ontvangsten), onder meer door een verwachte eenmalige afrekening van € 428 mln van de ontvangsten uit de Bijzondere Financieringswet (BFW) van 2026. Die positieve afrekening is het gevolg van de toegenomen inflatie in de eerste helft van dit jaar.

Daarmee komt de Vlaamse regering dus dichterbij haar vooropgestelde doel om een begrotings-evenwicht te bereiken in 2027. De SERV stelt vast dat de Vlaamse Regering in de Algemene Toelichting van de Begrotingsaanpassing (BA 2026) aangeeft dat deze afrekening van € 428 mln zal worden “gereserveerd als compensatie voor de hogere uitgaven door indexatie bij de BA 2026”.

De verbetering van het saldo in 2027 ten opzichte van de MJR wordt aangedreven door verschillende, soms tegengestelde factoren. Deze worden hieronder toegelicht. Zie ook Tabel 19 op pagina 30 en Figuur 4 op pagina 35. **Allereerst zorgen de gewijzigde macro-economische omstandigheden voor een verbetering van het vorderingensaldo.**

Enerzijds hebben de hogere inflatievooruitzichten voor 2026 en 2027 een positief netto-effect op het vorderingensaldo. De ontvangsten in de Vlaamse begroting evolueren immers bijna volledig in verhouding met de inflatie (consumptieprijsindex of CPI). De bepalingen in de Bijzondere Financieringswet (BFW) voorzien dat de van het federale niveau overgedragen middelen integraal aan de inflatie worden aangepast. Ook de ontvangsten uit de bruto-opcentiemen en de meeste gewestbelastingen evolueren in sterke mate mee met de inflatie. Langs de uitgavenzijde geldt diezelfde logica echter niet volledig. De loonkredieten stijgen wel aan hetzelfde ritme als de gezondheidsindex (GZI), maar vele uitgaven in de Vlaamse begroting volgen de inflatiedynamiek niet, slechts gedeeltelijk of met vertraging. Voor andere beleidsengagementen gelden vaste groeipercentages (buiten inflatie). **Anderzijds wordt de economische groei voor 2026 en 2027 gecumuleerd 0,3 procentpunt lager geraamd.** Dit heeft dan weer een negatieve impact op de ontvangstenzijde van de Vlaamse overheid via ontvangsten uit de BFW, bruto-opcentiemen en sommige gewestbelastingen. De combinatie van beide elementen zorgt ervoor dat de ontvangsten en uitgaven voor 2027 respectievelijk € 924 mln en € 710 mln hoger worden geraamd. Zie Tabel 19 op pagina 30.

Daarnaast zorgen de sterk gewijzigde macro-economische omstandigheden voor een significant bijkomend positief effect voor het begrotingsjaar 2027 via de afrekening van de BFW-ontvangsten uit 2026. Bij de begrotingsaanpassing 2026 hanteerde de Vlaamse overheid voor de BFW-ontvangsten inflatievooruitzichten van het FPB van februari 2026. Die hielden nog geen rekening met de inflatieopstoot als gevolg van de oorlog in Iran en de tijdelijke sluiting van de Straat van Hormuz. Door deze geopolitieke spanning raamt het FPB in haar economische vooruitzichten van juni 2026 de inflatie 1,5 procentpunt hoger en de economische groei 0,4 procentpunt lager ten opzichte van de BA 2026. Binnen het systeem van de BFW worden de ontvangsten voor gewesten en gemeenschappen bij de begrotingsaanpassing vastgelegd. Bij de begrotingsuitvoering worden de ontvangsten dus niet aangepast op basis van de definitieve macro-economische parameters. Het verschil tussen de in 2026 voorziene BFW-ontvangsten en de geraamde ontvangsten op basis van de recentste macro-economische vooruitzichten wordt evenwel verwerkt via een afrekening in de begroting 2027. **De SERV raamt deze afrekening op € 428 mln,** waardoor het vorderingensaldo eenmalig verbetert ten opzichte van de MJR 2025-2030. De SERV stelt vast dat de Vlaamse Regering in de Algemene Toelichting van de Begrotingsaanpassing (BA 2026) aangeeft dat deze afrekening van € 428 mln zal worden “gereserveerd als compensatie voor de hogere uitgaven door indexatie bij de BA 2026”. De SERV vraagt aan de Vlaamse Regering wat de begrotingstechnische implicaties van deze beslissing zijn.

Verder heeft de geraamde onderbenutting een negatieve impact op de Vlaamse begroting in 2027. Ten eerste werd bij de begrotingsaanpassing 2026 het onderbenuttingspercentage verlaagd van 1,98% naar 1,49%. Het gehanteerde **onderbenuttingspercentage** wordt berekend op basis van het gemiddeld van de vastgestelde onderbenutting uit de laatste twee gekende begrotingsjaren. Bij de begrotingsopmaak 2026 gebruikte men nog de begrotingsjaren 2023 en 2024, bij de begrotingsaanpassing 2026 valt het jaar 2023 weg en wordt vervangen door 2025. Volgens de gangbare methodieken past de SERV dit verlaagde onderbenuttingspercentage toe op de rest van de analyseperiode (2027-2030). Dit betekent dat bij eenzelfde uitgavenniveau de onderbenutting lager wordt geraamd ten opzichte van de MJR 2025-2030, die nog uitgaat van een onderbenuttingspercentage van 1,98%. Hierdoor verslechtert het vorderingensaldo in 2027 met € 257 mln. Daarnaast heeft de Vlaamse Regering bij de BA 2026 **de bewarende maatregel begrotingsuitvoering** verlaagd van € 230 mln naar € 190 mln. Dit resulteert in € 40 mln minder onderbenutting. De SERV trekt deze verlaging eveneens door t.e.m. 2028, volgens de decretale bepaling.

Bijkomend worden de rente-uitgaven in de SERV-raming voor 2027 met € 39 mln hoger geraamd ten opzichte van de MJR. De SERV raamt door de impact van het hogere tekort in 2026 (€ +13,4 mln) ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2026 er in 2027 beperkt hogere rente-uitgaven hiervoor mogen worden verwacht (€ +0,5 mln). Anderzijds heeft de Vlaamse Regering bij de BA 2026 de participatie van Fluvius ten bedrage van € 1,1 mld toegevoegd aan de overheids-schuld. Hiervoor raamt de SERV € 38,5 mln bijkomende rente-uitgaven in 2027.

Tot slot heeft de SERV in deze ramingen een voorlopige, indicatieve inschatting gemaakt van de impact van de centenindex op de Vlaamse begroting. Enerzijds wordt verwacht dat de centenindex tot minderuitgaven leidt doordat de indexuitgaven voor het overheidspersoneel van de Vlaamse overheid minder sterk toenemen. De SERV raamt deze impact voor de begroting 2027 op € -104 mln. Voor meer uitleg wordt verwezen naar hoofdstuk 3.1.3 op pagina 23. Anderzijds zullen ook de ontvangsten uit de bruto opcentiemen op de personenbelasting ook negatief worden beïnvloed, aangezien de loonmassa in Vlaanderen bij deze spilindexoverschrijdingen minder snel zal toenemen dan bij een gewone spilindexoverschrijding. De SERV raamt de impact op de ontvangsten uit de bruto opcentiemen voor de begroting 2027 op € -12 mln. Voor meer uitleg wordt verwezen naar hoofdstuk 3.1.3 op pagina 23. Per saldo raamt de SERV voor de begroting 2027, op basis van een eerste indicatieve inschatting, een positief effect van € 92 mln. Deze impact evolueert naar € 118 mln in 2030.

Ondanks positieve bijstellingen verslechtert het vorderingensaldo opnieuw na 2027

Ook in de daaropvolgende jaren stelt de SERV het vorderingensaldo positief bij ten opzichte van de Meerjarenraming. Dit is evenwel lang niet voldoende om de tendens van de verslechtering van het vorderingensaldo om te keren. In 2030 raamt de SERV een vorderingensaldo van € -2,57 mld (-3,7% van de ontvangsten), een verbetering ten opzichte van de Meerjarenraming 2025-2030 van € 103 mln. Het saldo na aftoetsen van de begrotingsdoelstellingen van de Vlaamse Regering bedraagt in dat jaar naar verwachting € -1,66 mld (-2,4% van de ontvangsten).

De factoren die aan de basis liggen van deze positieve bijstelling in de jaren na 2027 zijn grotendeels dezelfde als voor begrotingsjaar 2027, met uitzondering van de positieve afrekening van de BFW-ontvangsten uit 2026, die een eenmalig effect heeft. Zie Tabel 19 op pagina 30, en Figuur 3 en Figuur 4 vanaf pagina 35.

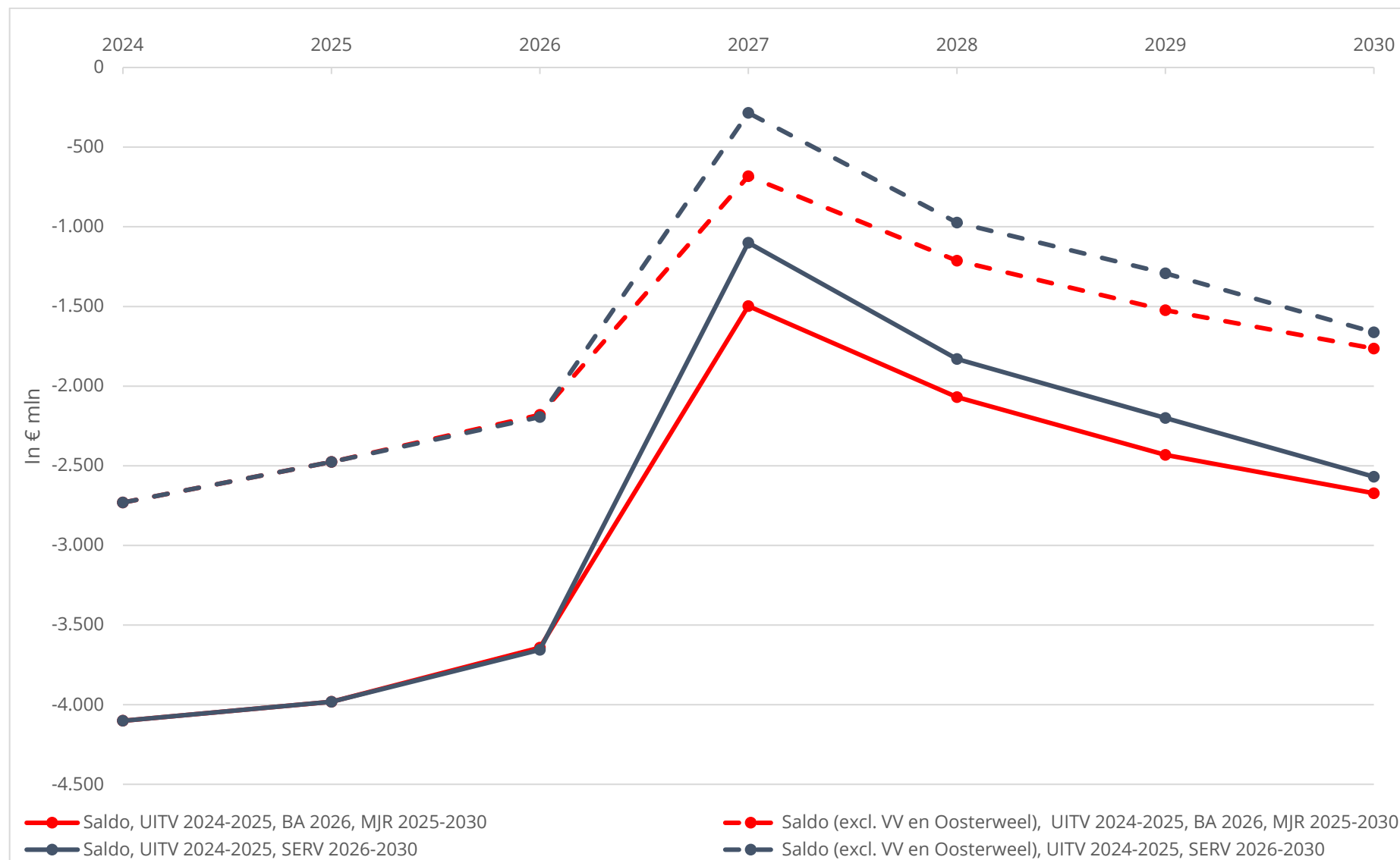
Het verschil tussen de SERV-raming en MJR 2025-2029 (opgesteld in oktober 2025) verkleint in 2030. In 2029 bedraagt het verschil met de MJR € 231 mln terwijl dit in 2030 € 103 mln wordt. De belangrijkste verklarende elementen voor dit afnemende verschil zijn de volgende:

- Langs de ontvangstenzijde is de bijstelling voor de BFW-ontvangsten minder groot dan in 2029, € 966 mln in 2029 ten opzichte van € 954 mln in 2030. Dit komt door een lagere economische groei in 2030 ten opzichte van de MJR, 1,4% in de MJR en 1,3% in de SERV-raming. De lagere economische groei heeft een negatieve impact op de BFW-ontvangsten, waardoor deze iets lager worden verwacht.
- Langs uitgavenzijde zien we een sterke toename in de bijstelling van de uitgaven als gevolg van hogere inflatievooruitzichten. Deze nemen toe van € 899 mln in 2029 naar € 1,03 mld in 2030. De reden hiervoor is dat GZI in de SERV-raming ten opzichte van de MJR in 2030 0, procentpunt hoger ligt, waardoor de timing van de spilindexoverschrijding nog vervroegd wordt.
- Bijkomend worden, volgens de assumptie van ongewijzigd beleid, de werkingskredieten buiten de indexprovisie vanaf 2030 terug volledig geïndexeerd. In de SERV-raming zorgt dit voor € 64 mln aan meeruitgaven.

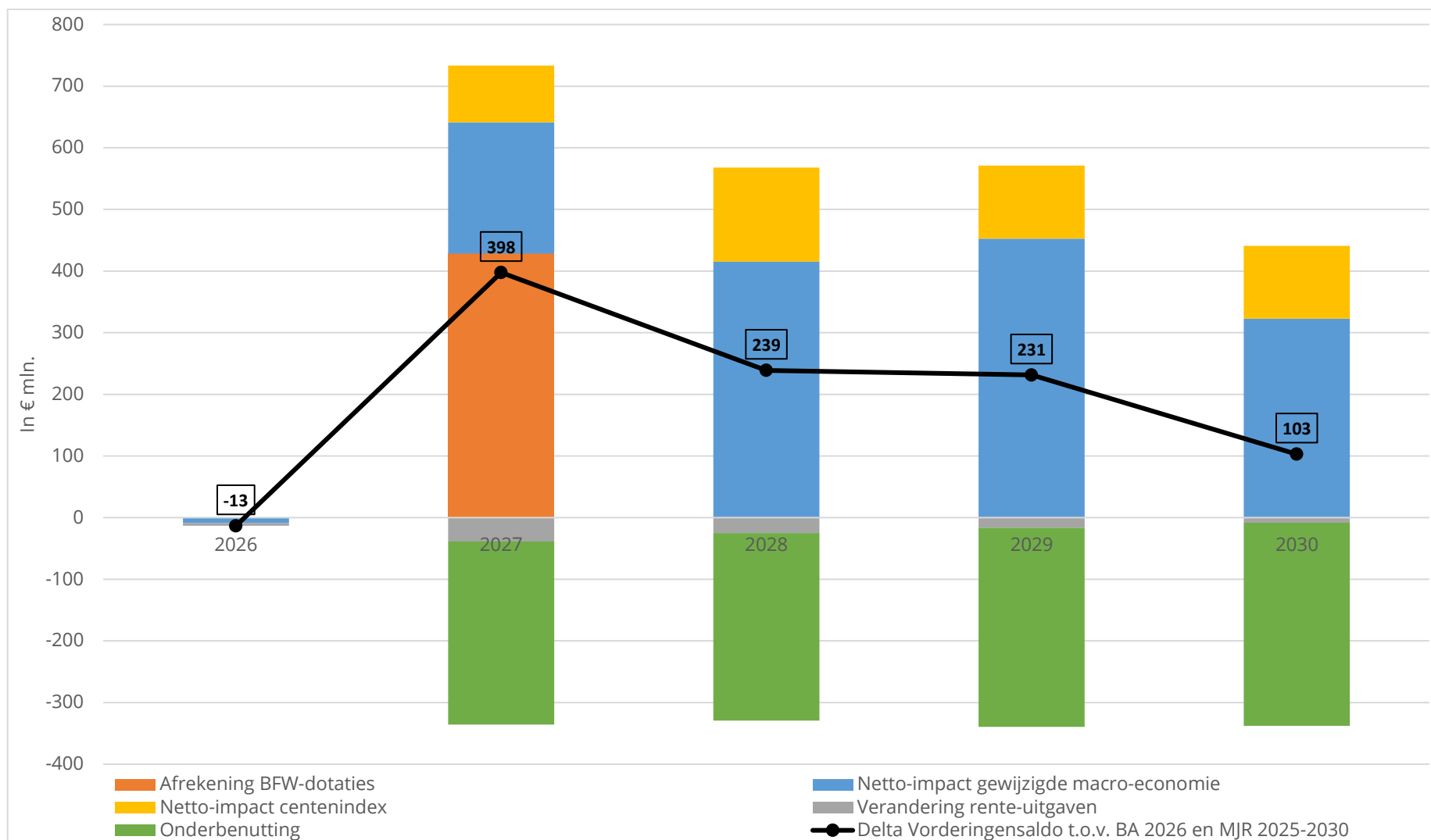
Impact SERV-raming op de Vlaamse overheidsschuld

De Vlaamse overheidsschuld valt tegen 2030 naar verwachting € 142 mln hoger uit dan voorzien in de Meerjarenraming 2025-2030 en komt daarmee uit op € 74,7 mld in 2030. Zie Figuur 5 vanaf pagina 36. Dit is het gevolg van twee tegengestelde effecten. Aan de ene kant zorgen de positieve bijstellingen van de opeenvolgende vorderingensaldi voor een gecumuleerde verbetering van de schuldpositie met € 958 mln tegen 2030. Dit positieve effect op de overheidsschuld wordt echter tenietgedaan door de geplande investering in netbeheerder Fluvius. In de aangepaste begroting voor 2026 werden hiervoor alvast € 1,1 mld vereffeningskredieten voorzien. Hoewel de regering tot op heden nog geen formeel besluit heeft genomen in dit dossier, zorgt de opname van deze middelen ervoor dat de totale schuldpositie netto stijgt in vergelijking met de Meerjarenraming 2025-2030. Zonder deze kapitaaloperatie bedraagt de verwachte overheidsschuld in 2030 bijgevolg € 73,6 mld.

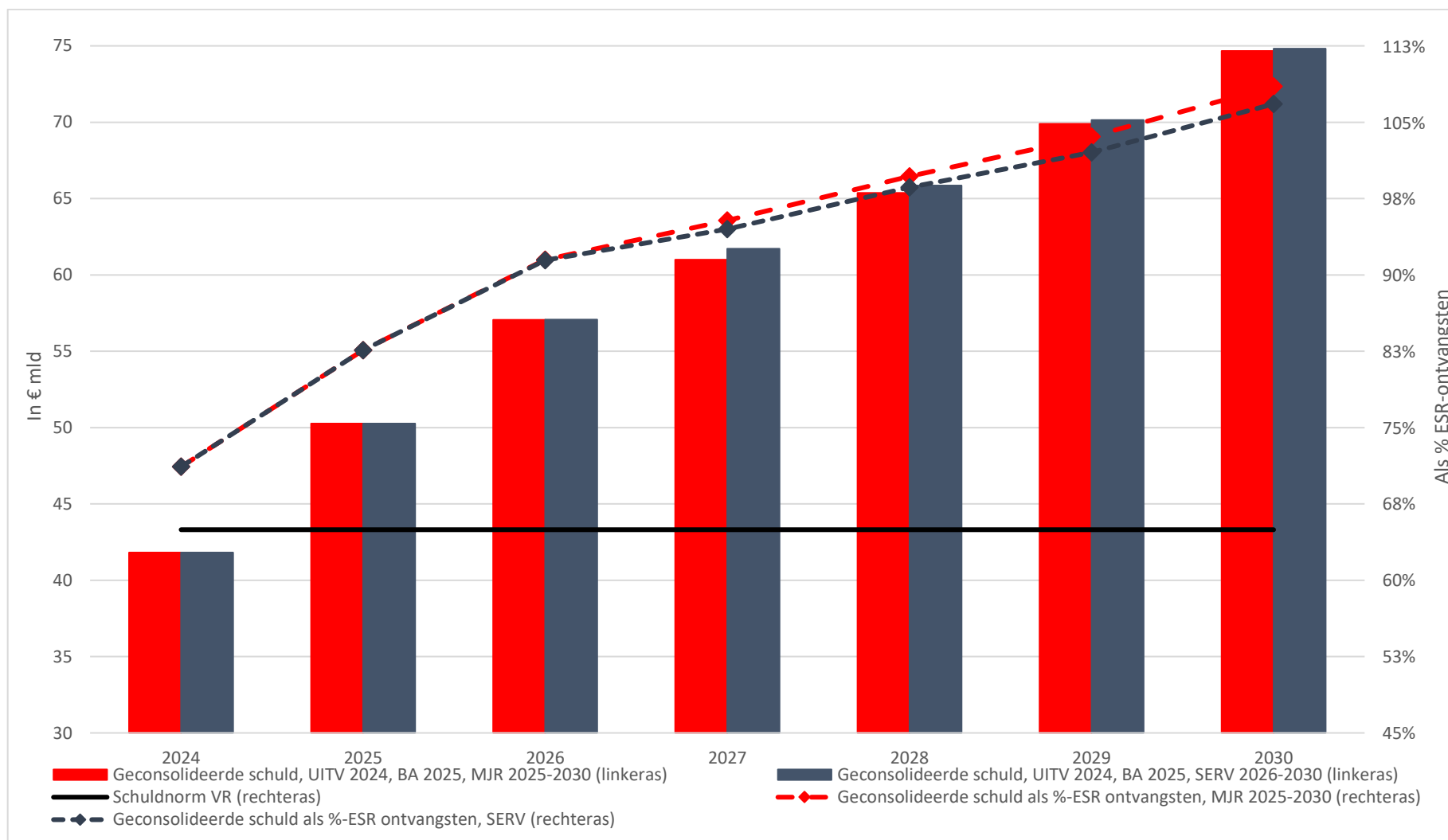
Figuur 3: Vlaamse begroting, ramingen vorderingensaldo, 2024-2030, BA 2026 en MJR 2025-2030 en SERV-raming, in € mln

Figuur 4: Vlaamse begroting, SERV-bijstellingen vorderingensaldo t.o.v. BA 2026 en MJR 2025-2030, in € mln

Figuur 5: Vlaamse begroting, evolutie Vlaamse geconsolideerde overheidsschuld, 2024-2030, in € mld en % ontvangsten

4. Vlaamse overheidsschuld en schuldnormering

4.1 Afbakening van de Vlaamse overheidsschuld

Het begrip 'Vlaamse overheidsschuld' kan op verschillende manieren worden gedefinieerd, afhankelijk van de gehanteerde invalshoek. Daarbij wordt doorgaans onderscheid gemaakt tussen directe schuld, indirecte schuld, geconsolideerde schuld, gewaarborgde schuld en PPS-schuld.

De **directe schuld** omvat de schulden die de Vlaamse overheid zelf aangaat om een financieringstekort op te vangen. Deze schuld neemt toe wanneer het netto te financieren saldo negatief is. Het netto te financieren saldo weerspiegelt het financieringsresultaat van de Vlaamse overheid en omvat het saldo van de lopende verrichtingen, kapitaalverrichtingen en thesaurieverrichtingen, zonder rekening te houden met aflossingen van bestaande schulden. In principe stemt dit saldo overeen met de netto aangroei van de uitstaande schuld.

Daarnaast kan de directe schuld toenemen wanneer de Vlaamse overheid schulden van derden overneemt en deze via een decretaal kader expliciet als eigen schuld kwalificeert. Ook de rechtstreekse financieringen van VWF, VMSW, Lantis of School Invest hebben een impact op de directe schuldpositie omdat de Vlaamse overheid hiervoor zelf schulden aangaat.

Onder **indirecte schuld** wordt verstaan de schuld die wordt aangegaan door agentschappen, instellingen of andere entiteiten die tot de Vlaamse overheid behoren, terwijl de uiteindelijke financiële lasten door de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest worden gedragen. Hoewel deze schulden niet rechtstreeks door de Vlaamse overheid worden opgenomen, rust de terugbetalingsverplichting in de praktijk wel op de Vlaamse overheid.

De directe en indirecte schuld maken beide deel uit van de **geconsolideerde schuld** van de Vlaamse overheid. Dit schuldbegrip omvat de gezamenlijke financiële schulden van alle entiteiten die behoren tot de consolidatiekring van de Vlaamse overheid, waarbij onderlinge schuldverhoudingen tussen deze entiteiten worden geëlimineerd om dubbeltellingen te vermijden. De geconsolideerde schuld biedt daardoor een breed beeld van de totale schuldenlast van de Vlaamse deelstaatoverheid.

Traditioneel werd in de Vlaamse begrotingsdocumenten de geconsolideerde brutoschuld van de Vlaamse overheid gerapporteerd. Tegenwoordig wordt enkel nog de **bijdrage aan de Maastrichtschuld** als referentie gebruikt en voorgesteld als de geconsolideerde schuldmaatstaf. Beide begrippen zijn echter niet volledig identiek. De bijdrage aan de Maastrichtschuld is het deel van de Belgische overheidsschuld dat volgens de Europese ESR-methodologie (ESR2010) aan de Vlaamse overheid wordt toegerekend en wordt gebruikt in de rapportering aan Europa. Aangezien onderlinge schuldverhoudingen tussen de verschillende overheidsniveaus worden geëlimineerd, ligt de bijdrage tot de Maastrichtschuld doorgaans lager dan de geconsolideerde bruto-

schuld. Voor Vlaanderen wordt dit verschil voornamelijk verklaard door de ziekenhuisschuld¹⁰, de definitieve vaststelling van autonomiefactor in het kader van de BFW en de door de Vlaamse overheid aangehouden schulden uitgegeven door andere S13 sectoren. Het gaat voornamelijk om schulden die de Vlaamse overheid in de komende jaren moet aflossen tegenover de federale overheid. In dit kader benadrukt het Rekenhof het belang van een blijvende rapportering aan het Vlaams Parlement over de evolutie van deze schuldverplichtingen (zie Rekenhof, 2026).

Naast de schulden die rechtstreeks op de balans van de Vlaamse overheid en haar entiteiten voorkomen, kunnen ook nog de gewaarborgde schuld en PPS-schuld worden onderscheiden. **Gewaarborgde schuld** betreft leningen of andere financiële verplichtingen van ondernemingen en instellingen waarvoor de Vlaamse overheid een waarborg heeft verleend. Deze schulden maken geen deel uit van de eigenlijke overheidsschuld, aangezien zij pas een budgettaire impact hebben wanneer de betrokken schuldenaar zijn verplichtingen niet kan nakomen en de overheid wordt aangesproken op haar waarborg. Een deel van deze gewaarborgde leningen behoort evenwel reeds tot de geconsolideerde schuld wanneer zij werden aangegaan door entiteiten die binnen de consolidatiekring van de Vlaamse overheid vallen.

PPS-schuld heeft betrekking op schulden die ontstaan in het kader van investeringsprojecten die via publiek-private samenwerking (PPS) worden gerealiseerd. Afhankelijk van de contractuele structuur en de ESR-classificatie kunnen dergelijke schulden al dan niet worden opgenomen in de geconsolideerde schuld. In bepaalde gevallen worden deze verplichtingen bovendien door de Vlaamse overheid gewaarborgd.

4.2 Evolutie directe schuld

Tot en met 2019 bleef de directe schuld van de Vlaamse Gemeenschap relatief beperkt. Eind 2019 bedroeg deze € 6,8 mld. Vanaf 2020 zette zich echter een duidelijke omslag in, met een sterke versnelling van de schuldopbouw. In dat jaar verdubbelde de directe schuld vrijwel tot € 13,9 mld. Deze forse stijging hield voornamelijk verband met het uitzonderlijk hoge begrotingstekort als gevolg van de coronacrisis. Zie Figuur 6 en Figuur 7.

In de daaropvolgende jaren namen de begrotingstekorten opnieuw af, waardoor ook de jaarlijkse schuldgroei minder uitgesproken was. Zie Figuur 7. De tekorten bleven evenwel aanzienlijk hoger dan vóór de pandemie, waardoor de schuld verder bleef oplopen. In 2024 en 2025 verslechtert het begrotingssaldo opnieuw, wat zich vertaalt in een bijkomende toename van de directe schuld met respectievelijk € 7,3 mld en € 9,3 mld. Volgens de SERV-raming zal de schuldopbouw zich ook in de periode 2026-2030 voortzetten, met een gemiddelde jaarlijkse nettotoename van ongeveer € 5,45 mld. **Indien deze projecties worden gerealiseerd, zou de geconsolideerde schuld van de Vlaamse overheid tegen 2030 oplopen tot € 74,7 mld, wat neerkomt op ongeveer vier keer het niveau van vóór de coronacrisis.**

¹⁰ Deze schuld werd in 2015 overgedragen van de federale overheid naar de Vlaamse Gemeenschap als gevolg van de zesde staatshervorming waardoor Vlaanderen bevoegd werd voor ziekenhuisinfrastructuur.

Een opsplitsing van de toename van de directe schuld naar haar verschillende componenten toont aan dat de rechtstreekse financiering van VMSW, VWF en Lantis vanaf 2022 een steeds grotere bijdrage levert aan de toename van de directe schuld. Daarnaast speelt ook de financiering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht een belangrijke rol in de schuldopbouw. Zie Figuur 8.

Verder dragen de netto kredietverleningen en deelnemingen van de Vlaamse overheid bij aan de stijging van de directe schuld. In 2025 wordt dit effect versterkt door een uitzonderlijke kapitaaloperatie, namelijk de participatie van de Vlaamse overheid in Brussels Airport, goed voor een bedrag van € 2,78 mld. Deze investering verklaart een belangrijk deel van de uitzonderlijk sterke schuldtoename in dat jaar. Zie Figuur 8.

4.3 Evolutie geconsolideerde schuld

Om een volledig beeld te krijgen van de schuldenlast van de Vlaamse overheid wordt gebruikgemaakt van de geconsolideerde brutoschuld. Dit schuldbegrip sluit aan bij de methodologie van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en omvat alle financiële schulden van de entiteiten die volgens de ESR-regelgeving tot de Vlaamse overheid behoren.

Welke instellingen precies tot de consolidatiekring behoren, wordt bepaald door het INR, die hiervoor periodiek een lijst van publieke eenheden publiceert die volgens de Europese boekhoudregels tot de overheid worden gerekend¹¹.

We merken op dat de geconsolideerde schuld minder sterk toeneemt dan de directe schuld. Zie Figuur 6. Dit verschil wordt grotendeels verklaard door de geleidelijke omschakeling van gewaarborgde financiering naar rechtstreekse financiering van bepaalde investerings- en beleidsdomeinen, in het bijzonder de sociale huisvesting, rusthuis- en ziekenhuisinfrastructuur en Oosterweel (Lantis).

Tot midden 2015 financierden het Vlaams Woningfonds (VWF) en de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) hun activiteiten voornamelijk via eigen leningen op de kapitaalmarkt, waarvoor het Vlaamse Gewest een waarborg verleende. Sindsdien heeft de Vlaamse overheid ervoor gekozen deze entiteiten rechtstreeks te financieren door zelf middelen op te halen en deze door te lenen aan de betrokken instellingen. Als gevolg hiervan verschuift een deel van de schuldenlast van de betrokken entiteiten naar de directe schuld van de Vlaamse overheid. Hoewel deze operatie minstens deels wordt gecompenseerd door een overeenkomstige afname van de schulden die door VWF en VMSW zelf worden aangehouden, leidt zij wel tot een stijging van de directe schuld van de Vlaamse overheid. Zie Figuur 6.

¹¹ <https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen>

4.4 Toetsing aan de Vlaamse schuldnorm

Om de houdbaarheid van de Vlaamse overheidsfinanciën te bewaken, keurde de Vlaamse Regering op 18 november 2016 een schuldnorm goed. Deze schuldnorm steunde op twee doelstellingen. Enerzijds moest zij bijdragen aan het behoud van een sterke kredietwaardigheid van de Vlaamse overheid. Anderzijds moest worden gewaakt over een positieve netto-actiefpositie, waarbij de waarde van de vermarktbare activa groter blijft dan de uitstaande schuld.

Een eerste pijler van de schuldnormering betreft het behoud van een gunstige kredietrating. Een sterke kredietwaardigheid verlaagt de financieringskosten van de overheid en versterkt haar toegang tot de kapitaalmarkten. Om deze doelstelling te ondersteunen, werd vastgelegd dat de geconsolideerde schuld maximaal 65% van de lopende ontvangsten mag bedragen.

De evolutie van de schuldgraad toont aan dat deze norm de afgelopen jaren steeds meer onder druk is komen te staan. In 2019 bedroeg de geconsolideerde schuld nog 44,0% van de lopende ontvangsten. Als gevolg van de coronacrisis steeg deze ratio in 2020 tot 61,4%. In de daaropvolgende jaren bleef de schuldgraad rond dat niveau schommelen, maar vanaf 2024 zette zich opnieuw een sterke stijging in. De schuldgraad bereikte dat jaar 71,0% van de ontvangsten, waarmee de Vlaamse schuldnorm voor het eerst werd overschreden. Zie Figuur 9.

Volgens de huidige ramingen zal deze trend zich de komende jaren verderzetten. De schuldgraad zou oplopen tot 85,7% in 2025 en 91,6% in 2026. Ten opzichte van de situatie vóór de coronacrisis betekent dit meer dan een verdubbeling van de schuldgraad. Op basis van de SERV-raming wordt verwacht dat de schuldgraad vanaf 2029 de grens van 100% van de lopende ontvangsten bereikt en in 2030 uitkomt op 106,9%. Zie Figuur 9.

Deze evolutie roept vragen op over de rol van de schuldnorm als sturingsinstrument voor het Vlaamse begrotingsbeleid. **Wanneer de feitelijke schuldontwikkeling gedurende meerdere jaren aanzienlijk afwijkt van de vooropgestelde norm, dreigt deze haar functie als beleidsmatig kompas te verliezen. Dit aandachtspunt werd ook reeds meermaals benadrukt door de SERV in eerdere adviezen en evaluaties.**

De toenemende schuldenlast weerspiegelt zich eveneens in de kredietbeoordeling van de Vlaamse overheid. Waar Vlaanderen in 2021 nog beschikte over een AA-rating met stabiele vooruitzichten, werd de kredietrating in juni 2025 door Fitch verlaagd naar AA- met stabiele outlook. Hoewel deze rating internationaal nog steeds als sterk wordt beschouwd, wijst de neerwaartse bijstelling op een minder gunstige inschatting van de financiële positie dan enkele jaren geleden.

Naast de schuldgraad ten opzichte van de ontvangsten wordt de Vlaamse schuld ook uitgedrukt als aandeel van de economische activiteit. In verhouding tot het Belgische bbp steeg de Vlaamse overheidsschuld van 4,5% in 2019 tot 7,8% in 2025. Sinds de begrotingsopmaak 2026 wordt hiervoor voornamelijk de verhouding ten opzichte van het Vlaamse bruto regionaal product (BRP) gehanteerd. Op basis van deze maatstaf wordt de schuld geraamd op 14,7% van het BRP in 2026 en 16,4% in 2030.

De tweede pijler van de Vlaamse schuldnormering betreft het behoud van een positieve netto-actiefpositie. Deze indicator vergelijkt de waarde van de vermarktbare activa van de Vlaamse overheid met haar uitstaande schuld. Een positieve netto-actiefpositie betekent dat de activa de schulden overtreffen; een negatieve positie wijst erop dat de schulden groter zijn dan de beschikbare vermarktbare activa.

Tot en met 2019 beschikte de Vlaamse overheid over een positieve netto-actiefpositie. Dat jaar bedroeg het saldo nog € 3,4 mld. Sinds 2020 is deze positie echter negatief geworden. In het eerste jaar van de coronacrisis daalde de netto-actiefpositie tot € -2,3 mld. Nadien zette de verslechtering zich verder door, waardoor het saldo in 2024 uitkwam op € -13,2 mld, het meest recente beschikbare cijfer. Zie Figuur 10.

Tussen 2019 en 2024 verslechterde de netto-actiefpositie gemiddeld met ongeveer € 3,3 mld per jaar. De sterkste achteruitgang deed zich voor in 2020 (€ -5,7 mld) en opnieuw in 2024 (€ -5,1 mld). Deze evolutie wijst erop dat ook de tweede doelstelling van de Vlaamse schuldnormering de afgelopen jaren steeds verder uit beeld is geraakt.

4.5 Conclusie

De analyse van de Vlaamse overheidsschuld wijst op een fundamentele wijziging van de schuldpositie sinds de coronacrisis. Waar de Vlaamse overheid vóór 2020 gekenmerkt werd door een relatief beperkte schuldenlast en een positieve netto-actiefpositie, is sindsdien een periode van versnelde schuldopbouw ingezet. De coronacrisis vormde daarbij een belangrijk kantelpunt, maar de verdere toename van de schuld wordt ook verklaard door aanhoudende begrotingstekorten, rechtstreekse financieringen van overheidsentiteiten en bijkomende participaties.

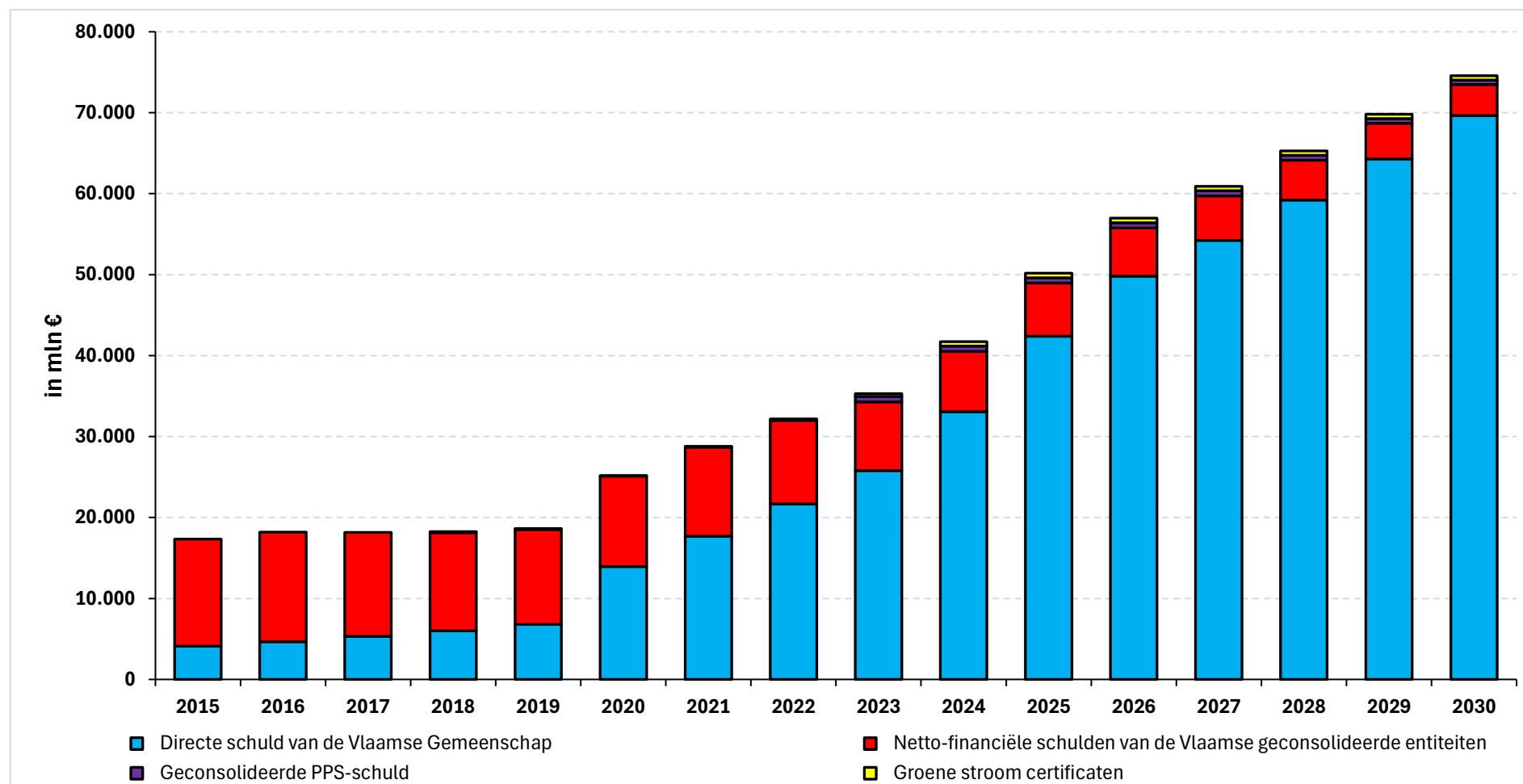
Hoewel de directe schuld het sterkst toeneemt, geeft vooral de geconsolideerde schuld een volledig beeld van de financiële verplichtingen van de Vlaamse overheid. Op basis van de ramingen van de SERV zou deze schuld tegen 2030 oplopen tot € 74,7 mld, of ongeveer vier keer het niveau van vóór de coronacrisis. De schuldgroei blijkt daarmee niet langer een tijdelijk gevolg van uitzonderlijke crisismaatregelen, maar dreigt een meer structureel karakter te krijgen.

De evolutie van de schuld staat bovendien op gespannen voet met de doelstellingen van de Vlaamse schuldnormering. Zowel de maximale schuldgraad van 65% van de lopende ontvangsten als de doelstelling van een positieve netto-actiefpositie worden inmiddels niet langer gehaald. Volgens de huidige projecties zal de afwijking ten opzichte van de schuldnorm de komende jaren verder toenemen. Hierdoor rijst de vraag in welke mate de bestaande schuldnorm nog een effectieve leidraad vormt voor het Vlaamse begrotings- en schuldbeleid.

De evolutie van de Vlaamse overheidsschuld wordt eveneens weerspiegeld in de kredietbeoordeling door de ratingagentschappen. Hoewel de Vlaamse overheid internationaal nog steeds beschikt over een sterke kredietrating en haar schuldgraad beperkt blijft in vergelijking met die van vele andere Europese overheden, wijst de recente ratingverlaging erop dat ratingagentschappen de financiële vooruitzichten vandaag minder gunstig inschatten dan enkele jaren geleden.

De projecties voor de periode tot 2030 wijzen op een aanhoudende stijging van de schuldgraad. Hierdoor wordt de kloof met de oorspronkelijke doelstellingen van de Vlaamse schuldnorm steeds groter. Dit onderstreept het belang van een blijvende opvolging van de houdbaarheid van de Vlaamse overheidsfinanciën. Tegen deze achtergrond lijkt een hernieuwde reflectie over de rol en de invulling van de Vlaamse schuldnorm aangewezen.

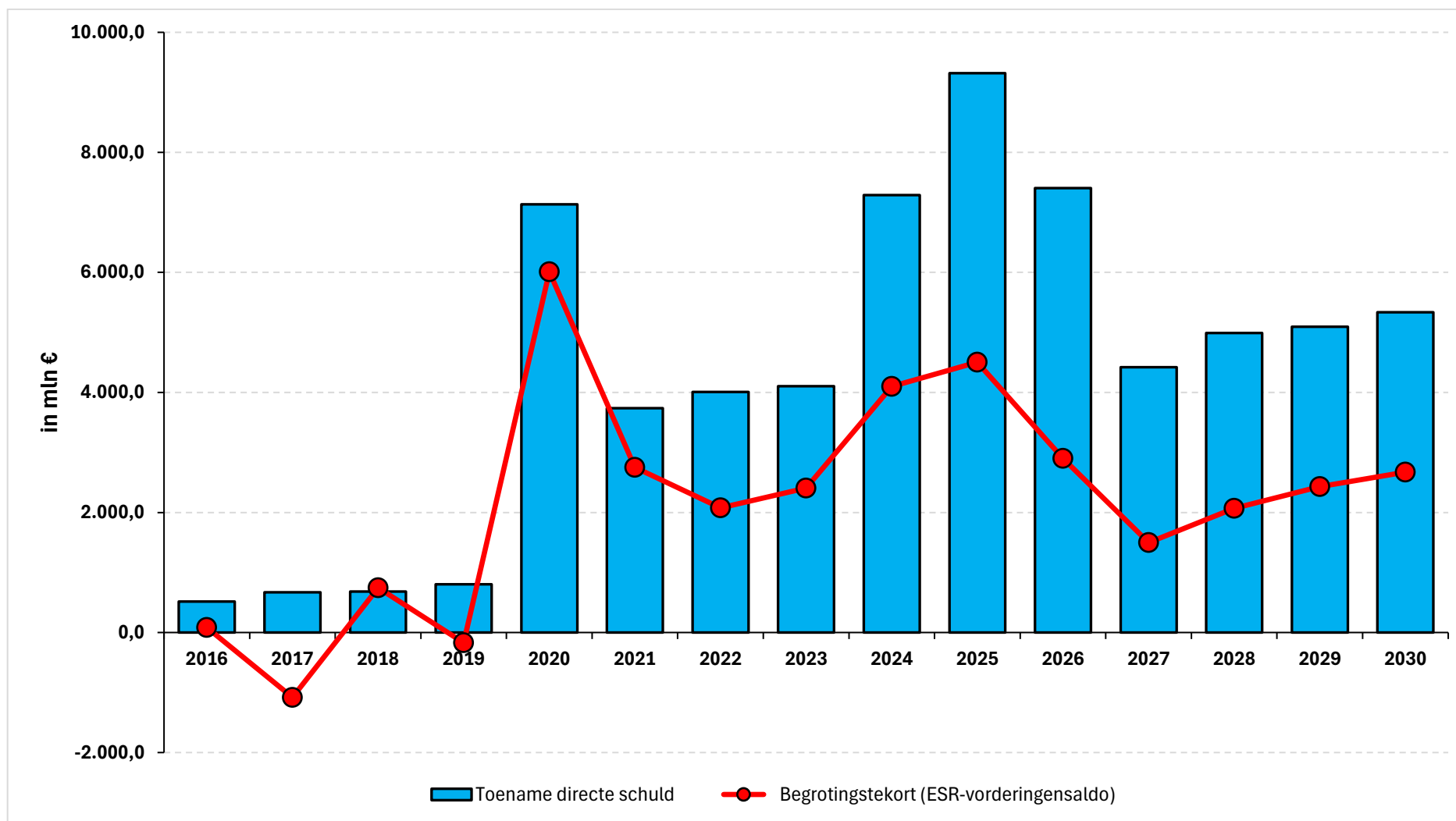
Figuur 6: Vlaamse begroting, evolutie van de geconsolideerde Vlaamse overheidsschuld (bijdrage aan de Maastrichtschuld), 2015-2030, in € mln

Bron: Rekenhof en SERV-raming 2026-2030

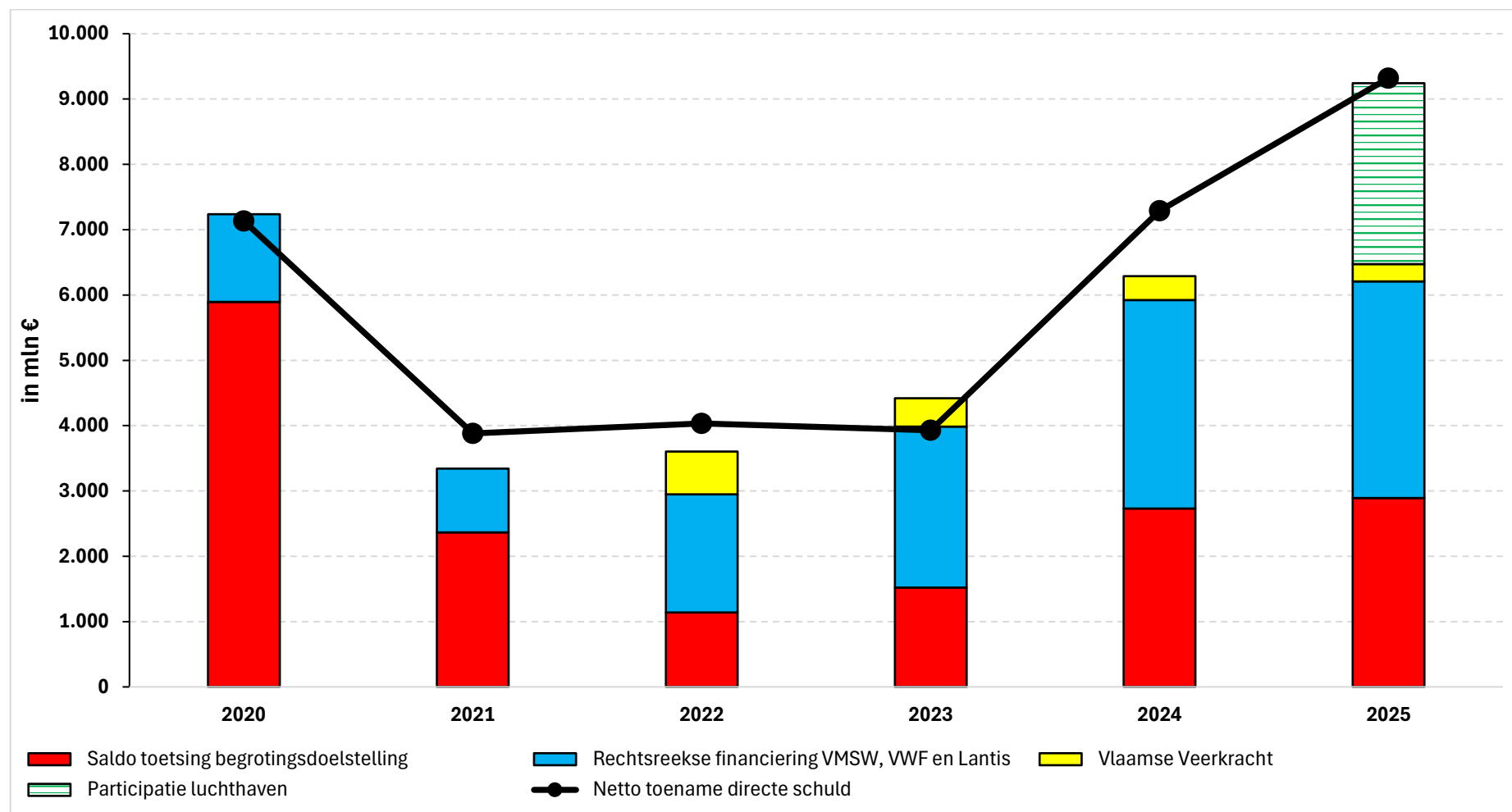
Noot: De netto-financiële schulden van de Vlaamse geconsolideerde entiteiten zijn de financiële schulden van de Vlaamse geconsolideerde entiteiten gecorrigeerd voor de door de Vlaamse Gemeenschap aangehouden schulden van de geconsolideerde entiteiten

Figuur 7: Vlaamse begroting, toename van de directe schuld van de Vlaamse overheid, 2016-2030, in € mln

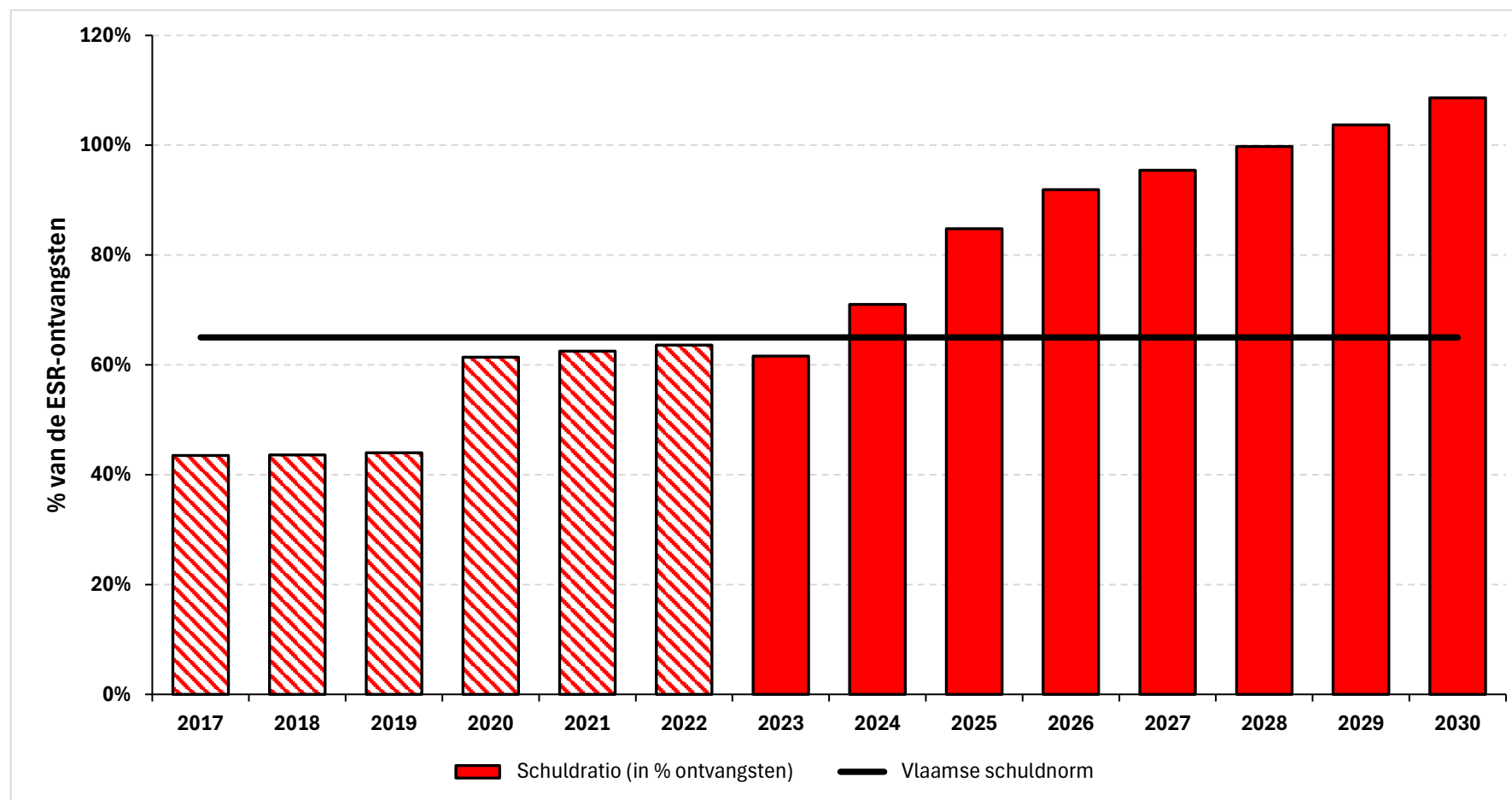
Bron: Rekenhof en SERV-raming 2026-2030

Figuur 8: Vlaamse begroting, bijdrage van de verschillende componenten aan de toename van de directe schuld van de Vlaamse overheid, 2020-2025, in € mln

Bron: Kas-, Schuld- en Waarborgrapport, 2020-2025

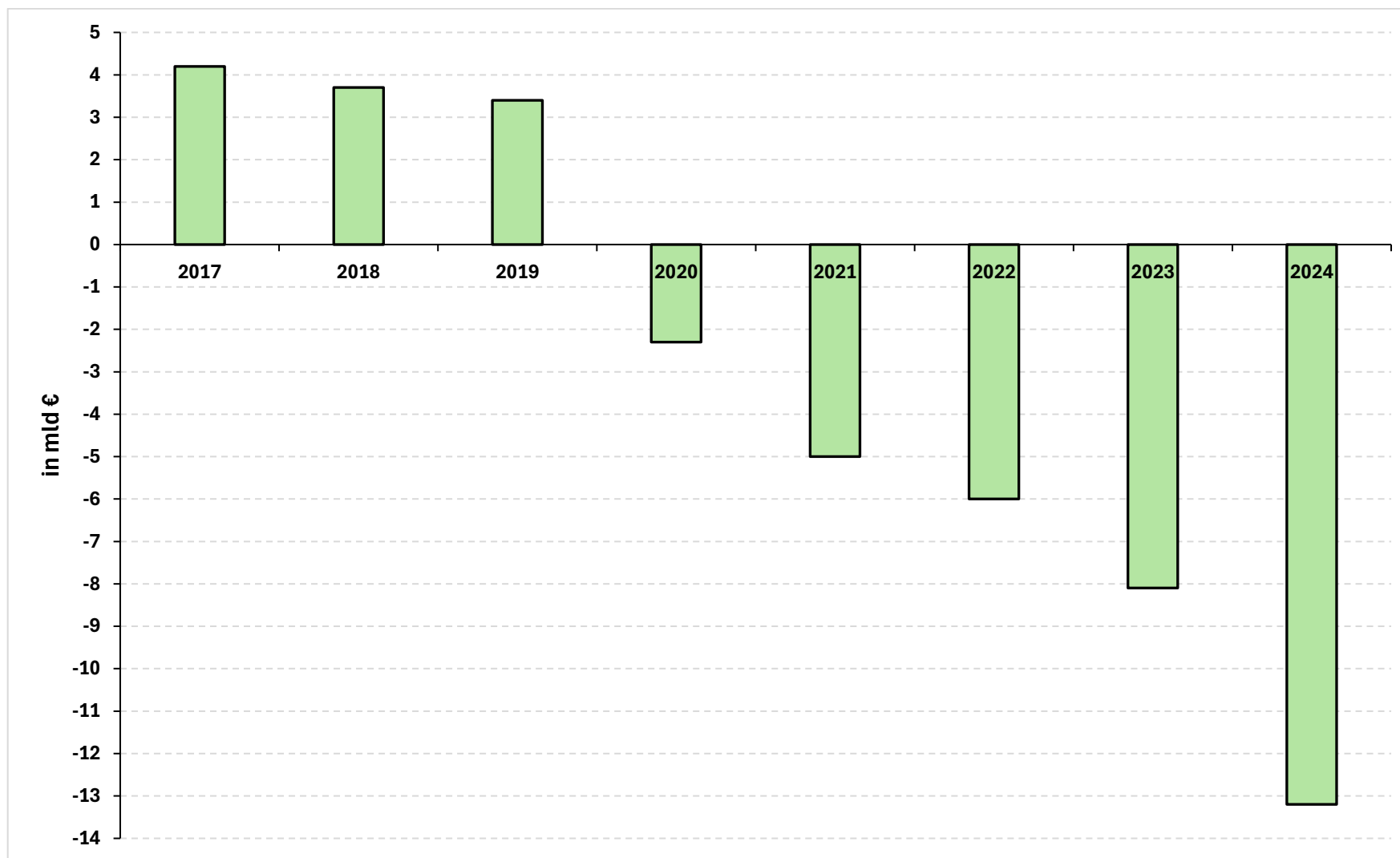
Figuur 9: Vlaamse begroting, evolutie van de schuld t.o.v. de Vlaamse schuldnorm, 2017-2030, in % van de ontvangsten

Bron: Rekenhof en meerjarenraming 2025-2030

Noot: De cijfers tot en met 2022 zijn gebaseerd op de 'bruto geconsolideerde schuld'. Vanaf 2023 wordt er uitgegaan van de 'bijdrage tot de Maastrichtschuld'. Hierdoor valt de schuldgraad in 2023 twee procentpunt lager uit dan in 2022.

Figuur 10: Vlaamse begroting, evolutie van de netto-actiefpositie van de Vlaamse overheid, 2017-2024, in € mld

Bron: Rekenhof

5. Investeringsuitgaven

Bij de analyse van investeringsuitgaven dient een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de eigen (directe) investeringen van de Vlaamse overheid, bijvoorbeeld in wegen en waterbouwkundige werken, gebouwen, digitale infrastructuur en dergelijke meer. Deze uitgaven worden volgens het systeem van economische classificatie¹² door het Instituut voor de Nationale Rekeningen gecatalogiseerd als ESR-7 code (Investerings). Anderzijds geeft de Vlaamse overheid ook investeringsondersteuning aan derden. Deze wordt in de rapportering opgesplitst¹³ in steun aan marktgebonden (niet-financiële) ondernemingen en financiële instellingen, vzw's, lokale overheden, onderwijsinstellingen, naast een restcategorie overige. Deze uitgaven worden bij de ESR-5 (kapitaaloverdrachten aan andere sectoren) en ESR-6 (kapitaaloverdrachten binnen de overheidssector) gevonden. Deze analyse focust dus niet op participaties en kredietverleningen¹⁴ aangezien deze tot de ESR-8 (kredietverleningen en deelnemingen, andere financiële producten en voorschotten) en ESR-9 (overheidsschuld) behoren.

In dit hoofdstuk maken we eerst een stand van zaken van de uitgaven per investeringstype en per beleidsdomein, telkens voor de begrotingsaanpassing 2026. Daarna analyseren we de evolutie van de investeringsuitgaven van de afgelopen jaren.

5.1 Investeringsuitgaven: huidige stand van zaken

5.1.1 Per type investering

Bij de begrotingsaanpassing 2026 bedragen de totale investeringsuitgaven € 5,83 mld. Ongeveer 70% hiervan zijn **directe eigen investeringen**. Hieronder vallen de uitgaven die behoren tot ESR-code 7, dit zijn uitgaven die in verband gebracht worden met bruto-investeringen in vaste activa door de Vlaamse overheid, met inbegrip van herstellingskosten van deze vaste activa. Deze directe eigen investeringen zijn in Tabel 23 op pagina 62 opgedeeld in drie categorieën, namelijk wegen -en waterbouwkundige werken (ESR-code 73), Nieuwbouw (ESR-code 72) en Overige¹⁵. Hiervan zijn de investeringen in wegen- en waterbouwkundige werken de grootste met € 2,30 mld, de categorie Nieuwbouw bedraagt € 667 mln en de categorie Overige € 1,09 mld.

¹² Voor meer informatie over de economische classificatie, zie volgende link: <https://bosa.belgium.be/nl/themas/begroting-en-boek-houding/begrotingen-belgie/algemene-gegevensbank/economische-en-0>.

¹³ Daarbij worden voor de institutionele sectoren (bedrijven, vzw's, huishoudens...) de definities en indelingen van de Nationale Rekeningen gevolgd. Zie: <https://www.nbb.be/nl/statistieken/nationale-regionale-rekeningen/classificatie-van-institutionele-sectoren-cis>.

¹⁴ Zo valt bijvoorbeeld de participatie van PMV in de Brussels Airport Company van € 2,77 mld uit 2025 niet binnen de scope van deze analyse.

¹⁵ Dit betreft de aankopen van gronden en gebouwen in het binnenland (code 71), verwerving van overige investeringsgoederen, waaronder immateriële goederen (code 74) en voorraadtoename (code 75).

Daarnaast geeft de Vlaamse overheid middelen aan derden ter ondersteuning van investeringen. Deze **investeringsondersteuning** bedraagt bij BA 2026 € 1,78 mld. In Tabel 23 is de investeringsondersteuning onderverdeeld in verschillende categorieën:

- **Aan ondernemingen en financiële instellingen:** dit betreft een brede categorie investeringssubsidies aan privé -en overheidsbedrijven, maar ook vzw's die toebehoren aan de sector van de niet-financiële vennootschappen (S.11¹⁶). De uitgaven bedragen bij de BA 2026 € 677 mln.
- **Aan vzw's ten behoeve van huishoudens:** Dit gaat specifiek over vzw's die deel uitmaken van de sector verenigingen zonder winstoogmerk ten behoeve van de huishoudens (S15). De investeringsondersteuning die naar deze categorie stroomt, bedraagt bij BA 2026 € 435 mln.
- **Aan lokale besturen:** Dit is investeringsondersteuning aan onder andere de provincies, gemeenten, OCMW's en intercommunales. De uitgaven binnen deze categorie bedragen € 264 mln.
- **Aan onderwijsinstellingen** (het gesubsidieerd autonoom onderwijs): de investeringsondersteuning bedraagt bij BA 2026 € 339 mln.
- **Aan overige:** dit betreft investeringsondersteuning die direct naar de huishoudens stroomt of aan buitenlandse overheden (EU of overheden van EU-lidstaten). In totaal bedragen de uitgaven in deze categorie bij BA 2026 € 62 mln.

5.1.2 Per beleidsdomein

De verdeling over de verschillende beleidsdomeinen toont een sterke concentratie van de investeringsmiddelen in enkele beleidsdomeinen. Zie Tabel 20 op pagina 59. Deze worden hieronder beschreven.

Met een totaal van € 2,96 mld is het beleidsdomein **Mobiliteit en Openbare Werken** verantwoordelijk ongeveer de helft van de investeringsuitgaven. De investeringen bestaan voornamelijk uit directe eigen investeringen (€ 2,81 mld), goed voor 70% van alle directe investeringen van de Vlaamse overheid.

Het beleidsdomein **Onderwijs en Vorming** is verantwoordelijk voor € 1,13 mld van de investeringsuitgaven. De directe eigen investeringen bedragen € 661 mln, het gaat hierbij over investeringsuitgaven van de universiteiten en hogescholen in vaste activa. Daarnaast bedraagt de investeringsondersteuning € 465 mln, waarvan logischerwijs het grootste deel naar het autonoom gesubsidieerd onderwijs gaat (€ 338 mln).

Bij het beleidsdomein **Omgeving** bedragen de investeringsuitgaven € 573 mln, hiervan gaat het grootste deel naar investeringsondersteuning (€ 351 mln). Een voorbeeld hiervan zijn de investe-

¹⁶ De sector niet-financiële vennootschappen (S.11) bestaat uit institutionele eenheden met eigen rechtspersoonlijkheid die marktproducent zijn en van wie de hoofdactiviteit bestaat in de productie van goederen en niet-financiële diensten. De sector niet-financiële vennootschappen omvat tevens niet-financiële quasivennootschappen. Voor meer informatie: https://www.nbb.be/doc/dq/cis/n/info_new.html.

ringsbijdragen aan lokale besturen voor de aanleg van gemeentelijke riolering en waterzuiveringsinstallaties (€ 121 mln) via DAB MINA-fonds.

Het beleidsdomein **Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie** (WEWILS) geeft bij BA 2026 € 496 mln investeringsuitgaven uit. Ongeveer driekwart van deze uitgaven zijn investeringsondersteuning, onder andere bestaande uit de compensatie voor indirecte emissiekosten € 218 mln en de strategische transformatiesteun (€ 56 mln) via het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en de kapitaalsprekies voor land- en tuinbouwers (€ 59 mln) via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF).

Tot slot bedraagt bij het beleidsdomein **Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** de investeringsuitgaven € 397 mln. Een groot deel hiervan wordt door het Vlaamse infrastructuurfonds voor persoonsgebonden aangelegenheden (VIPA) uitgegeven (€ 312 mln). De belangrijkste uitgaven hierbij zijn de instandhoudings- en strategische forfaits voor de ziekenhuizen (€ 282 mln).

5.2 Evolutie van investeringsuitgaven

In dit hoofdstuk bespreken we de evolutie van de investeringsuitgaven. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen de investeringen door de departementen en Diensten Afzonderlijk Beheer (DAB's) en de investeringen door geconsolideerde¹⁷ rechtspersonen.

5.2.1 Investeringsuitgaven door departementen en DAB's

Tabel 21 toont de evolutie van de investeringsuitgaven voor departementen en DAB's van uitvoering 2022 tot BA 2026. **De SERV stelt vast dat de investeringsuitgaven toenemen van € 1,50 mld in 2022 naar € 1,96 mld in 2023.** Deze stijging situeert zich voornamelijk bij de investeringssteun aan derden, die toenemen van € 749 mln in 2022 naar € 1,07 mld in 2023. Meer bepaald gaat het om een stijging van de investeringssteun aan ondernemingen en financiële instellingen (€ +249 mln) en 'overige' (€ +199 mln).

Bij de investeringssteun aan ondernemingen en financiële instellingen is deze stijging hoofdzakelijk het gevolg van een wijziging in de technische aanrekeningswijze van de investeringssteun voor rioleringswerken¹⁸ bij het beleidsdomein Omgeving. Hierdoor werd in 2023 eenmalig een hoger bedrag voor deze steun aangerekend.

¹⁷ Geconsolideerde instellingen zijn instellingen die tot de (consolidatiekring van de) Vlaamse overheid behoren. Een overzicht van alle instellingen geconsolideerd bij één van de Belgische overheden wordt gevonden via volgende link: <https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen>.

¹⁸ Op basis van informatie uit de **BBU 2023 Omgeving en Natuur** op pagina 140: "Voor 2023 is er een groot verschil tussen het vooropgestelde VEK bij BO 2023 en het uiteindelijk gerealiseerde VEK. Dit heeft te maken met het feit dat de technische aanrekeningwijze van VEK in de loop van 2023 werd aangepast. Voorheen werd de VEK-aanrekening bepaald door de effectieve uitbetalingen van voorschotten en saldi. In de tweede helft van 2023 werd beslist dat de VCO moet toegepast worden en de VEK-aanrekening dient te gebeuren pro-rata het aantal maanden dat de rioleringswerken duren. Om deze nieuwe werkwijze volledig te kunnen toepassen, werden alle rioleringsprojecten waarvoor de werken reeds in het verleden werden uitge-

Wat betreft de investeringssteun aan de categorie 'overige' zijn er in 2023 enerzijds de nieuwe premies voor thuisbatterijen aan huishoudens (€ 65,5 mln). Anderzijds nemen de uitgaven voor de Mijn VerbouwPremie ten opzichte van 2022 sterk toe, van € 55 mln in 2022 naar € 209 mln in 2023. Ook hier ligt een wijziging in het moment van aanrekening aan de basis van deze stijging¹⁹.

De wijzigingen in de aanrekeningsregels voor de investeringssteun voor rioleringswerken en de Mijn VerbouwPremie verklaren in belangrijke mate de daling van de investeringsuitgaven van 2023 naar 2024. Zie Tabel 21. In 2024 en 2025 blijven de investeringsuitgaven vervolgens relatief stabiel, op respectievelijk € 1,80 mld en € 1,84 mld. Daarbij nemen de uitgaven voor directe investeringen licht af (€ -73 mln), terwijl de uitgaven voor investeringsondersteuning licht toenemen (€ +118 mln).

Ten opzichte van 2025 nemen de investeringsuitgaven af bij de begrotingsaanpassing 2026, van € 1,84 mld in 2025 naar € 1,34 mld bij BA 2026. Deze daling situeert zich vooral bij de investeringssteun aan derden, meer bepaald bij investeringssteun aan ondernemingen en financiële instellingen' (€ -169 mln) en aan 'overige' (€ -299 mln).

Een eerste factor die deze daling gedeeltelijk verklaart, zijn de uitgaven voor Vlaamse Veerkracht. Bij de begrotingsuitvoering 2025 zijn deze uitgaven reeds verwerkt, terwijl dit bij de begrotingsaanpassing 2026 nog niet het geval is. Bij de begrotingsaanpassing 2026 zijn deze uitgaven nog gereserveerd op het provisieartikel (CB0-1CBD2AH-PR) van het departement Financiën en Begroting. De investeringsuitgaven bij departementen en DAB's die verband houden met Vlaamse Veerkracht bedragen in 2025 € 140 mln ²⁰.

Daarnaast worden binnen het beleidsdomein Omgeving vanaf 2026 geen retroactieve investeringspremies voor zonnepanelen²¹ meer toegekend. In 2025 ging hiervoor nog € 40 mln naar huishoudens en € 201 mln naar ondernemingen en financiële instellingen.

voerd maar waarvoor nog geen effectieve betaling gebeurde, aangerekend worden op het VEK 2023. Hierdoor is er voor 2023 een VEK-benutting van 308.041 keuro. Er werd voor 69.556 keuro aan subsidies effectief uitbetaald voor 253 IBA-projecten en 115 gemeentelijke rioleringsprojecten."

¹⁹ Op basis van informatie uit de [BBU 2023 Wonen](#) op pagina 19: "Het verschil tussen de kolom 1e BA en 1e BA-JR is te verklaren door kredietherverdelingen van in totaal 127.400 keuro naar Mijn VerbouwPremie vanuit verschillende begrotingsartikels (63.000 keuro provisie onverwachte gebeurtenissen departement Financiën & Begroting, 49.500 keuro energiecrisisprovisie, 5.700 keuro Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen (FBU), 4.500 keuro controle eigendomsvoorwaarde buitenland, 2.700 keuro oproep innovatieve projecten, 1.600 keuro subsidie doorverhuuringsactiviteit, 400 keuro subsidie woonwagenterreinen). In de begroting 2023 werd er in totaal 208.792 keuro vastgelegd en vereffend voor de Mijn VerbouwPremie en aanpassingspremies. Voor de Mijn VerbouwPremie werd het aanrekeningmoment aangepast van betaling van de premie naar moment van indiening van de premieaanvraag. Dit verklaart de grote stijging in de uitvoering tegenover de kolom 1e BA."

²⁰ Het gaat hierbij enkel om de uitgaven voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht die enerzijds gecategoriseerd zijn als investeringsuitgaven en anderzijds worden uitgegeven door departementen en DAB's. De totale uitgaven voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht bedragen in 2025 € 472 mln volgens het [Rekeningendecreet 2025](#).

²¹ De retroactieve investeringspremie was een eenmalige compensatie voor eigenaars van zonnepanelen die hun voordeel van de terugdraaiende teller verloren na de plaatsing van een digitale meter. Voor meer informatie verwijzen we naar <https://www.vlaanderen.be/retroactieve-investeringspremie-voor-eigenaars-van-zonnepanelen-na-afschaffing-van-terugdraaiende-teller>.

Verder worden er geen nieuwe kredieten meer voorzien voor de Mijn VerbouwPremie (investeringssteun aan huishoudens). Dit betekent een daling van € 70,55 mln ten opzichte van 2025.

5.2.2 Investeringsuitgaven door rechtspersonen

De rechtspersonen zijn verantwoordelijk voor een groter deel van de investeringsuitgaven in vergelijking met de departementen en DAB's. **De investeringsuitgaven evolueren van € 3,51 mld in 2023 naar € 4,49 mld bij BA 2026.**

Bij de rechtspersonen zijn de eigen directe investeringen (€ +829 mln t.o.v. 2023) de belangrijkste driver achter de stijging van de investeringsuitgaven. Hieronder zijn de investeringen voor wegen -en waterbouwkundige werken het meeste toegenomen (€ +692 mln). Deze uitgaven vallen bijna volledig onder het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken. De rechtspersonen waarvoor deze investeringsuitgaven zijn toegenomen zijn Beheermaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM) voor de Oosterweelwerken (€ +599 mln t.o.v. 2023) en De Werkvennootschap (€ +125 mln).

De investeringsondersteuning neemt ten opzichte van 2023 toe met € 152 mln. Deze toename situeert zich voor een groot deel bij investeringssteun aan ondernemingen en financiële instellingen (€ +129 mln). Het grootste deel van de stijging van investeringsuitgaven aan deze categorie situeert zich bij het beleidsdomein WEWILS. Ten eerste nemen de investeringsuitgaven van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) aan ondernemingen en financiële instellingen toe € +79 mln t.o.v. 2023. Dit zijn onder andere de uitgaven compensatie indirecte emissiekosten (€ +73 mln t.o.v. 2023) en het nieuwe initiatief contracts for difference (€ +7 mln). Ten tweede zijn de investeringsuitgaven aan ondernemingen en financiële instellingen van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) gestegen met € +25 mln t.o.v. 2023 voor kapitaalpremies aan land- en tuinbouwers.

5.2.3 Totale investeringsevolutie

De totale investeringsuitgaven nemen toe van € 5,23 mld in 2023 tot € 5,83 mld bij BA 2026 (beide exclusief Vlaamse Veerkracht²²). De directe eigen investeringen zijn over de hele periode met € 935 mln toegenomen, daarentegen zijn de investeringsondersteuning gedaald met € -335 mln, wat hoofdzakelijk bij de BA 2026 tot stand is gekomen, zoals besproken is in deel 5.2.1.

De nominale evolutie van de investeringsuitgaven geeft een eerste indicatie van de omvang van de investeringen binnen de Vlaamse begroting, maar laat niet toe om de evolutie van de daadwerkelijke investeringsinspanning te beoordelen. Daarvoor moet de nominale groei worden afgezet tegen de evolutie van de prijzen, de ontvangsten en de economische activiteit. Om de prijsontwikkeling te corrigeren wordt in deze analyse gebruikgemaakt van de bbp-deflator en niet van

²² We houden hierbij geen rekening met Vlaamse Veerkracht, aangezien bij de begrotingsaanpassing 2026 de uitgaven voor Vlaamse Veerkracht nog niet werden verwerkt en nog gereserveerd staan op het provisieartikel van het departement Financiën en Begroting. Bovendien loopt Vlaamse Veerkracht in 2027 af (zie ook verder).

de consumentenprijsindex (CPI). De bbp-deflator weerspiegelt immers de prijsontwikkeling van de volledige economie en sluit daardoor beter aan bij de inputkosten van overheidsinvesteringen, terwijl de CPI uitsluitend de prijzen van consumptiegoederen en -diensten voor huishoudens meet²³.

Tussen 2023 en 2026 nemen de totale investeringen van de Vlaamse overheid (gedefinieerd als de som van de eigen directe investeringen en de investeringssteun aan derden) in nominale termen toe met 11,5%. Zie Figuur 11. De groei vertraagt echter duidelijk tussen 2025 en 2026. Na correctie voor de prijsontwikkeling bedraagt de reële stijging slechts 4,6% over de volledige periode, terwijl de investeringen tussen 2025 en 2026 zelfs met 1,1% dalen in reële termen. Ook wanneer de investeringen worden afgezet tegenover de evolutie van de Vlaamse ontvangsten blijft de toename beperkt tot 5,0%. Ten opzichte van het bbp stijgt de investeringsinspanning slechts met 0,02 procentpunt, wat overeenkomt met een toename van 1,8% over de periode. Zie Figuur 14.

Achter deze beperkte toename van de totale investeringen gaan twee tegengestelde bewegingen schuil. Enerzijds nemen de eigen directe investeringen van de Vlaamse overheid sterk toe: met 25,1% in nominale termen en 17,4% in reële termen. Zie Figuur 12. Hun aandeel in de ontvangsten stijgt met 0,99 procentpunt en hun verhouding tot het bbp met 0,08 procentpunt. Zie Figuur 14. Anderzijds daalt de investeringssteun aan derden aanzienlijk, met 20,3% in nominale termen en 25,2% in reële termen. Zie Figuur 13. Hierdoor vermindert het aandeel van deze uitgaven zowel ten opzichte van de ontvangsten (-0,95 procentpunt) als van het bbp (-0,10 procentpunt). Zie Figuur 14.

Bij de interpretatie van deze cijfers moet worden opgemerkt dat de investeringen in het kader van Vlaamse Veerkracht buiten beschouwing worden gelaten voor de totale investeringen, terwijl zij wel vervat zitten in de eigen directe investeringen. Daardoor sluiten de evoluties van de afzonderlijke componenten niet volledig aan bij die van het totaal.

Deze evolutie past in een bredere trend die ook door de Federale Studiecommissie voor de Overheidsinvesteringen wordt beschreven²⁴. Voor de gezamenlijke overheid schommelden de bruto-investeringen in vaste activa (BIVA) sinds de jaren 1980 tussen 2,0% en 2,5% van het bbp. Na een

²³ De bbp-deflator is een macro-economische prijsindex die de gemiddelde prijsontwikkeling meet van alle finale goederen en diensten die in het binnenland geproduceerd zijn. Voor de omzetting van nominale naar reële investeringsuitgaven is bewust gekozen voor de bbp-deflator en niet voor de consumentenprijsindex (CPI). De CPI meet uitsluitend de prijsontwikkeling van een vast consumptiepakket van huishoudens (inclusief importgoederen). Omdat investeringen in vaste activa (zoals infrastructuur, machines en software) een fundamenteel andere prijsdynamiek kennen dan consumentengoederen, zou de CPI tot een sterke vertekening leiden. De bbp-deflator omvat daarentegen wél de prijsontwikkeling van geproduceerde kapitaalgoederen. Hoewel een specifieke deflator voor overheidsinvesteringen theoretisch nog nauwkeuriger zou zijn, is deze voor de onderzochte periode niet (op consistente jaarbasis) beschikbaar binnen de toegankelijke databestanden. Om die reden is de algemene bbp-deflator als meest betrouwbare en constante proxy gehanteerd.

²⁴ Zie HRF (2024), Stand van zaken over overheidsinvesteringen in België 2024

dieptepunt van 1,9% van het bbp in 2006 steeg de investeringsgraad geleidelijk tot 2,7% van het bbp in 2022.

Binnen deze algemene ontwikkeling nam het belang van de gemeenschappen en gewesten aanzienlijk toe. Hun bruto-investeringen stegen van 0,9% van het bbp in 1995 tot 1,4% in 2022. Deze stijging hield verband met opeenvolgende staatshervormingen, waarbij investeringsintensieve bevoegdheden naar de deelstaten werden overgedragen, met grote regionale infrastructuurprojecten zoals Oosterweel en mobiliteits- en veiligheidsinvesteringen in Brussel, en met de regionale relanceplannen die werden opgezet na de COVID-19-crisis.

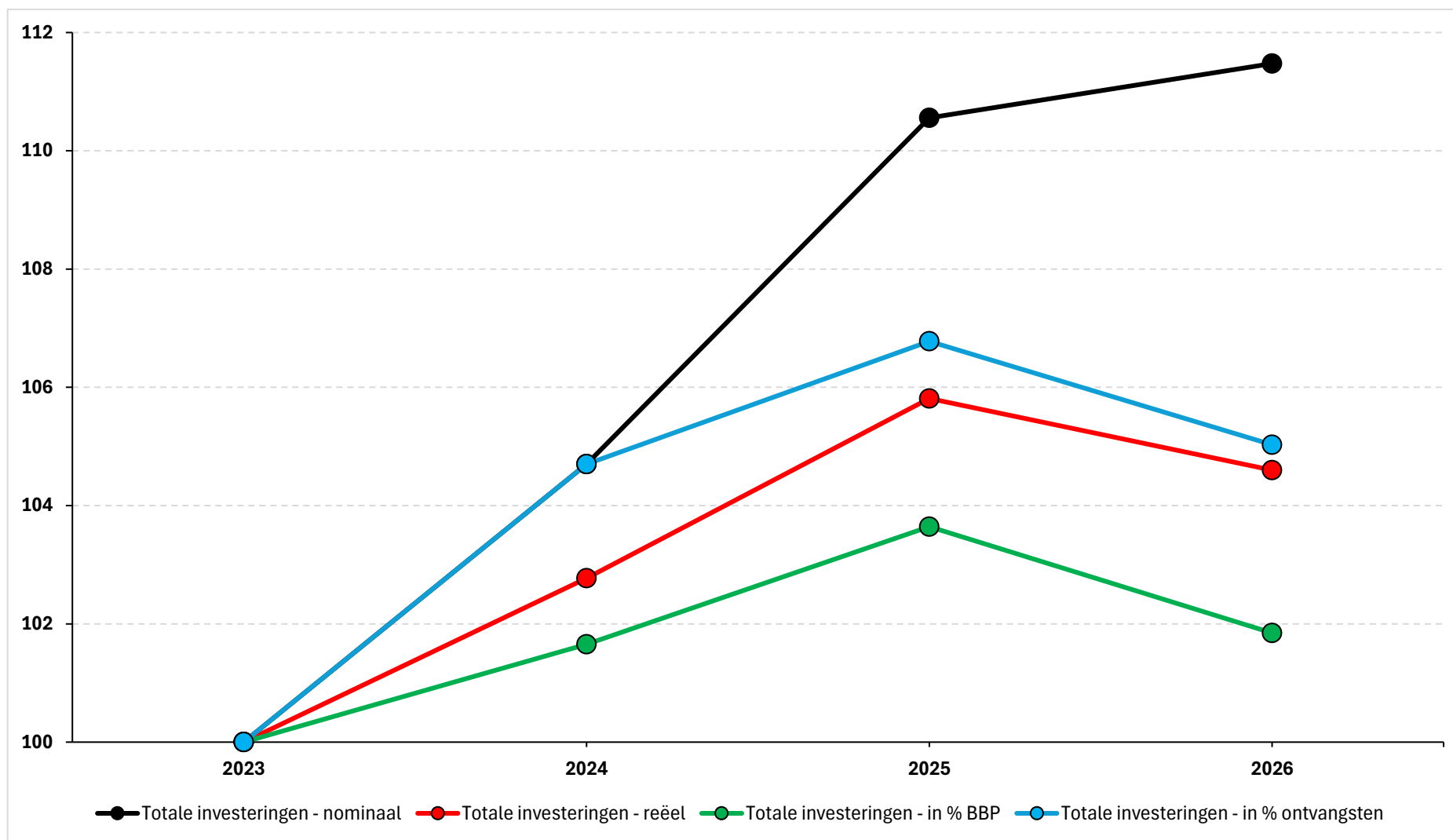
Volgens de meest recente projecties bereikt de investeringsratio van de gemeenschappen en gewesten een piek van 1,6% van het bbp in 2023, waarna zij geleidelijk terugvalt tot ongeveer 1,3% van het bbp in 2029. Hoewel de totale overheidsinvesteringen van de gezamenlijke overheid als aandeel van het bbp over de periode 2023-2029 relatief stabiel blijven, verschuift de samenstelling ervan tussen de verschillende bestuursniveaus. De investeringsratio van Entiteit I neemt met ongeveer 0,2 procentpunt van het bbp toe, terwijl die van Entiteit II (waartoe de gemeenschappen en gewesten behoren) met 0,2 à 0,3 procentpunt van het bbp afneemt. Nochtans blijft Entiteit II verantwoordelijk voor bijna de helft van alle overheidsinvesteringen in België, terwijl de aandelen van Entiteit I en de lokale besturen relatief dicht bij elkaar liggen.

De Vlaamse begroting weerspiegelt deze bredere tendens. Hoewel de nominale investeringsuitgaven blijven toenemen, is de reële groei van de investeringsinspanning beperkt en lijkt ze enigszins af te vlakken. De stijging van de eigen directe investeringen wordt daarbij grotendeels gecompenseerd door een afbouw van de investeringssteun aan derden, waardoor de totale investeringsinspanning slechts in beperkte mate toeneemt. Het aandeel ten opzichte van de ontvangsten is sinds 2010 op een relatief constant niveau gebleven en schommelt steeds rond ongeveer 9% van de ontvangsten (zie HRF, 2024).

De SERV onderstreept daarom nogmaals dat het versterken van investeringen en het verbeteren van het investeringsklimaat van groot belang zijn voor het stimuleren van de economische groei en het verbeteren van de overheidsfinanciën. In deze context pleitte de SERV in het verleden reeds voor een specifieke uitgavennorm voor investeringen zodanig dat de investeringsdynamiek vrijwaard blijft.

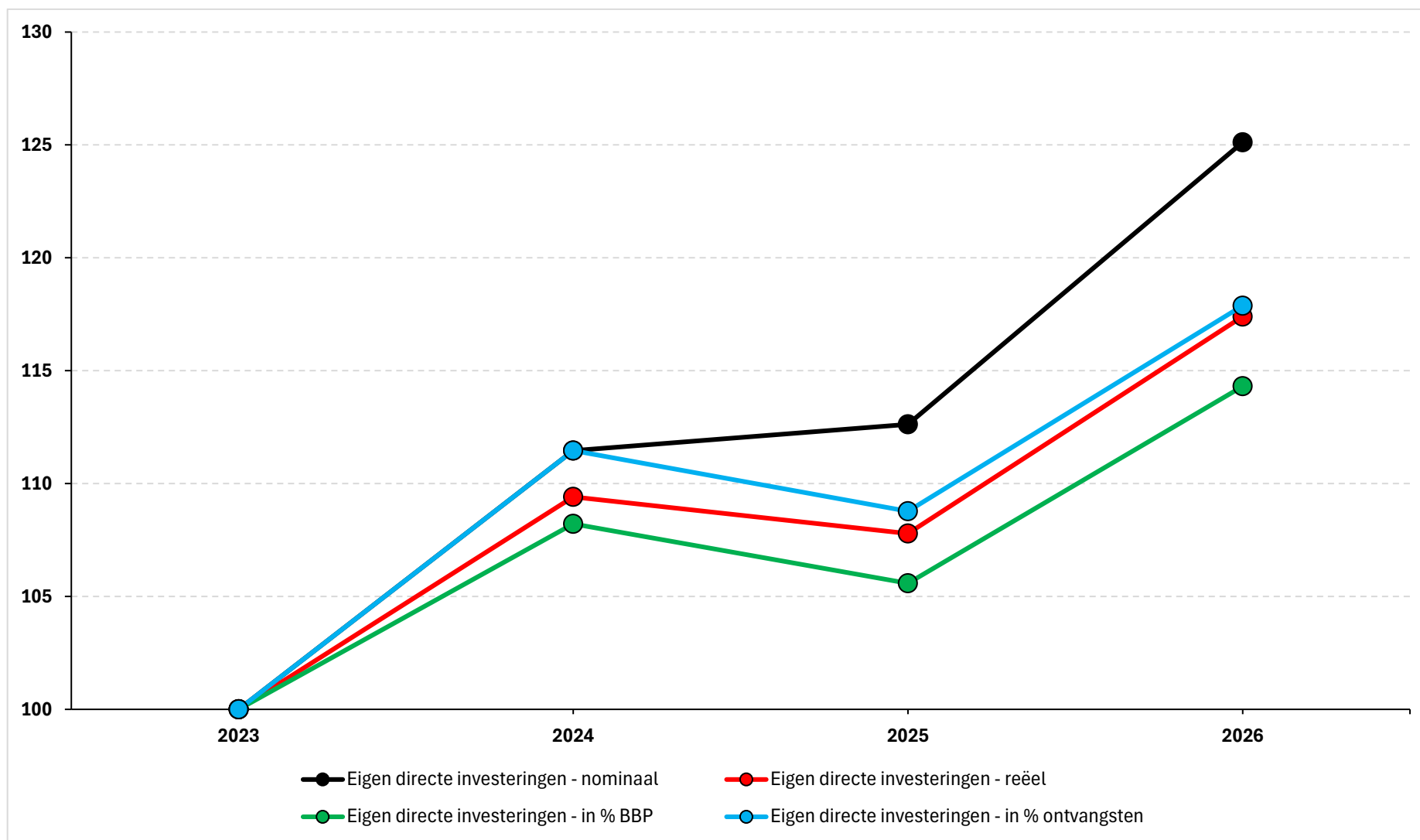
Hierbij mag niet uit het oog worden verloren dat er vanaf 2027 geen investeringsuitgaven voor Vlaamse Veerkracht en bijhorende Europese financiering meer zullen zijn. Om het investeringsniveau te vrijwaren vraagt de SERV daarom aan de Vlaamse Regering om aandacht te hebben voor het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK), dat vanaf 2028 in voege zal treden, en deze maximaal in te zetten voor de financiering van de Vlaamse beleidsprioriteiten en een focus op de kerntaken

Figuur 11: Vlaamse begroting, evolutie investeringsuitgaven Vlaamse overheid, totale investeringen (excl. VV), 2023-2026, index (2023 = 100)

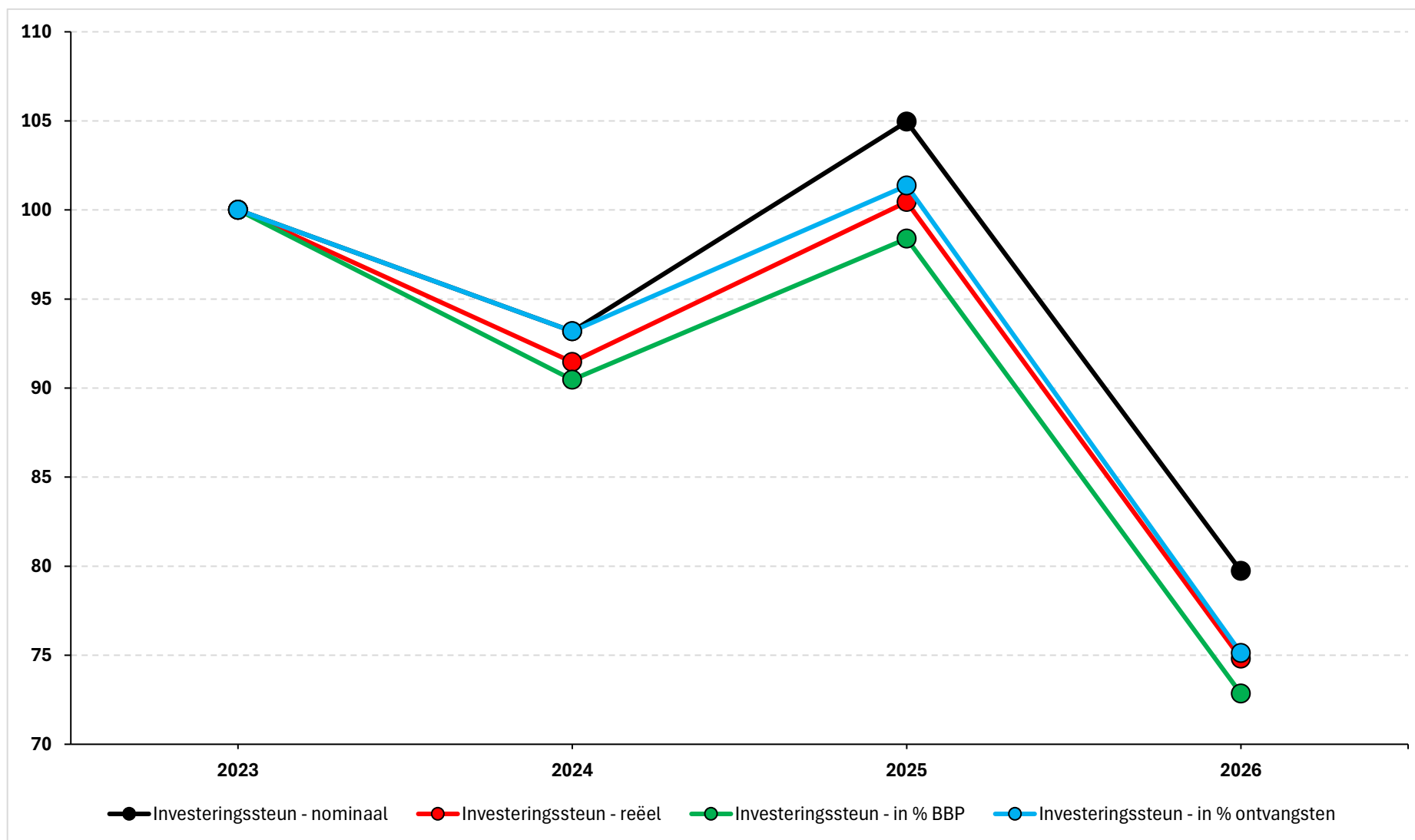
Bron: UITV 2023, UITV 2024, UITV 2025, BA 2026

Figuur 12: Vlaamse begroting, evolutie investeringsuitgaven Vlaamse overheid, eigen directe investeringen, 2023-2026, index (2023 = 100)

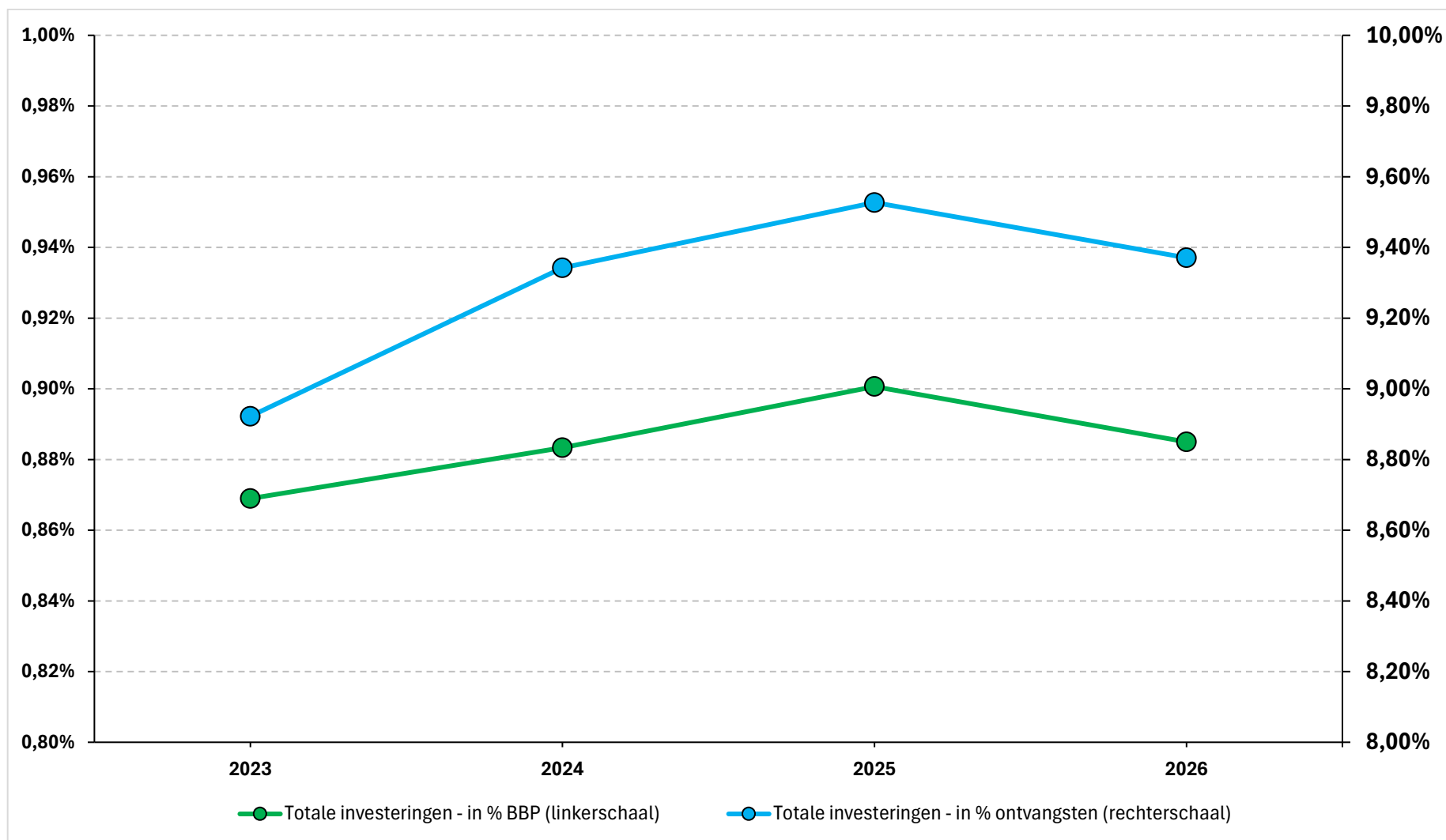
Bron: UITV 2023, UITV 2024, UITV 2025, BA 2026

Figuur 13: Vlaamse begroting, evolutie investeringsuitgaven Vlaamse overheid, investeringssteun aan derden, 2023-2026, index (2023 = 100)

Bron: UITV 2023, UITV 2024, UITV 2025, BA 2026

Figuur 14: Vlaamse begroting, evolutie investeringsuitgaven Vlaamse overheid, totale investeringen, 2023-2026, in % bbp en in % van de eigen ontvangsten,

Bron: UITV 2023, UITV 2024, UITV 2025, BA 2026

Tabel 20: Vlaamse overheid, investeringsuitgaven, Departementen, DAB's en Rechtspersonen, per beleidsdomein, begrotingsaanpassing 2026, in € dz en %

Investeringsuitgaven BA 2026	Directe eigen investerings	% totaal D.E.I.	Investerings- ondersteuning	% totaal in- vestond.	Totaal	% totaal
Financiën en Begroting	534	0,0%	0	0,0%	534	0,0%
Onderwijs en Vorming	661.138	16,3%	464.938	26,2%	1.126.076	19,3%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	24.647	0,6%	372.826	21,0%	397.473	6,8%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	173.530	4,3%	21.941	1,2%	195.471	3,4%
Mobiliteit en Openbare Werken	2.810.939	69,3%	153.060	8,6%	2.963.999	50,8%
Omgeving	221.443	5,5%	351.149	19,8%	572.592	9,8%
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	37.189	0,9%	36.314	2,0%	73.503	1,3%
Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Land- bouw en Sociale Economie	119.557	2,9%	376.437	21,2%	495.994	8,5%
Hogere Entiteiten	4.473	0,1%	0	0,0%	4.473	0,1%
Totaal	4.053.450	100,0%	1.776.665	100,0%	5.830.115	100,0%

Bron: Eigen berekeningen SERV

Tabel 21: Vlaamse overheid, departementen en DAB's, UITV 2021-2025 en BA 2026, eigen (directe) investeringen en investeringssteun aan derden, in € dz

Departementen en DAB's	UITV 2022, VEK	Delta	UITV 2023, VEK	Delta	UITV 2024, VEK	Delta	UITV 2025, VEK	Delta	BA 2026, VAK	BA 2026, VEK
Som investeringen	1.502.166	457.250	1.959.416	-162.527	1.796.889	44.793	1.841.682	-501.725	1.171.822	1.339.957
Eigen directe investeringen	753.561	132.984	886.545	72.223	958.768	-73.051	885.717	-14.896	820.027	870.821
Wegen- en waterbouwkundige werken	489.318	31.885	521.203	53.841	575.045	-51.976	523.069	-71.815	429.364	451.254
Nieuwbouw	41.233	9.393	50.626	16.265	66.892	-13.823	53.068	28.990	72.298	82.058
Overige	223.010	91.706	314.716	2.116	316.832	-7.252	309.580	27.929	318.365	337.509
Investeringssteun	748.605	324.266	1.072.871	-234.750	838.121	117.844	955.965	-486.829	351.795	469.136
Aan ondernemingen en financiële instellingen	95.821	249.054	344.875	-130.493	214.382	84.118	298.500	-169.876	83.518	128.624
Aan vzw's	37.200	5.717	42.917	2.921	45.838	-1.809	44.029	-4.995	32.235	39.034
Aan lokale overheden	170.443	61.394	231.837	-31.615	200.222	22.849	223.071	2.223	203.539	225.294
Aan onderwijsinstellingen	225.692	-190.801	34.891	-12.093	22.797	6.373	29.170	-14.877	13.347	14.293
Aan overige	219.449	198.902	418.352	-63.470	354.882	6.313	361.195	-299.304	19.156	61.891
p.m. investeringen (excl. VV)	1.090.646	672.826	1.763.471	-84.862	1.678.609	22.974	1.701.583	-361.626	1.171.822	1.339.957

Bron: Eigen berekeningen SERV

Tabel 22: Vlaamse overheid, rechtspersonen, UITV 2023-2025 en BA 2026, eigen (directe) investeringen en investeringssteun aan derden, in € dz

Rechtspersonen	UITV2023 , VEK	Delta	UITV2024 , VEK	Delta	UITV2025 , VEK	Delta	BA 2026, VAK	BA 2026, VEK
Som investeringen	3.508.705	381.939	3.890.644	255.182	4.145.826	344.332	5.195.158	4.490.158
Eigen directe investeringen	2.353.186	299.123	2.652.309	110.731	2.763.040	419.589	3.830.737	3.182.629
Wegen- en waterbouwkundige werken	1.154.421	359.082	1.513.503	44.293	1.557.796	288.357	3.114.565	1.846.153
Nieuwbouw	399.606	-19.351	380.255	57.014	437.269	147.954	222.647	585.223
Overige	799.159	-40.608	758.551	9.424	767.975	-16.722	493.525	751.253
Investeringssteun	1.155.519	82.816	1.238.335	144.451	1.382.786	-75.257	1.364.421	1.307.529
Aan ondernemingen en financiële instellingen	419.747	381.680	801.427	109.036	910.463	-361.924	556.912	548.539
Aan vzw's	390.187	-323.263	66.924	-11.081	55.843	340.114	417.190	395.957
Aan lokale overheden	40.481	21.289	61.770	40.520	102.290	-64.048	40.466	38.242
Aan onderwijsinstellingen	305.104	2.769	307.873	5.761	313.634	11.157	349.853	324.791
Aan overige	0	341	341	215	556	-556	0	0
p.m. investeringen (excl. VV)	3.466.482	330.794	3.797.276	283.233	4.080.509	344.332	5.195.158	4.490.158

Bron: Eigen berekeningen SERV

Tabel 23: Vlaamse overheid, Departementen, DAB's en rechtspersonen, UITV 2023-2025 en BA 2026, eigen (directe) investeringen en investeringssteun aan derden, in € dz

Departementen, DAB's en rechtspersonen	UITV2023 , VEK	Delta	UITV2024 , VEK	Delta	UITV2025 , VEK	Delta	BA 2026, VAK	BA 2026, VEK
Som investeringen	5.468.121	219.412	5.687.533	299.975	5.987.508	-157.393	6.366.980	5.830.115
Eigen directe investeringen	3.239.731	371.346	3.611.077	37.680	3.648.757	404.693	4.650.764	4.053.450
Wegen- en waterbouwkundige werken	1.675.624	412.923	2.088.548	-7.683	2.080.865	216.542	3.543.929	2.297.407
Nieuwbouw	450.232	-3.086	447.147	43.191	490.337	176.944	294.945	667.281
Overige	1.113.875	-38.492	1.075.383	2.172	1.077.555	11.207	811.890	1.088.762
Investeringssteun	2.228.390	-151.934	2.076.456	262.295	2.338.751	-562.086	1.716.216	1.776.665
Aan ondernemingen en financiële instellingen	764.622	251.187	1.015.809	193.154	1.208.963	-531.800	640.430	677.163
Aan vzw's	433.104	-320.342	112.762	-12.890	99.872	335.119	449.425	434.991
Aan lokale overheden	272.318	-10.326	261.992	63.369	325.361	-61.825	244.005	263.536
Aan onderwijsinstellingen	339.995	-9.324	330.670	12.134	342.804	-3.720	363.200	339.084
Aan overige	418.352	-63.129	355.223	6.528	361.751	-299.860	19.156	61.891
p.m. investeringen (excl. VV)	5.229.953	245.932	5.475.885	306.207	5.782.092	48.023	6.366.980	5.830.115

Bron: Eigen berekeningen SERV

6. Europese begrotingsopvolging

6.1 Samenwerkingsakkoord economische governance

Op 30 april 2024 trad het nieuwe Europese kader voor economische governance in werking. Het doel van deze hervorming is driedelig: de houdbaarheid van de overheidsfinanciën versterken, de naleving van begrotingsregels verbeteren en tegelijk voldoende ruimte behouden voor investeringen en economische stabilisatie.

Om de begrotingsdoelstellingen van de verschillende overheidsniveaus in België beter te stroomlijnen, keurde het Overlegcomité op 27 maart 2026 een nieuw samenwerkingsakkoord goed tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissie. Dit akkoord regelt de begrotingscoördinatie tussen de verschillende entiteiten, zodat België gezamenlijk kan voldoen aan het vernieuwde Europese governancekader. Daarnaast maakt een herziening van de interfederale begrotingscoördinatie ook deel uit van de hervormingen die zijn voorgesteld in het Belgische budgettaire-structurele plan voor de middellange termijn 2024-2029, in het kader van de verantwoording voor de verlenging van de budgettaire aanpassingsperiode van vier jaar naar zeven jaar.

In het SERV-evaluatierapport van 5 februari 2026 over de begrotingsopmaak 2026²⁵ werd dit nieuwe kader voor begrotingscoördinatie reeds uitvoerig beschreven. De SERV onderstreepte in dat evaluatierapport reeds het belang van een herziening van het vorige samenwerkingsakkoord uit 2013 en van een betere coördinatie van het budgettaire beleid tussen de verschillende entiteiten en overheden in België. **De SERV verwelkomt dan ook het nieuwe samenwerkingsakkoord en ziet het als een belangrijke stap in de modernisering van het Belgische begrotingsbeleid.**

In zijn advies van 1 juni 2026²⁶ plaatst de SERV wel een aantal kritische kanttekeningen bij de effectieve impact:

- Afdwingbaarheid: **De impact is afhankelijk van de concrete toepassing in de praktijk.** De effectieve afdwingbaarheid van de gemaakte afspraken blijft vooralsnog onzeker.
- Beleidsmatige coördinatie: Coördinatie mag niet beperkt blijven tot louter budgettaire aspecten. Er is ook nood aan een sterkere beleidsmatige afstemming. **De SERV vraagt dan ook dat de regio's volwaardiger worden betrokken gedurende de gehele cyclus van het Europees Semester.**

²⁵ Zie SERV (2026). *Evaluatierapport begrotingsopmaak 2026*. 5 februari (<https://www.serv.be/serv/publicatie/evaluatierapport-begrotingsopmaak-2026>).

²⁶ Zie SERV (2026). *Advies Instemming samenwerkingsakkoord economische governance*. 1 juni (<https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-instemming-samenwerkingsakkoord-economische-governance>).

6.2 Naleving netto-uitgavennorm

De centrale operationele indicator in het nieuwe Europese begrotingskader is het netto-uitgavenpad, dat de maximaal toegelaten jaarlijkse groei van de netto-uitgaven van de gezamenlijke Belgische overheid vastlegt voor de periode 2025-2031. De netto-uitgaven worden daarbij gedefinieerd als de finale primaire uitgaven, gecorrigeerd voor onder meer discretionaire ontvangstenmaatregelen, Europees gefinancierde uitgaven, de nationale cofinanciering van Europese programma's, eenmalige maatregelen en de cyclische component van de werkloosheidsuitgaven. Deze aanpak moet de transparantie en de opvolging van het begrotingsbeleid verbeteren en tegelijk de procyclische effecten van het oude systeem beperken.

In functie van het samenwerkingsakkoord verdeelt de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid van de Hoge Raad voor Financiën (HRF) het nationale netto-uitgavenpad over de verschillende bevoegdheidsniveaus: de federale overheid (inclusief de sociale zekerheid), de gemeenschappen en gewesten en de gemeenschapscommissies. Voor de Vlaamse Gemeenschap voorziet de HRF voor de periode 2025-2029 een gemiddeld hogere nominale groei van de netto-uitgaven dan voor de andere deelstaten²⁷.

De Algemene Toelichting bij de begrotingsaanpassing 2026 bespreekt het nationale budgettaire structurele plan en het daaruit voortvloeiende netto-uitgavenpad. Zie Tabel 25. **Op basis van de door de HRF voorgestelde verdeelsleutel lijkt Vlaanderen in 2026 aan de opgelegde netto-uitgavennorm te voldoen.** Daarnaast maakte de Vlaamse Regering, in de nota ter voorbereiding van de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord, een meerjarenraming van het Vlaamse netto-uitgavenpad. Zie Tabel 24. **Volgens die raming voldoet Vlaanderen ook cumulatief tegen 2030 aan de netto-uitgavennorm.**

De beoordeling van dit meerjarige uitgaventraject wordt evenwel bemoeilijkt doordat deze documenten onvoldoende transparantie bieden over de onderliggende berekeningen van de netto-uitgaven. **Daardoor is het voor de SERV niet mogelijk om het verdere uitgaventraject en de naleving van de netto-uitgavennorm op een betrouwbare wijze te beoordelen.**

De SERV beschikt evenmin over de informatie die nodig is om de netto-uitgaven overeenkomstig de Europese methodologie zelfstandig te berekenen. De noodzakelijke gegevens over onder meer de afbakening van de finale primaire uitgaven, de Europese financiering en cofinanciering en de discretionaire ontvangstenmaatregelen worden niet publiek beschikbaar gemaakt. **De SERV pleit daarom, net zoals het Rekenhof eerder deed in haar onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2026, voor meer transparantie over de berekening en de samenstelling van de netto-uitgaven in het kader van de Europese begrotingsrapportering.**

²⁷ Uitgezonderd de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (zie Hoge Raad van Financiën, april 2025, Advies over de verdeling van het budgettaire structureel plan voor de midellange termijn dat België op 18 maart 2025 bij de Europese Commissie heeft ingediend).

Tabel 24: Vlaamse Regering, evolutie van de netto-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap, 2025-2030, in € mln en %

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Finale primaire uitgaven (concept HRF)	63.047	62.106	63.676	65.031	66.237	67.538
EU-financiering	765	570	370	370	370	370
Cofinanciering	245	241	241	241	241	241
Netto-uitgaven	62.036	61.296	63.066	64.421	65.626	66.927
Discretionaire ontvangstenmaatregelen (DRM)		535	356	-244	-19	0
Netto-uitgaven (na DRM)	62.036	60.761	62.709	64.664	65.645	66.927
Evolutie		-2,1%	3,2%	3,1%	1,5%	2,0%
HRF-verdeelsleutel		2,17%	2,97%	2,42%	2,43%	2,54%
Vershil met HRF-verdeelsleutel		-4,23%	0,24%	0,70%	-0,91%	-0,59%
Cumulatief verschil		-4,23%	-3,99%	-3,30%	-4,21%	-4,80%

Bron: Nota aan de Vlaamse Regering²⁸

Tabel 25: Vlaamse begroting, groei van de netto-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap, 2025-2026, in € mln en %

	2025	2026
Finale primaire uitgaven (concept HRF) van de Vlaamse Gemeenschap	63.047	62.831
EU-financiering	765	691,7
Cofinanciering	245	207,5
Netto-uitgaven	62.036	61.932
Discretionaire ontvangstenmaatregelen (DRM) (excl. one-off)		535
Netto-uitgaven (na DRM) van de Vlaamse Gemeenschap	62.036	60.397
Evolutie netto-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap		-1,03 %
HRF sleutel 3		2,17 %
Vershil evolutie HRF		-3,20 %

Bron: AT BA 2026

²⁸ Zie Nota aan de Vlaamse Regering betreffende het voorontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van (...) tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de economische governance

Bibliografie

Algoed, Koen; Van den Bossche, Wim (2017). *Wegwijs in de bijzondere financieringswet: financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming*. Brussel, Vlaamse overheid. Zie: <https://www.vlaanderen.be/publicaties/wegwijs-in-de-bijzondere-financieringswet-na-de-zesde-staatshervorming>

Banque de France (juni, 2026). *Macroeconomic projections – June 2026*. Geraadpleegd via <https://www.banque-france.fr/en/publications-and-statistics/publications/macroeconomic-projections-june-2026>

Bundesbank (juni, 2026). *Monthly Report – June 2026*. Geraadpleegd via <https://publikationen.bundesbank.de/publikationen-en/reports-studies/monthly-reports/monthly-report-june-2026-998078?article=forecast-for-germany-energy-price-shock-fuels-inflation-and-slows-the-economic-recovery-999218>

De Nederlandsche Bank (juni, 2026). *Voorjaarsraming 2026*. Geraadpleegd via <https://www.dnb.nl/publicaties/publicaties-dnb/eov/voorjaarsraming-2026/>

Europese Commissie. (mei, 2026). *European Economic Forecast Spring 2026*. In European Economy Institutional Paper 341. Directorate-General for Economic and Financial Affairs. Brussels. Geraadpleegd via https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/european-economic-forecast-spring-2026_en

Federaal Planbureau (juni, 2026). *Economische begroting 2026-2027 – Economische vooruitzichten 2028-2031 - juni 2026*. Geraadpleegd via <https://www.plan.be/nl/publicaties/economische-begroting-2026-2027-economische>

Federaal Planbureau (januari, 2026). *Indexcijfer der consumptieprijzen – Inflatievooruitzichten [02/06/2026]*. Geraadpleegd via <https://www.plan.be/nl/data/indexcijfer-der-consumptieprijzen>

Hoge Raad van Financiën (januari 2024), *Overheidsinvesteringen: definitie en rol - Referentiekader van de Studiecommissie voor overheidsinvesteringen*. Studiecommissie voor overheidsinvesteringen. Geraadpleegd via <https://hogeraadvanfinancien.be/nl/publication/overheidsinvesteringen-definitie-en-rol-referentiekader-van-de-studiecommissie-voor>

Hoge Raad van Financiën (juli 2024), *Stand van Zaken van overheidsinvesteringen in België 2024*. Studiecommissie voor overheidsinvesteringen. Geraadpleegd via <https://hogeraadvanfinancien.be/nl/publication/stand-van-zaken-van-overheidsinvesteringen-belgie-2024>

Hoge Raad van Financiën (juli 2024). *Advies voor de verdeling van het door de Europese Commissie aan België overgemaakt referentiepadoor voor de periode 2025-2028/2031*. Geraadpleegd via [Advies voor de verdeling van het door de Europese Commissie aan België overgemaakt referentiepadoor voor de periode 2025-2028/2031](#)

Hoge Raad van Financiën (april 2025). *Advies over de verdeling van het budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn dat België op 18 maart 2025 bij de Europese Commissie heeft ingediend*. Geraadpleegd via [Advies over de verdeling van het budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn dat België op 18 maart 2025 bij de Europese Commissie heeft ingediend | Hoge Raad van Financiën](#).

IMF (april, 2026). World Economic Outlook. Geraadpleegd via <https://www.imf.org/en/publications/weo/issues/2026/04/14/world-economic-outlook-april-2026>

KBC (juni, 2026). *Economische vooruitzichten juni 2026*. Geraadpleegd via <https://www.kbc.com/nl/economics/publicaties/economische-vooruitzichten-juni-2026.html>

Nationale Bank van België (juni, 2026). *Economic projections for Belgium – June 2026*. Economisch Tijdschrift. Geraadpleegd via <https://www.nbb.be/nl/publicaties-en-onderzoek/publicaties/alle-publicaties/economic-projections-belgium-june-2026>

OESO (juni, 2026). OECD Economic Outlook. Volume 2026 Issue 1. OECD Publishing, Paris, https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-outlook-volume-2026-issue-1_2d1956f0-en.html

Rekenhof (juni, 2026). *Onderzoek van aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2026*. Geraadpleegd via <https://www.ccrek.be/nl/publicatie/onderzoek-aanpassing-vlaamse-begroting-voor-2026>

SERV (2023). *Rapport 'BFW-overdrachten naar de gewesten en gemeenschappen in de komende decennia: een poging tot synthese'*. 19 januari. Geraadpleegd via <https://www.serv.be/serv/publicatie/rapport-bfw-overdrachten-gewesten-en-gemeenschappen-komende-decennia>

SERV (2026). *Evaluatierapport begrotingsopmaak 2026*. 30 januari. Geraadpleegd via <https://www.serv.be/serv/publicatie/evaluatierapport-begrotingsopmaak-2026>

SERV (2026). *Advies Instemming samenwerkingsakkoord economische governance*. 1 juni. Geraadpleegd via <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-instemming-samenwerkingsakkoord-economische-governance>

Vlaams Parlement (oktober 2025). *Algemene toelichting bij de middelenbegroting en de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2026*. Geraadpleegd via <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1956361>

Vlaams Parlement (mei 2026). *Algemene toelichting bij de aanpassing van de middelenbegroting en uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2026*. Geraadpleegd via <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/2037623>

Vlaams Parlement (oktober 2025). *Toelichtingen bij de begroting 2026: Meerjarenraming 2025-2030*. Geraadpleegd via <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1959468>

Vlaamse Regering (mei 2026), *Nota aan de Vlaamse Regering betreffende het voorontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van (...) tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de economische governance*. Geraadpleegd via <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/samenwerkingsakkoord-economische-governance>

Lijst met figuren en tabellen

Figuren

Figuur 1: Vlaamse overheid, onderbenuttingspercentage gehanteerd bij de begrotingsopmaak - en aanpassingen, 2018-2026, in %	21
Figuur 2: Vlaamse overheid, vastgestelde onderbenuttingspercentage voor begrotingsjaren 2015-2025, in %	21
Figuur 3: Vlaamse begroting, ramingen vorderingensaldo, 2024-2030, BA 2026 en MJR 2025-2030 en SERV-raming, in € mln	34
Figuur 4: Vlaamse begroting, SERV-bijstellingen vorderingensaldo t.o.v. BA 2026 en MJR 2025-2030, in € mln	35
Figuur 5: Vlaamse begroting, evolutie Vlaamse geconsolideerde overheidsschuld, 2024-2030, in € mld en % ontvangsten	36
Figuur 6: Vlaamse begroting, evolutie van de geconsolideerde Vlaamse overheidsschuld (bijdrage aan de Maastrichtschuld), 2015-2030, in € mln	43
Figuur 7: Vlaamse begroting, toename van de directe schuld van de Vlaamse overheid, 2016-2030, in € mln	44
Figuur 8: Vlaamse begroting, bijdrage van de verschillende componenten aan de toename van de directe schuld van de Vlaamse overheid, 2020-2025, in € mln	45
Figuur 9: Vlaamse begroting, evolutie van de schuld t.o.v. de Vlaamse schuldnorm, 2017-2030, in % van de ontvangsten	46
Figuur 10: Vlaamse begroting, evolutie van de netto-actiefpositie van de Vlaamse overheid, 2017-2024, in € mld	47
Figuur 11: Vlaamse begroting, evolutie investeringsuitgaven Vlaamse overheid, totale investeringen (excl. VV), 2023-2026, index (2023 = 100)	55
Figuur 12: Vlaamse begroting, evolutie investeringsuitgaven Vlaamse overheid, eigen directe investeringen, 2023-2026, index (2023 = 100)	56
Figuur 13: Vlaamse begroting, evolutie investeringsuitgaven Vlaamse overheid, investeringssteun aan derden, 2023-2026, index (2023 = 100)	57

Figuur 14: Vlaamse begroting, evolutie investeringsuitgaven Vlaamse overheid, totale investerings, 2023-2026, in % bbp en in % van de eigen ontvangsten,	58
---	----

Tabellen

Tabel 1: België, recente ramingen voor groeicijfers voor het reële bbp, in %.....	15
Tabel 2: België en buurlanden, recente ramingen groeicijfers voor het reële bbp, in %	15
Tabel 3: Vlaamse overheid, vorderingensaldo, UITV 2025, BO 2026 en BA 2026, in € dz en %	16
Tabel 4: Vlaamse overheid, ontvangsten opgedeeld in belangrijkste categorieën, UITV 2025, BO 2026 en BA 2026, in € dz en %	17
Tabel 5: Vlaamse begroting, verwachte evolutie gezondheidsindex (GZI) en spilindexoverschrijding, Begrotingsopmaak 2026, Begrotingsaanpassing 2026 en Federaal Planbureau (FPB) juni 2026	18
Tabel 6: Vlaamse begroting, verdeling besparing efficiënte overheid, per beleidsdomein, in € dz en %	19
Tabel 7: Vlaamse overheid, onderbenutting bij BA 2026, in € dz en %	20
Tabel 8: Overzicht van de gehanteerde macro-economische parameters in deze SERV-raming, 2026-2030, in %	22
Tabel 9: Vlaamse Regering, regeringsamendement bij het programmadecreet van de begrotingsaanpassing 2026, impact centenindex op uitgavenzijde op basis van bevraging maart 2026, ministerraad 19 juni 2026, in € dz	24
Tabel 10: Federaal Planbureau, centenindex-simulatie met hogere overheidsontvangsten uit personenbelasting en werkgeversbijdragen, impact op de beloning voor werknemers,in € mln ..	25
Tabel 11: Nationale Bank van België, Niet-financiële rekening van de overheid, beloning werknemers, Vlaamse Gemeenschap en entiteit II, 2020-2025, in € mln	25
Tabel 12: SERV, berekening impact centenindex op uitgavenzijde, 2026-2030, in € mln	25
Tabel 13: Federaal Planbureau, centenindex-simulatie met hogere overheidsontvangsten uit personenbelasting en werkgeversbijdragen, impact op de directe belastingen betaald door huishoudens, in € mln	26

Tabel 14: Nationale Bank van België, Niet-financiële rekening van de overheid, ontvangsten uit directe belastingen betaald door werknemers, Vlaamse Gewest en totaal voor de Belgische overheden, 2020-2025, in € mln	26
Tabel 15: Nationale Bank van België, Niet-financiële rekening van de overheid, ontvangsten uit directe belastingen betaald door werknemers, Vlaamse Gewest en totaal voor de Belgische overheden, 2020-2025, in € mln	27
Tabel 16: SERV, berekening impact centenindex op ontvangstenzijde, 2026-2030, in € mln	27
Tabel 17: SERV, berekening impact centenindex op vorderingensaldo, 2026-2030, in € mln	28
Tabel 18: Vlaamse begroting, vorderingensaldo voor 2026, Begrotingsopmaak en -aanpassing 2026 en SERV-raming, in € dz en %	29
Tabel 19: Vlaamse begroting, SERV-raming, verschil met BA 2026 en MJR 2025-2030 voor ESR-ontvangsten, -uitgaven en -vorderingensaldo, in € dz	30
Tabel 20: Vlaamse overheid, investeringsuitgaven, Departementen, DAB's en Rechtspersonen, per beleidsdomein, begrotingsaanpassing 2026, in € dz en %	59
Tabel 21: Vlaamse overheid, departementen en DAB's, UITV 2021-2025 en BA 2026, eigen (directe) investeringen en investeringssteun aan derden, in € dz	60
Tabel 22: Vlaamse overheid, rechtspersonen, UITV 2023-2025 en BA 2026, eigen (directe) investeringen en investeringssteun aan derden, in € dz	61
Tabel 23: Vlaamse overheid, Departementen, DAB's en rechtspersonen, UITV 2023-2025 en BA 2026, eigen (directe) investeringen en investeringssteun aan derden, in € dz	62
Tabel 24: Vlaamse Regering, evolutie van de netto-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap, 2025-2030, in € mln en %	65
Tabel 25: Vlaamse begroting, groei van de netto-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap, 2025-2026, in € mln en %	65
Tabel 26: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-ontvangsten, 2024-2030, in € dz	74
Tabel 27: Vlaamse begroting, SERV-raming gewestbelastingen, 2024-2030, in € dz	76
Tabel 28: Vlaamse begroting, SERV-raming uitgaven, 2024-2030, in € dz	78
Tabel 29: Vlaamse begroting, SERV-raming vorderingensaldo, 2024-2030, in € dz	80

Tabel 30: België, overschrijdingen afgevlakte gezondheidsindex 2026 en volgende jaren, BA 2026 (maart 2026) en SERV-raming (juni 2026).....	88
Tabel 31: Vlaamse begroting, impact op ESR-uitgaven 2026 bij wijziging overschrijding spilindexen, in € dz	88
Tabel 32: België, geraamde gezondheidsindex (GZI), BA 2026 en SERV-raming 2026, in % en %-punt	88
Tabel 33: Vlaamse begroting, geraamd effect wijziging gezondheidsindex met 10 basispunten, in € dz	89
Tabel 34: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-uitgaven 2026 ten gevolge van indexatie buiten de indexprovisie, wijziging ten opzichte van de BA 2026, in € dz	89
Tabel 35: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-uitgaven 2026 door indexatie (binnen en buiten de indexprovisie), wijzigingen ten opzichte van de BA 2026, in € dz.....	89
Tabel 36: België, ramingen overschrijdingen van de afgevlakte gezondheidsindex in 2025 en volgende jaren, inflatieramingen gebaseerd op de MJR 2025-2030 en de SERV-raming	89
Tabel 37: Vlaamse begroting, SERV-raming impact op ESR-uitgaven 2026-2030 bij wijziging overschrijding spilindexen, in € dz	90
Tabel 38: België, gehanteerde GZI bij MJR 2025-2030 en de SERV-raming, in % en %-punt	91
Tabel 39: Vlaamse begroting, raming effect wijziging gezondheidsindex met 10 basispunten (bp), 2027-2030, in € dz.....	91
Tabel 40: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-uitgaven 2027-2030 door indexatie (binnen en buiten de indexprovisie), wijzigingen ten opzichte van de MJR 2025-2030, in € dz.....	91
Tabel 41: Vlaamse begroting, impact SERV-bijstellingen op Vlaamse schuldniveau, wijzigingen ten opzichte van de BA 2026 (2026) en MJR 2025-2030 (2027-2030), in € dz.....	92
Tabel 42: België, lange termijnrente (OLO op 10 jaar) bij BA 2026 en SERV-raming 2026, in %	92
Tabel 43: Vlaamse begroting, SERV-raming rente-uitgaven 2026 door wijzigende rentevoet, wijzigingen ten opzichte van de BA 2026, in € dz en %	93
Tabel 44: België, opeenvolgende geraamde overschrijdingen van de afgevlakte gezondheidsindex in 2025 en volgende jaren met impact op de Vlaamse uitgaven, inflatieramingen gehanteerd bij de MJR 2025-2030 (FPB juni en september 2025) en SERV-raming (FPB juni 2026)	94

Tabel 45: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-uitgaven 2027-2030 ten gevolge van indexatie binnen de indexprovisie, wijzigingen uitgaven ten opzichte van MJR 2025-2030, in € dz 96

Tabel 46: Vlaamse begroting, impact SERV-bijstellingen op rente-uitgaven en Vlaamse schuld, wijzigingen ten opzichte van de BA 2026 (2026) en de MJR 2025-2030 (2027-2030), in € dz 97

Tabel 47: Vlaamse begroting, evolutie overheidsschuld in BA 2026 en MJR 2025-2030, 2024-2030, in € dz, %-ontvangsten en %-BRP 99

Tabel 48: Vlaamse begroting, evolutie overheidsschuld in SERV-raming, 2024-2030, in € dz, %-ontvangsten en %-BRP 99

Bijlagen

Tabellen en figuren

Tabel 26: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-ontvangsten, 2024-2030, in € dz

Ontvangsten	UITV 2024	UITV 2025	BO 2026	BA 2026	SERV 2026	Delta	MJR 2027	SERV 2027	Delta
Bruto opcentiemen	10.086.711	10.342.400	10.398.548	10.790.290	10.790.290	0	10.900.107	11.005.166	105.059
BFW-dotaties	32.997.253	34.257.066	34.850.327	34.986.187	34.986.185	0	35.993.086	36.755.196	762.110
Afrekeningen dotaties	-71.122	22.448	-141.658	-161.890	-161.890	0	0	428.297	428.297
Gewestbelastingen	7.546.000	7.876.700	8.308.863	8.233.580	8.279.350	45.770	8.789.915	8.834.382	44.467
Instellingen	6.055.350	6.482.786	6.154.751	6.276.511	6.276.511	0	6.207.386	6.207.386	0
Overige ontvangsten	1.633.658	1.502.200	1.815.864	1.765.851	1.765.851	0	1.874.020	1.874.020	0
Ontvangsten Vlaamse Veerkracht	368.700	207.800	163.373	324.906	324.906	0	0	0	0
Correctie RA	0	0	0	0	0	0	50.001	50.001	0
Totaal	58.616.550	60.691.400	61.550.068	62.215.433	62.261.203	45.770	63.814.515	65.154.448	1.339.933

Bron: Algemene Toelichting BA 2026, Meerjarenraming 2025-2030 en eigen berekeningen

Ontvangsten	MJR 2028	SERV 2028	Delta	MJR 2029	SERV 2029	Delta	MJR 2030	SERV 2030	Delta
Bruto opcentiemen	11.259.668	11.396.959	137.291	11.593.718	11.747.427	153.709	11.416.979	11.574.777	157.798
BFW-dotaties	37.096.540	38.039.381	942.841	38.213.369	39.179.112	965.743	39.367.528	40.321.884	954.356
Afrekeningen dota- ties	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gewestbelastingen	8.743.083	8.857.985	114.902	8.913.518	9.048.944	135.426	9.117.979	9.259.930	141.951
Instellingen	6.277.267	6.277.267	0	6.341.952	6.341.952	0	6.409.426	6.409.426	0
Overige ontvangsten	1.977.534	1.977.534	0	2.191.861	2.191.861	0	2.262.177	2.262.177	0
Ontvangsten Vlaamse Veerkracht	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Correctie RA	50.001	50.001	0	50.000	50.000	0	50.002	50.002	0
Totaal	65.437.295	66.632.329	1.195.034	67.337.620	68.592.499	1.254.879	68.657.293	69.911.399	1.254.106

Bron: Algemene Toelichting BA 2026, Meerjarenraming 2025-2030 en eigen berekeningen

Tabel 27: Vlaamse begroting, SERV-raming gewestbelastingen, 2024-2030, in € dz

Gewestbelastingen	UITV 2024	UITV 2025	BO 2026	BA 2026	SERV 2026	Delta	MJR2027	SERV 2027	Delta
Verkooprecht	2.502.860	2.595.100	2.866.880	2.804.656	2.826.891	22.235	3.004.773	2.982.349	-22.424
Verdeelrecht	84.500	90.400	89.304	92.539	93.273	734	91.447	95.969	4.522
Recht op hypotheekvestiging	138.600	171.300	180.791	179.201	180.622	1.421	185.130	185.844	714
Schenkbelasting	578.900	682.200	652.219	662.402	667.653	5.251	667.872	686.958	19.086
Erfbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.707.475	1.779.000	1.739.527	1.765.718	1.779.716	13.998	1.788.401	1.831.175	42.774
Erfbelasting fiscale regularisaties	100		10.000	10.000	10.000	0	10.000	10.000	0
Onroerende voorheffing	339.500	359.400	366.501	367.574	367.574	0	374.605	380.122	5.517
Verkeersbelasting	1.175.700	1.183.900	1.168.527	1.170.515	1.174.606	4.091	1.283.896	1.308.642	24.746
Belasting op inverkeerstelling	255.000	225.300	235.017	225.330	225.648	318	236.377	228.659	-7.718
Eurovignet		0			0	0		0	0
Kilometerheffing	668.000	702.000	865.509	856.405	853.017	-3.388	1.009.847	1.009.684	-163
Spelen en weddenschappen	72.800	64.600	109.401	74.863	75.975	1.112	112.027	89.772	-22.255
Automatische ontspanningstoestellen	22.600	23.500	25.187	24.377	24.377	0	25.540	25.209	-331
Totaal	7.546.035	7.876.700	8.308.863	8.233.580	8.279.350	45.770	8.789.915	8.834.382	44.467

Gewestbelastingen	MJR2028	SERV2028	Delta	MJR2029	SERV2029	Delta	MJR2030	SERV2030	Delta
Verkooprecht	3.134.806	3.128.378	-6.428	3.267.314	3.265.612	-1.702	3.405.440	3.404.090	-1.350
Verdeelrecht	93.093	98.177	5.084	94.676	99.944	5.268	96.285	101.643	5.358
Recht op hypotheekvestiging	188.462	190.118	1.656	191.666	193.541	1.875	194.925	196.831	1.906
Schenkelasting	679.894	702.758	22.864	691.452	715.407	23.955	703.207	727.569	24.362
Erbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.557.874	1.610.785	52.911	1.540.696	1.596.339	55.643	1.573.155	1.629.970	56.815
Erbelasting fiscale regularisaties	10.000	10.000	0	10.000	10.000	0	10.000	10.000	0
Onroerende voorheffing	386.664	394.241	7.577	396.773	406.535	9.762	406.747	417.164	10.417
Verkeersbelasting	1.271.089	1.298.387	27.298	1.253.916	1.281.602	27.686	1.235.718	1.259.784	24.066
Belasting op inverkeerstelling	237.462	230.155	-7.307	237.620	230.504	-7.116	237.133	229.818	-7.315
Eurovignet		0	0		0	0		0	0
Kilometerheffing	1.043.543	1.053.211	9.668	1.086.800	1.105.005	18.205	1.110.339	1.136.123	25.784
Spelen en weddenschappen	114.043	115.836	1.793	115.982	117.921	1.939	117.954	119.926	1.972
Automatische ontspanningstoe- stellen	26.153	25.938	-215	26.623	26.535	-88	27.076	27.012	-64
Totaal	8.743.083	8.857.985	114.902	8.913.518	9.048.944	135.426	9.117.979	9.259.930	141.951

Tabel 28: Vlaamse begroting, SERV-raming uitgaven, 2024-2030, in € dz

	UITV 2024	UITV 2025	BO 2026	BA 2026	SERV 2026	Delta	MJR 2027	SERV 2027	Delta
Primaire ESR-uitgaven (ingediende begroting, excl. vv)	60.928.282	63.317.077	64.168.986	64.903.007	64.903.007	0	65.419.767	65.419.767	0
Impact veranderende inflatie-vooruitzichten					54.701	54.701		710.462	710.462
Impact centenindex op uitgaven					0	0		-103.975	-103.975
Uitgaven Vlaamse Veerkracht	722.768	471.600	436.397	800.134	800.134	0			
Totaal primaire uitgaven (Ingediende begroting)	61.651.050	63.788.677	64.605.383	65.703.141	65.757.842	54.701	65.419.767	66.026.254	606.487
Rente-uitgaven	896.800	856.123	1.429.400	1.410.903	1.410.903	0	1.643.115	1.643.115	0
SERV verandering rente-uitgaven o.w.v. verandering schuld					0	0		38.968	38.968
SERV verandering rente-uitgaven o.w.v. verandering rentevoet					4.452	4.452		0	0
Totaal ESR uitgaven	62.547.850	64.644.800	66.034.783	67.114.044	67.173.197	59.153	67.062.882	67.708.337	645.455

	MJR 2028	SERV 2028	Delta	MJR 2029	SERV 2029	Delta	MJR 2030	SERV 2030	Delta
Primaire ESR-uitgaven (ingediende begroting, excl. vv)	67.363.204	67.363.204	0	69.602.216	69.602.216	0	70.986.860	70.986.860	0
Impact veranderende inflatie-vooruitzichten	0	828.983	828.983	0	898.754	898.754	0	1.032.100	1.032.100
Impact centenindex op uitgaven	0	-202.058	-202.058	0	-214.881	-214.881	0	-219.040	-219.040
Uitgaven Vlaamse Veerkracht									
Totaal primaire uitgaven (ingediende begroting)	67.363.204	67.990.129	626.925	69.602.216	70.286.089	683.873	70.986.860	71.799.920	813.060
Rente-uitgaven	1.857.237	1.857.237	0	2.064.206	2.064.206	0	2.269.321	2.269.321	0
SERV verandering rente-uitgaven o.w.v. verandering schuld	0	25.050	25.050	0	16.448	16.448	0	8.351	8.351
SERV verandering rente-uitgaven o.w.v. verandering rentevoet	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal ESR uitgaven	69.220.441	69.872.417	651.976	71.666.422	72.366.743	700.321	73.256.181	74.077.592	821.411

Tabel 29: Vlaamse begroting, SERV-raming vorderingensaldo, 2024-2030, in € dz

	UITV 2024	UITV 2025	BO 2026	BA 2026	SERV 2026	Delta	MJR 2027	SERV 2027	Delta
ESR Uitgaven [-]	62.547.850	64.644.800	66.033.525	67.114.044	67.173.197	59.153	67.062.882	67.708.337	645.455
ESR Ontvangsten [+]	58.616.550	60.691.400	61.550.068	62.215.433	62.261.203	45.770	63.814.515	65.154.448	1.339.933
Saldo voor onderbenutting en ESR-correcties	-3.931.300	-3.953.400	-4.483.457	-4.898.611	-4.911.994	-13.383	-3.248.367	-2.553.889	694.478
Onderbenutting [+]	0	0	1.760.826	1.461.030	1.461.030	0	1.750.766	1.453.946	-296.820
ESR-correcties [+]	-170.000	-29.000	-177.500	-205.114	-205.114	0	0	0	0
Vorderingensaldo	-4.101.300	-3.982.400	-2.900.131	-3.642.695	-3.656.078	-13.383	-1.497.601	-1.099.943	397.658
<i>Idem, in % ontvangsten</i>	<i>-7,0%</i>	<i>-6,6%</i>	<i>-4,7%</i>	<i>-5,9%</i>	<i>-5,9%</i>	<i>0,0%</i>	<i>-2,3%</i>	<i>-1,7%</i>	<i>0,7%</i>
Ontvangsten VV [-]	368.700	207.800	163.373	324.906	324.906	0	0	0	0
Uitgaven VV [+]	736.200	471.600	436.397	800.134	800.134	0	0	0	0
Bouwkost Oosterweel [+]	729.600	826.800	889.859	986.651	986.651	0	815.227	815.227	0
Overname gemeenten [+]	273.200	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo na aftoetsing begrotingsdoelstelling VR	-2.731.000	-2.891.800	-1.737.248	-2.180.816	-2.194.199	-13.383	-682.374	-284.716	397.658
<i>Idem, % ontvangsten</i>	<i>-4,7%</i>	<i>-4,8%</i>	<i>-2,8%</i>	<i>-3,5%</i>	<i>-3,5%</i>	<i>0,0%</i>	<i>-1,1%</i>	<i>-0,4%</i>	<i>0,6%</i>

	MJR2028	SERV2028	Delta	MJR2029	SERV2029	Delta	MJR2030	SERV2030	Delta
ESR Uitgaven [-]	69.220.441	69.872.417	651.976	71.666.422	72.366.743	700.321	73.256.181	74.077.592	821.411
ESR Ontvangsten [+]	65.437.295	66.632.329	1.195.034	67.337.620	68.592.499	1.254.879	68.657.293	69.911.399	1.254.106
Saldo voor onderbenutting en ESR-correcties	-3.783.146	-3.240.088	543.058	-4.328.802	-3.774.245	554.557	-4.598.888	-4.166.193	432.695
Onderbenutting [+]	1.814.006	1.509.898	-304.108	1.897.497	1.574.283	-323.214	1.926.170	1.596.535	-329.635
ESR-correcties [+]	-100.000	-100.000	0	0	0	0	0	0	0
Vorderingensaldo	-2.069.140	-1.830.190	238.950	-2.431.305	-2.199.961	231.344	-2.672.718	-2.569.658	103.060
<i>Idem, in % ontvangsten</i>	<i>-3,2%</i>	<i>-2,7%</i>	<i>0,4%</i>	<i>-3,6%</i>	<i>-3,2%</i>	<i>0,4%</i>	<i>-3,9%</i>	<i>-3,7%</i>	<i>0,2%</i>
Ontvangsten VV [-]	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven VV [+]	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bouwkost Oosterweel [+]	856.534	856.534	0	907.662	907.662	0	907.662	907.662	0
Overname gemeenten [+]	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo na aftoetsing begrotingsdoelstelling VR	-1.212.606	-973.656	238.950	-1.523.643	-1.292.299	231.344	-1.765.056	-1.661.996	103.060
<i>Idem, % ontvangsten</i>	<i>-1,9%</i>	<i>-1,5%</i>	<i>0,4%</i>	<i>-2,3%</i>	<i>-1,9%</i>	<i>0,4%</i>	<i>-2,6%</i>	<i>-2,4%</i>	<i>0,2%</i>

Methodologische bijlage

Ontvangsten

BFW-dotaties

Voor de berekening van de ontvangsten (mee) bepaald door de Bijzonder Financieringswet (BFW) in de periode 2026 tot 2030 wordt verwezen naar het [BFW-rapport van de SERV-studiedienst](#) (SERV, 2023). De SERV-raming integreert de bevolkingsvooruitzichten van het Federaal Planbureau van 5 februari 2026.

Gewestbelastingen

De SERV-raming van de gewestbelastingen is in principe qua aanpak gebaseerd op de parameters en beleidsbeslissingen beschreven in de Algemene Toelichtingen van de begrotingsaanpassing 2026 en de Meerjarenraming (MJR) 2025-2030. De resultaten van de begrotingsaanpassing 2026 worden als vertrekbasis genomen voor de SERV-ramingen, tenzij anders vermeld.

De MJR 2025-2030 geeft geen overzicht van de impact van het Regeerakkoord na 2027. Op basis van de tabellen in *hoofdstuk V. Uitvoering Regeerakkoord* in de MJR 2025-2030 zijn de verschillende uitbreidingsmaatregelen en het nieuwe beleid die betrekking hebben op fiscaliteit toegekend aan de betrokken gewestbelastingen. De bijkomende impact van het Regeerakkoord wordt steeds aangeduid als ΔX_t , waarbij $\Delta X_t = X_t - X_{t-1}$.

Verkooprecht

De evolutie van de ontvangsten uit het verkooprecht wordt aangedreven door de prijsevolutie op de vastgoedmarkt en de evolutie van het **aantal akten**. De begrotingsaanpassing 2026 verwacht geen stijging van het aantal akten ten opzichte van 2025, terwijl hier bij de begrotingsopmaak 2026 nog een stijging van 5% verwacht. In de SERV-raming wordt vanaf 2027, zoals in de Meerjarenraming 2025-2030, een jaarlijkse toename van het aantal akten met 1,5% verwacht.

De begrotingsaanpassing 2026 gaat ervan uit dat de **prijzen op de vastgoedmarkt** de inflatie (CPI) van maart 2026 volgt (2,6%), wat 0,2%-punt hoger is als in bij BO 2026. Daarnaast wordt verwacht dat de verkoopprijzen vanaf 2027, zoals in de MJR 2025-2030, jaarlijks evolueren met één procentpunt boven de inflatie (CPI).

$$SERV_{2026} = BA_{2026} * \frac{(1 + infl_{2026}^{SERV})}{(1 + infl_{2026}^{BA2026})}$$

$$SERV_{2027} = SERV_{2026} * (1 + effect\ volume_{2027}) * (1 + prijsevolutie_{2027}) + \Delta X_{2027}, met \\ effect\ volume_{2027} = 1,5\% \text{ en } prijsevolutie_{2027} = infl_{2027}^{SERV} + 1\%$$

$$SERV_{2028} = SERV_{2027} * (1 + effect\ volume_{2028}) * (1 + prijsevolutie_{2028}) + \Delta X_{2028}, met \\ effect\ volume_{2028} = 1,5\% \text{ en } prijsevolutie_{2028} = infl_{2028}^{SERV} + 1\%$$

$$SERV_{2029} = SERV_{2028} * (1 + effect\ volume_{2029}) * (1 + prijsevolutie_{2029}) + \Delta X_{2029}, met \\ effect\ volume_{2029} = 1,5\% \text{ en } prijsevolutie_{2029} = infl_{2029}^{SERV} + 1\%$$

$$SERV_{2030} = SERV_{2029} * (1 + effect\ volume_{2030}) * (1 + prijsevolutie_{2030}) + \Delta X_{2030}, met \\ effect\ volume_{2030} = 1,5\% \text{ en } prijsevolutie_{2030} = infl_{2030}^{SERV} + 1\%$$

Verdeelrecht

In de aangepaste begroting 2026 volgen de ontvangsten uit het verdeelrecht de evolutie van de inflatie (CPI). Voor 2026 betekent dit het volgende:

$$SERV_{2026} = BA2026 * \frac{(1 + infl_{2026}^{SERV})}{(1 + infl_{2026}^{BA2026})}$$

Voor de jaren 2027-2030 wordt dit als volgt uitgedrukt:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * (1 + infl_t^{SERV})$$

Hypotheekrecht

In de aangepaste begroting 2026 wordt geen groei van het **aantal akten** verwacht, net zoals bij het verkooprecht. Daarna wordt het aantal akten ook constant gehouden in de SERV-raming, zoals ook in de MJR 2025-2030. Het **gemiddeld recht** evolueert in functie van de inflatie (CPI).

$$SERV_{2026} = BA2026 * \frac{(1 + infl_{2026}^{SERV})}{(1 + infl_{2026}^{BA2026})}$$

Voor de jaren 2027-2030 wordt dit als volgt uitgedrukt:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * (1 + infl_t^{SERV})$$

Schenkbelasting

De ontvangsten uit de schenkbelastingen evolueert in functie van de inflatie (CPI). Voor 2026 betekent dit:

$$SERV_{2026} = BA2026 * \frac{(1 + infl_{2026}^{SERV})}{(1 + infl_{2026}^{BA2026})}$$

Voor de jaren 2027-2030 wordt dit als volgt uitgedrukt:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * (1 + infl_t^{SERV}) + \Delta X_t$$

Erfbelasting

De evolutie van de ontvangsten uit de erfbelasting worden bepaald door het aantal akten en het gemiddeld recht. Bij de aangepaste begroting 2026 wordt verwacht dat het **gemiddeld recht evolueert in functie van de inflatie (CPI)**. Daarnaast wordt rekening gehouden met een **groei van 0,4% per jaar door een toename van het aantal overlijdens**, zoals gedocumenteerd in de MJR 2025-2030. Voor 2026 betekent dit:

$$SERV_{2026} = BA_{2026} * \frac{(1 + infl_{2026}^{SERV})}{(1 + infl_{2026}^{BA_{2026}})}$$

De jaren daarna:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * (1 + infl_t^{SERV}) + (1 + 0,4\%) + \Delta X_t$$

Onroerende voorheffing

De MJR 2025-2030 gaat bij de raming van de ontvangsten uit de onroerende voorheffing uit van de **jaarlijkse indexering** (inflatiecijfer van het voorgaande jaar) en een **groei van het kadastraal inkomen** met 0,8%. Voor 2026 neemt de SERV het cijfer over van de BA 2026:

$$SERV_{2026} = BA_{2026}$$

Voor de jaren 2027-2030 betekent dit:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * (1 + infl_{t-1}^{SERV}) * (1 + groei\ KI), \text{ met } groei\ KI = 0,8\%$$

Jaarlijkse verkeersbelasting

De ontvangsten uit verkeersbelasting bij aangepaste begroting 2026 worden als basis genomen voor de raming 2026. Deze basis wordt gecorrigeerd voor indexering. Volgens de Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF) worden de belastingbedragen aangepast op 1 juli van elk jaar op grond van de schommelingen van het algemeen indexcijfer van de consumptieprijzen van het Rijk, vastgesteld tussen de maand mei van het vorige jaar en de maand mei van het lopende jaar. De indexering wordt dus berekend als het gemiddelde tussen de groeivoet van de CPI in maand mei van jaar t-1 en de groeivoet van de CPI in maand mei van jaar t.

$$SERV_{2026} = BA_{2026} * \frac{\left(1 + \left(\frac{7}{12}\right) * infl_{2025}^{SERV}\right)}{\left(1 + \left(\frac{7}{12}\right) * infl_{2025}^{BA_{2026}}\right)} * \frac{\left(1 + \left(\frac{5}{12}\right) * infl_{2026}^{SERV}\right)}{\left(1 + \left(\frac{5}{12}\right) * infl_{2026}^{BA_{2026}}\right)}$$

Voor de jaren 2027-2030 gaat de raming van de ontvangsten uit van de jaarlijkse indexering, een effect van de vergroening van niet-elektrische wagenpark (-3%) en een daling van het aantal niet-elektrische wagens (-1%). Verder wordt er een impact van het Regeerakkoord verwacht door het

belasten van e-wagens²⁹. Vanaf 2027 worden € 130 mln extra ontvangsten geraamd voor de verkeersbelasting via de maatregel *Verkeersbelasting (alle gebruikers van het wegennet dragen bij)*. Dit vertaalt zich in de raming als volgt:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * \left(1 + \left(\frac{7}{12}\right) * infl_{t-1}^{SERV}\right) * \left(1 + \left(\frac{5}{12}\right) * infl_t^{SERV}\right) * (1 + vergroening) \\ * (1 + groei\ aandeel\ niet\ elektrisch) + \Delta X_t, \\ met\ vergroening = -1\% \text{ en } groei\ aandeel\ niet\ elektrisch = -3\%$$

Belasting op inverkeerstelling

De ontvangsten uit de belasting op inverkeerstelling bij BA 2026 worden als basis genomen voor de raming 2026. Deze basis wordt, net zoals bij de verkeersbelasting, gecorrigeerd voor indexering. Bij de belasting op inverkeerstelling wordt de indexering toegepast op 40% van de ontvangsten.

$$SERV_{2026} = BA_{2026} * \frac{\left(1 + \left(\frac{7}{12}\right) * 0,4 * infl_{2025}^{SERV}\right)}{\left(1 + \left(\frac{7}{12}\right) * 0,4 * infl_{2025}^{BA_{2026}}\right)} * \frac{\left(1 + \left(\frac{5}{12}\right) * 0,4 * infl_{2026}^{SERV}\right)}{\left(1 + \left(\frac{5}{12}\right) * 0,4 * infl_{2026}^{BA_{2026}}\right)}$$

In de MJR 2025-2030 wordt voor de belasting op inverkeerstelling rekening gehouden met een jaarlijkse indexering (indexering toegepast op 40% van de ontvangsten), het vergroeningseffect wordt gecompenseerd door de jaarlijkse verhoging van de CO2-factor in het tarief. Er wordt een daling verwacht in het aandeel van de niet-elektrische wagens met -3%. Tot slot zorgt het belasten van e-wagens voor bijkomende ontvangsten. Dit vertaalt zich in de raming als volgt:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * \left(1 + \left(\frac{7}{12}\right) * 0,4 * infl_{t-1}^{SERV}\right) * \left(1 + \left(\frac{5}{12}\right) * 0,4 * infl_t^{SERV}\right) * (1 + \\ groei\ aandeel\ niet\ elektrisch) + \Delta X_t, met\ groei\ aandeel\ niet\ elektrisch = -3\%$$

Kilometerheffing voor vrachtwagens

Voor de raming van de ontvangsten uit de kilometerheffing voor vrachtwagens wordt rekening gehouden met de jaarlijkse indexering van de tarieven, een stijging van het aantal gereden kilometers (in functie van de reële bbp-groei) en de vergroening van het vrachtwagenpark (impact op de ontvangsten bedraagt -0,2% per jaar).

De SERV houdt in zijn raming rekening met volgende elementen op basis van een nota aan de Vlaamse Regering van 24 oktober 2025 betreffende het ontwerp van decreet tot wijziging van de

²⁹ Voor 2026 worden de ontvangsten uit deze maatregel (in totaal € 30 mln) toegewezen voor 60% aan de jaarlijkse verkeersbelasting en 40% aan belasting op inverkeerstelling. De SERV trekt deze verhouding door voor de jaren 2027-2030.

Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de invoering van een externekostenheffing voor de kosten veroorzaakt door CO2-emissies³⁰:

- De invoering van de externekostenheffing a.d.h.v. CO2-emissiesklassen. Deze bijkomende ontvangsten zijn opgenomen in de MJR 2025-2030.
- Het tijdstip van indexering van de tarieven verschuift van 1 juli naar 1 januari. In 2026 wordt er geen indexering toegepast.

Voor begrotingsjaar 2026 wordt dit als volgt uitgedrukt:

$$SERV_{2026} = BA_{2026} * \frac{(1 + bbp_{2026}^{SERV})}{(1 + bbp_{2026}^{BA_{2026}})}$$

Voor de jaren daarna:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * (1 + infl_t^{SERV}) * (1 + bbp_t^{SERV}) * (1 + vergroening) + \Delta X_t, \\ \text{met vergroening} = -0,2\%.$$

Spelen en weddenschappen

De belasting op spelen en weddenschappen evolueert in functie van inflatie (CPI). Daarnaast wordt rekening gehouden met € 4,4 mln extra ontvangsten uit een tariefverhoging van de belasting op online weddenschappen van 11% naar 15%. Het effect van de tariefverhoging wordt voor 2027 geraamd op € 16 mln. Bij de MJR 2025-2030 verwachtte de Vlaamse Regering voor de impact van deze hervorming vanaf 2026 € 40 mln meerontvangsten. De SERV corrigeert dus voor 2027 de impact van de hervorming op € 16 mln, om daarna dit te laten stijgen tot € 40 mln.

Voor 2026 wordt de inflatie gecorrigeerd met de meest actuele inflatievoorspelling:

$$SERV_{2026} = BA_{2026} * \frac{(1 + infl_{2026}^{SERV})}{(1 + infl_{2026}^{BA_{2026}})}$$

Voor 2027-2030 betekent dit het volgende:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * (1 + infl_t^{SERV}) * X_t$$

Belasting op automatische ontspanningstoestellen

Bij de SERV-raming van de belasting op automatische ontspanningstoestellen voor begrotingsjaren 2026-2030 worden de parameters van de BA 2026 en MJR 2025-2030 overgenomen (inflatie van het voorgaande jaar):

$$SERV_{2026} = BA_{2026}$$

³⁰ Voor meer informatie: <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/wijziging-vlaamse-codex-fiscaliteit-invoering-co2-kilometerheffing-vrachtwagens>.

Vanaf 2027 wordt dit als volgt uitgedrukt:

$$SERV_t = SERV_{t-1} * (1 + infl_{t-1}^{SERV})$$

Bruto opcentiemen op de personenbelasting

De SERV-raming past de ontvangsten uit de bruto-opcentiemen (voorschotten en afrekeningen) van de MJR 2025-2030 aan de veranderde macro-economische parameters (inflatie en reële bbp-groei) aan:

$$Opc_t^{SERV} = Opc_t^{MJR} * \prod_{t=2026}^{2030} correctie_{t-1}, \text{ met } correctie_{t-1} = \left(\frac{1+infl_{t-1}^{SERV}}{1+infl_{t-1}^{MJR}} * \frac{1+bbp_{t-1}^{SERV}}{1+bbp_{t-1}^{MJR}} \right)$$

Overige ontvangsten

Bij de SERV-raming van de overige ontvangsten (= ontvangsten Diensten Autonoom Beheer en Rechtspersonen, toegewezen en niet-toegewezen niet-fiscale ontvangsten, Vlaamse Veerkracht) voor begrotingsjaren 2026-2030 worden de resultaten van de BA 2026 en de MJR 2025-2030 overgenomen.

Uitgaven

Inflatie

De inflatie beïnvloedt de Vlaamse uitgaven via 1\ het moment van overschrijding van de spilindex door de evolutie van de afgevlakte gezondheidsindex (**indexatie binnen indexprovisie**), en 2\ via de evolutie van de gezondheidsindex (GZI) (**indexatie buiten indexprovisie**). Aangezien de aangepaste begroting BA 2026 en de MJR 2025-2030 andere achterliggende inflatieparameters hanteren wordt een afzonderlijke inflatieraming voor begrotingsjaar 2026 (vertrekkende van de BA 2026) en begrotingsjaren 2027-2030 (vertrekkende van de MJR 2025-2030) opgesteld.

Begrotingsjaar 2026

Inflatie binnen indexprovisie

De gezondheidsindex bij de begrotingsaanpassing 2026 is afkomstig van de inflatievooruitzichten van maart 2026 van het Federaal Planbureau, terwijl de SERV-raming vertrekt van de inflatieraming van juni 2026 van datzelfde Planbureau. Tabel 30 vergelijkt de verwachte overschrijdingen van de spilindex in de aangepaste begroting BA 2026 en de SERV-raming voor 2026. De begrotingsaanpassing 2026 gaat uit van een spilindexoverschrijding in december 2025, juli 2026 en augustus 2027. De SERV-raming gaat uit van een indexoverschrijding in december 2025, juni 2026 en december 2026. De tweede spilindex wordt dus een maand eerder overschreden en de derde spilindexoverschrijding zelfs negen maanden eerder.

De Algemene Toelichting van de BA 2026 raamt het effect van een afwijking van de overschrijding van de diverse spilindexen met één of meerdere maanden op de Vlaamse uitgaven. Ten opzichte

van de BA 2026 stijgen de uitgaven met € 48 mln omdat de spilindexoverschrijding van juli 2026 een maand eerder is overschreden³¹. Zie Tabel 31.

Tabel 30: België, overschrijdingen afgevlakte gezondheidsindex 2026 en volgende jaren, BA 2026 (maart 2026) en SERV-raming (juni 2026)

	BA 2026	SERV
Overschrijding spilindex nr.1	Dec/2025	Dec/2025
Overschrijding spilindex nr. 2	Jul/2026	Jun/2026
Overschrijding spilindex nr. 3	Aug/2027	Dec/2026

Bron: Algemene Toelichting BA 2026 en FPB juni 2026

Tabel 31: Vlaamse begroting, impact op ESR-uitgaven 2026 bij wijziging overschrijding spilindexen, in € dz

	Index-provisie	Delta t.o.v. juli 2026
Overschrijding spilindex in december 2025 en juni 2026	822.963	48.286
Overschrijding spilindex in december 2025 en juli 2026	774.677	0
Overschrijding spilindex in december 2025 en augustus 2026	717.355	-57.322

Bron: Algemene Toelichting BA 2026

Inflatie buiten indexprovisie

Naast het overschrijden van de spilindex wordt de gezondheidsindex gebruikt om de indexering van de werkingskredieten en een beperkt deel van de loonkredieten (die niet het systeem van de spilindex volgen) te bepalen. Tabel 32 vergelijkt de gezondheidsindexen gehanteerd bij de BA 2026 en de SERV-raming 2026.

Tabel 32: België, geraamde gezondheidsindex (GZI), BA 2026 en SERV-raming 2026, in % en %-punt

Wijziging GZI	BA 2026	SERV	Delta
GZI 2026	2,7%	3,2%	+0,5%

Bron: Algemene Toelichting BA 2026 en FPB juni 2026

Volgens de Algemene Toelichting BO 2026³² groeien de Vlaamse uitgaven met € 1,4 mln bij een wijziging van de GZI met 10 basispunten: zie Tabel 33. Tabel 34 geeft de geraamde impact van de Vlaamse uitgaven door de indexatie buiten de indexprovisie in de SERV-raming van 2026 ten opzichte van de BA 2026. De totale impact van de gewijzigde impact op de Vlaamse uitgaven 2026 ten opzichte van de BA 2026 wordt in Tabel 35 samengevat.

³¹ De SERV houdt geen rekening met bijkomende uitgaven door de spilindexoverschrijding in december 2026 aangezien de lonen van de ambtenaren pas drie maanden na de spilindexoverschrijding worden geïndexeerd.

³² Bij de Algemene Toelichting BA 2026 is er geen update gegeven van de sensitiviteit van de Vlaamse uitgaven bij een wijziging van de GZI.

Tabel 33: Vlaamse begroting, geraamd effect wijziging gezondheidsindex met 10 basispunten, in € dz

Wijziging GZI met 10 basispunten	BO 2026
Loonkredieten	1.181
Werkingskredieten	197

Bron: Algemene Toelichting BO 2026

Tabel 34: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-uitgaven 2026 ten gevolge van indexatie buiten de indexprovisie, wijziging ten opzichte van de BA 2026, in € dz

Impact op indexatie	2026
Verschil GZI (gecumuleerd)	+0,5%
Impact op loonkredieten bij wijziging 10 bp	1.181
Impact werkingskredieten bij wijziging 10 bp	197
Resultaat loonkredieten	5.498
Resultaat werkingskredieten	917

Bron: Algemene Toelichting BO 2026, FPB juni 2026 en eigen berekeningen

Tabel 35: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-uitgaven 2026 door indexatie (binnen en buiten de indexprovisie), wijzigingen ten opzichte van de BA 2026, in € dz

Indexatie totale impact	2026
Indexatie binnen indexprovisie	48.286
Indexatie buiten indexprovisie	6.415
Totaal	54.701

Bron: eigen berekeningen

Begrotingsjaren 2027-2030

Inflatie binnen indexprovisie

De vertrekbasis van de begrotingsopmaak 2026 en de meerjarenraming 2025-2030 zijn de Economische Begroting van september 2025 (2025-2026) en de Economische Vooruitzichten van juni 2025 (2027-2030), beide opgesteld door het Federaal Planbureau. Tabel 36 vergelijkt de verwachte overschrijdingen van de spilindex in de MJR 2025-2030 en de SERV-raming. De SERV-raming neemt tot en met 2027 de geraamde indexoverschrijdingen van de maandelijkse inflatieraming van het FPB van juni 2026 over. De Economische Vooruitzichten van juni 2026 van het FPB verduidelijken echter niet wanneer de spilindex na 2027 overschreden wordt. De verwachte overschrijdingen in 2028-2030 in Tabel 36 volgen uit een berekening van de SERV, waarbij verondersteld wordt dat de groeivoet van de gezondheidsindex zoals geraamd in de Economische Vooruitzichten van juni van het FPB op maandbasis constant is.

Tabel 36: België, ramingen overschrijdingen van de afgevlakte gezondheidsindex in 2025 en volgende jaren, inflatieramingen gebaseerd op de MJR 2025-2030 en de SERV-raming

	MJR 2025-2030	SERV-raming
--	----------------------	--------------------

Overschrijding spilindex nr. 1	Jan/2026	Dec/2025
Overschrijding spilindex nr. 2	Feb/2027	Jun/2026
Overschrijding spilindex nr. 3	Jan/2028	Dec/2026
Overschrijding spilindex nr. 4	Feb/2029	Okt/2027
Overschrijding spilindex nr. 5	Mrt/2030	Aug/2028
Overschrijding spilindex nr. 6	N.v.t.	Okt/2029
Overschrijding spilindex nr. 7	N.v.t.	Nov/2030

Bron: Meerjarenraming 2025-2030 en FPB juni 2026

Tabel 37 geeft de geraamde impact van een afwijking van de overschrijding van de spilindexen op de Vlaamse uitgaven. De berekeningen vertrekken van de Algemene Toelichting van de BO 2026 en BA 2026. Bij de berekening van de impact van de overige spilindexen wordt elke verschuiving van een overschrijding in de tijd doorgerekend in de volgende overschrijdingen. Tabel 44 op pagina 94 vergelijkt de verwachte overschrijdingen van de spilindex in de MJR 2025-2030 en de SERV-raming (aantal maanden met impact op de Vlaamse uitgaven). Tabel 45 op pagina 96 heeft de geraamde impact van het vroeger overschrijden van de diverse spilindexen op de Vlaamse uitgaven ten opzichte van de MJR 2025-2030.

Tabel 37: Vlaamse begroting, SERV-raming impact op ESR-uitgaven 2026-2030 bij wijziging overschrijding spilindexen, in € dz

	Impact
Spilindex 1 vroeger	47.351
Spilindex 1 later	-47.212
Spilindex 2 vroeger	48.286
Spilindex 2 later	-57.322
Spilindex 3 vroeger	49.252
Spilindex 3 later	-49.119
Spilindex 4 vroeger	50.237
Spilindex 4 later	-50.102
Spilindex 5 vroeger	51.241
Spilindex 5 later	-51.104
Spilindex 6 vroeger	52.266
Spilindex 6 later	-52.126
Spilindex 7 vroeger	53.312
Spilindex 7 later	-53.168

Bron: Algemene Toelichting BO en BA 2026 en eigen berekeningen

Inflatie buiten indexprovisie

Tabel 38 vergelijkt de gezondheidsindexen gehanteerd bij de MJR 2025-2030 en de SERV-raming. Volgens de Algemene Toelichting BO 2026 nemen de Vlaamse uitgaven met € 1,4 mln toe bij een stijging van de GZI met 10 basispunten: Tabel 33 op pagina 89. Bij opmaak van het Regeerakkoord heeft de Vlaamse Regering beslist de indexatie van werkingsmiddelen slechts voor de helft toe te passen in de jaren 2025, 2028 en 2029 en om de werkingsmiddelen, behoudens enkele belangrijke uitzonderingen, in de jaren 2026 en 2027 niet te indexeren.

Tabel 38: België, gehanteerde GZI bij MJR 2025-2030 en de SERV-raming, in % en %-punt

Wijziging GZI	2026	2027	2028	2029	2030
GZI MJR	1,5%	2,3%	1,8%	1,7%	1,7%
GZI SERV	3,2%	3,1%	2,2%	1,8%	1,8%
Delta	1,6%	0,8%	0,4%	0,1%	0,1%

Bron: Meerjarenraming 2025-2030 en FPB juni 2026

De SERV heeft voor de jaren 2027-2030 de sensitiviteit van de loon- en werkingskredieten berekend. Wat betreft de loonkredieten wordt de sensitiviteit van 2026 geïnfleteerd met de gecumuleerde evolutie van de GZI. Voor de sensitiviteit van de werkingskredieten in 2027 is het cijfer van 2026 overgenomen en geïnfleteerd met de GZI. Voor 2028-2029 heeft de SERV de sensitiviteit voor de werkingskredieten overgenomen uit de BA 2025, aangezien in 2025 de werkingskredieten ook voor de helft zijn geïndexeerd, en vervolgens geïnfleteerd met de gecumuleerde evolutie van de GZI. Vanaf 2030 houdt de SERV, gegeven de assumptie bij ongewijzigd beleid, rekening met een volledige indexering van de werkingskredieten. Tabel 39 geeft het resultaat van de SERV-raming weer voor de jaren 2027-2030.

Tabel 39: Vlaamse begroting, raming effect wijziging gezondheidsindex met 10 basispunten (bp), 2027-2030, in € dz

Indexatie buiten indexprovisie	2027	2028	2029	2030
Verschil GZI t.o.v. MJR (gecumuleerd)	2,4%	2,8%	2,9%	3,0%
Impact op loonkredieten bij wijziging 10 bp.	1.208	1.230	1.251	1.272
Impact werkingskredieten bij wijziging 10 bp.	202	1.942	1.975	4.016
Resultaat loonkredieten	29.532	34.983	36.828	38.726
Resultaat werkingskredieten	4.926	55.224	58.138	122.269

Bron: eigen berekeningen

Tabel 40: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-uitgaven 2027-2030 door indexatie (binnen en buiten de indexprovisie), wijzigingen ten opzichte van de MJR 2025-2030, in € dz

Indexatie totale impact	2027	2028	2029	2030
Indexatie binnen indexprovisie	676.004	738.776	803.788	871.105
Indexatie buiten indexprovisie	34.458	90.207	94.966	160.995
Totaal	710.462	828.983	898.754	1.032.100

Bron: eigen berekeningen

Rente

Bij de SERV-raming van de rente-uitgaven wordt rekening gehouden met veranderingen in de rentevoeten en met veranderingen in het schuldniveau.

Verandering in het schuldniveau

De SERV-raming houdt rekening met veranderingen in het schuldniveau ten gevolge van de SERV-bijstellingen aan het begrotingssaldo. Bijkomend dient ook de participatie van Fluvius ten bedrage van € 1,1 mld die bij de BA 2026 is ingeschreven, doorgetrokken te worden voor de rest van de analyseperiode. Tabel 41 geeft de verandering aan de Vlaamse overheidsschuld door de SERV-bijstellingen weer. We veronderstellen dat deze bijstellingen zich pas in het volgende begrotingsjaar een impact zullen hebben op de rente-uitgaven.

Tabel 46 vanaf pagina 97 geeft de impact van de wijziging van het schuldniveau op de rente-uitgaven weer.

Tabel 41: Vlaamse begroting, impact SERV-bijstellingen op Vlaamse schuldniveau, wijzigingen ten opzichte van de BA 2026 (2026) en MJR 2025-2030 (2027-2030), in € dz

SERV-bijstelling schuldniveau	2026	2027	2028	2029	2030
SERV 2026-BO 2026	13.383	13.383	13.383	13.383	13.383
SERV 2027-MJR 2027		702.342	702.342	702.342	702.342
SERV 2028-MJR 2028			-238.950	-238.950	-238.950
SERV 2029-MJR 2029				-231.344	-231.344
SERV 2030-MJR 2030					-103.060
Totaal	13.383	715.726	476.775	245.432	142.372

Bron: eigen berekeningen

Veranderende rentevoet

Raming voor begrotingsjaar 2026

In de Algemene Toelichting BA 2026 wordt uitgegaan van een lange termijnrente (OLO 10 jaar) van 3,40%, gebaseerd op de Economische Begroting van het Federaal Planbureau (FPB) van februari 2026. In de Economische Vooruitzichten van het FPB van juni 2026 wordt deze rentevoet voor 2026 geraamd op 3,5%.

De Algemene Toelichting BA 2026 verduidelijkt de gevoeligheid van de rente-uitgaven voor een wijziging in de rentevoeten. Voor 2026 resulteert een stijging van de rentevoet met 100 basispunten in een budgettaire extra kost van € 44,52 mln. Dit betekent dat de rente-uitgaven 2026 in de SERV-raming met € 4,45 mln (10 basispunten * € 44,52 mln) stijgen ten opzichte van de BA 2026. Zie Tabel 43.

Tabel 42: België, lange termijnrente (OLO op 10 jaar) bij BA 2026 en SERV-raming 2026, in %

	BA 2026	SERV	Delta
OLO 10 jaar	3,4%	3,5%	+0,1%

Bron: Algemene Toelichting BA 2026 en FPB juni 2026

Tabel 43: Vlaamse begroting, SERV-raming rente-uitgaven 2026 door wijzigende rentevoet, wijzigingen ten opzichte van de BA 2026, in € dz en %

	2026
Wijziging rente-uitgaven bij stijging rente met 100 basispunten (1)	44.521
Vershil in lange termijn rente (10 jaar) (2)	0,1%
Verandering rente-uitgaven door gewijzigde rente (3) = (1) * (2)	4.452

Bron: Algemene Toelichting BA 2026 en eigen berekeningen

Raming voor begrotingsjaren 2027-2030

De MJR 2025-2030 omvat beperkte informatie over de gehanteerde rentevoet, herfinancieringsbehoeften en nieuwe financieringsbehoeften. De SERV actualiseert de impact van rentewijzigingen op de rente-uitgaven 2027-2030 dus niet.

Schuldevolutie

De SERV-raming van de Vlaamse schuld voor 2026-2030 ($Schuld_t^{SERV}$) vermeerderd de schuld van het voorgaande jaar ($Schuld_{t-1}^{SERV}$) met de in de BA 2026, dan wel de MJR 2025-2030 geregistreerde schuldtoename ten opzichte van het voorgaande jaar $\Delta Schuld_t = Schuld_t - Schuld_{t-1}$. De in de MJR 2025-2030 geregistreerde schuldtoename omvat zowel het geraamde begrotingstekort als andere gekende elementen die de schuldevolutie bepalen (zoals Vlaamse Veerkracht). De SERV gaat er van uit dat de financiering van het relanceprogramma integraal verwerkt is in de MJR 2025-2030. Aangezien de participatie van Fluvius ten bedrage van € 1,1 mld is toegevoegd aan de overheidsschuld dient deze ook te worden toegevoegd aan de schuld in de jaren 2027-2030.

Tot slot wordt het resultaat gecorrigeerd met het verschil tussen de SERV-raming van het vorderingensaldo ($Saldo_t^{SERV}$) en het vorderingensaldo uit de MJR 2025-2030 ($Saldo_t^{MJR}$), beide na aftoetsing van de begrotingsdoelstellingen van de VR ($\Delta Saldo_t^{SERV} = Saldo_t^{SERV} - Saldo_t^{MJR}$):

$$Schuld_t^{SERV} = Schuld_{t-1}^{SERV} + \Delta Schuld_t^{MJR} + \Delta Saldo_t^{SERV}, \text{ met } \Delta Schuld_t^{MJR} = Schuld_t^{MJR} - Schuld_{t-1}^{MJR} \text{ en } \Delta Saldo_t^{SERV} = Saldo_t^{SERV} - Saldo_t^{MJR}$$

De resultaten van de SERV-raming worden weergegeven in Tabel 47 en Tabel 48 vanaf pagina 99.

Tabel 44: België, opeenvolgende geraamde overschrijdingen van de afgevlakte gezondheidsindex in 2025 en volgende jaren met impact op de Vlaamse uitgaven, inflatieramingen gehanteerd bij de MJR 2025-2030 (FPB juni en september 2025) en SERV-raming (FPB juni 2026)

	BO 2026	SERV 2026	Delta	MJR 2027	SERV 2027	Delta	MJR 2028	SERV 2028	Delta	MJR 2029	SERV 2029	Delta	MJR 2030	SERV 2030	Delta
Overschrijding spilindex 1 Aantal maanden met impact op uitgaven	Jan/26	Dec/25		In basis	In basis		In basis	In basis		In basis	In basis		In basis	In basis	
	9	10	1	12	12	0	12	12	0	12	12	0	12	12	0
Overschrijding spilindex 2 Aantal maanden met impact op uitgaven	Feb/27	Jun/26		Feb/27	In basis		In basis	In basis		In basis	In basis		In basis	In basis	
	0	4	4	8	12	4	12	12	0	12	12	0	12	12	0
Overschrijding spilindex 3 Aantal maanden met impact op uitgaven	Jan/28	Dec/26		Jan/28	Dec/26		Jan/28	In basis		In basis	In basis		In basis	In basis	
	0	0	0	0	10	10	9	12	3	12	12	0	12	12	0
Overschrijding spilindex 4 Aantal maanden met impact op uitgaven				Feb/29	Okt/27		Feb/29	In basis		Feb/2029	In basis		In basis	In basis	
				0	0	0	0	12	12	8	12	4	12	12	0

	BO 2026	SERV 2026	Delta	MJR 2027	SERV 2027	Delta	MJR 2028	SERV 2028	Delta	MJR 2029	SERV 2029	Delta	MJR 2030	SERV 2030	Delta
Overschrijding spilindex 5 Aantal maanden met impact op uitgaven							Mrt/30	Aug/28		Mrt/2030	In basis		Mrt/2030	In basis	
							0	2	2	0	12	12	7	12	5
Overschrijding spilindex nr. 6 Aantal maanden met impact op uitgaven										N.v.t.	Okt/29		N.v.t.	In basis	
										0	0	0	0	12	12
Overschrijding spilindex nr. 7 Aantal maanden met impact op uitgaven													N.v.t.	Nov/30	
													0	0	0
Totaal maanden	9	14	5	20	34	14	33	50	17	44	60	16	55	72	17

Tabel 45: Vlaamse begroting, SERV-raming ESR-uitgaven 2027-2030 ten gevolge van indexatie binnen de indexprovisie, wijzigingen uitgaven ten opzichte van MJR 2025-2030, in € dz

		2027		2028		2029		2030	
	Impact per maand later	Aantal maanden vroeg- er/later	Wijziging uitgaven	Aantal maanden vroeg- er/later	Wijziging uitgaven	Aantal maanden vroeg- er/later	Wijziging uitgaven	Aantal maanden vroeg- er/later	Wijziging uitgaven
Spilindex 1 in december 2025	47.351	0	0	0	0	0	0	0	0
Spilindex 2 in juni 2026	48.286	4	193.144	0	0	0	0	0	0
Spilindex 3 in december 2026	49.252	10	482.860	3	147.755	0	0	0	0
Spilindex 4 in oktober 2027	50.237			12	591.021	4	200.947	0	0
Spilindex 5 in augustus 2028	51.241					12	602.841	5	256.207
Spilindex 6 in oktober 2029	52.266					0	0	12	614.898
Spilindex 7 in november 2030	53.312							0	0
Totaal indexatie binnen indexprovisie		14	676.004	15	738.776	16	803.788	17	871.105

Tabel 46: Vlaamse begroting, impact SERV-bijstellingen op rente-uitgaven en Vlaamse schuld, wijzigingen ten opzichte van de BA 2026 (2026) en de MJR 2025-2030 (2027-2030), in € dz

Rente-uitgaven door wijziging overheids- schuld		2026			2027			2028		
	OLO 10 jaar	Verande- ring schuld SERV-bij- stelling saldo	Impact participatie Fluvius	SERV-bij- stelling rente-uit- gaven	Verande- ring schuld door SERV- bijstelling saldo	Impact participatie Fluvius	SERV-bij- stelling rente-uit- gaven	Verande- ring schuld door SERV- bijstelling saldo	Impact participatie Fluvius	SERV-bij- stelling rente-uit- gaven
SERV 2026 - BA 2026	3,5%	13.383	1.100.000	0	13.383	1.100.000	38.968	13.383	1.100.000	38.968
SERV 2027 - MJR 2027	3,6%				-397.658			-397.658		-13.918
SERV 2028 - MJR 2028	3,5%							-238.950		
SERV 2029 - MJR 2029	3,4%									
SERV 2030 - MJR 2030	3,3%									
Totaal				0			38.968			25.050

Rente-uitgaven door wijziging overheidsschuld		2029			2030		
	OLO 10 jaar	Verandering schuld SERV-bij- stelling saldo	Impact participa- tie Fluvius	SERV-bijstelling rente-uitgaven	Verandering schuld SERV-bij- stelling saldo	Impact participa- tie Fluvius	SERV-bijstelling rente-uitgaven
SERV 2026 - BA 2026	3,5%	13.383	1.100.000	38.968	13.383	1.100.000	38.968
SERV 2027 - MJR 2027	3,6%	-397.658		-13.918	-397.658		-13.918
SERV 2028 - MJR 2028	3,5%	-238.950		-8.602	-238.950		-8.602
SERV 2029 - MJR 2029	3,4%	-231.344			-231.344		-8.097
SERV 2030 - MJR 2030	3,3%						
Totaal				16.448			8.351

Tabel 47: Vlaamse begroting, evolutie overheidsschuld in BA 2026 en MJR 2025-2030, 2024-2030, in € dz, %-ontvangsten en %-BRP

BA 2026/MJR 2025-2030	REA 2024	REA 2025	BA 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Directe schuld	33.075.246	42.396.550	48.701.630	54.220.250	59.211.830	64.306.490	69.642.460
Geconsolideerde S.1312 entiteiten	13.178.024	15.114.700	17.360.620	14.021.550	13.432.000	12.888.120	12.350.460
PPS-schuld	683.650	657.535	635.150	612.670	589.010	565.350	541.690
Groenestroomcentrifacaten	553.160	553.155	553.160	553.160	553.160	553.160	553.160
Langetermijnhandelsschulden	0						
Correcties	-5.753.870	-8.550.020	-11.379.500	-8.500.220	-8.500.220	-8.500.220	-8.500.220
Participatie Fluvius			1.100.000	0	0	0	0
Geconsolideerde schuld	41.736.210	50.171.920	56.971.060	60.907.410	65.285.780	69.812.900	74.587.550
<i>Geconsolideerde schuld als %-ESR ontvangsten</i>	<i>71,20%</i>	<i>82,67%</i>	<i>91,57%</i>	<i>95,44%</i>	<i>99,77%</i>	<i>103,68%</i>	<i>108,64%</i>
<i>Geconsolideerde schuld als %-BRP</i>	<i>11,50%</i>	<i>13,34%</i>	<i>14,67%</i>	<i>15,19%</i>	<i>15,76%</i>	<i>16,32%</i>	<i>/</i>

Tabel 48: Vlaamse begroting, evolutie overheidsschuld in SERV-raming, 2024-2030, in € dz, %-ontvangsten en %-BRP

SERV-raming	REA 2024	UITV 2025	SERV 2026	SERV 2027	SERV 2028	SERV 2029	SERV 2030
Directe schuld	33.075.246	42.396.550	48.701.630	54.220.250	59.211.830	64.306.490	69.642.460
Geconsolideerde S.1312 entiteiten	13.178.024	15.114.700	17.360.620	14.021.550	13.432.000	12.888.120	12.350.460
PPS-schuld	683.650	657.535	635.150	612.670	589.010	565.350	541.690
Groenestroomcentrifacaten	553.160	553.155	553.160	553.160	553.160	553.160	553.160
Langetermijnhandelsschulden	0						
Correcties	-5.753.870	-8.550.020	-11.379.500	-8.500.220	-8.500.220	-8.500.220	-8.500.220
SERV: evolutie saldo (gecumuleerd)			13.383	-384.274	-623.225	-854.568	-957.628
Participatie Fluvius			1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000
Geconsolideerde schuld	41.736.210	50.171.920	56.984.443	61.623.136	65.762.555	70.058.332	74.729.922
<i>Geconsolideerde schuld als %-ESR ontvangsten</i>	<i>71,20%</i>	<i>82,67%</i>	<i>91,52%</i>	<i>94,58%</i>	<i>98,69%</i>	<i>102,14%</i>	<i>106,89%</i>
<i>Geconsolideerde schuld als %-BRP</i>	<i>11,50%</i>	<i>13,34%</i>	<i>14,67%</i>	<i>15,37%</i>	<i>15,87%</i>	<i>16,38%</i>	<i>/</i>